

EILEN - TÄNÄÄN - HUOMENNA

PERUSKORJAUSSUUNNITELMA PERHENIEMEN EVANKELISEN OPISTON KAMPUSALUEEN KARTANOSSA

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
MUOTOILU- JA TAIDEINSTITUUTTI
MUOTOILUN KOULUTUSOHJELMA
SISUSTUSARKKITEHTUURI

OPINNÄYTETYÖ
KEVÄT 2014
MINNA VIRTANEN

Viereisen sivun kuva on Perheniemen evankelisen opiston kartanoalueen vanhasta meijeristä, Juustolasta.

TIIVISTELMÄ

EILEN - TÄNÄÄN - HUOMENNA

PERUSKORJAUSSUUNNITELMA PERHENIEMEN EVANKELISEN
OPISTON KAMPUSALUEEN KARTANOSSA

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
MUOTOILU- JA TAIDEINSTITUUTTI
MUOTOILUN KOULUTUSOHJELMA
SISUSTUSARKKITEHTUURI

OPINNÄYTETYÖ
KEVÄT 2014
MINNA VIRTANEN

SIVUJA 208

AVAINSANAT

PERHENIEMI
KARTANO
KAMPUS
KANSANOPISTO
1800-LUVUN LOPPUPUOLI
KORJAUSRAKENTAMINEN
MAJOITUS
KALUSTEET

Kymenlaaksossa sijaitsevalla Perheniemen kartanoalueella on pitkä ja monivaiheinen historia jo 1600-luvulta lähtien. Nykyisin siellä toimii Perheniemen evankelinen opisto, joka on kansanopisto.

Opinnäytetyössäni tarkastelen yleisluontoisesti koko tämän kampus- ja kartanoalueen vanhaa rakennuskantaa ja vaiheita. Yksityiskohtaisemman tila-analyysin kohteena oli C. A. Edelfeltin suunnittelema ja vuonna 1875 rakennettu kartanorakennus.

Kartanon interiööri on tällä hetkellä 1970-luvun asussa ja vaatii sekä peruskorjausta että sille kuuluvaa alkuperäisen hengen palauttamista. Kartanoa käytetään opetus-, juhla- ja majoitus-tilana.

Opinnäytetyöni tilasuunnitteluosion tein tämän kartanon yhteen majoitustilaan. Lisäksi suunnittelin myös tilaan tulevia kalusteita, jotka kiinteänä osana liittyvät kohteen tilasuunnitteluun. Viitteitä kalusteisiin ammensin kartanon rakennusaikakauden tyyliuuntauksista.

ABSTRACT

YESTERDAY - TODAY - TOMORROW

RENOVATION PLAN IN THE MANOR HOUSE OF PERHENIEMI
EVANGELICAL INSTITUTE

LAHTI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
INSTITUTE OF DESIGN AND FINE ARTS
DEGREE PROGRAMME IN DESIGN
INTERIOR ARCHITECTURE

GRADUATION PROJECT
SPRING 2014
MINNA VIRTANEN

PAGES 208

KEY WORDS

PERHENIEMI
MANOR HOUSE
CAMPUS
ADULT EDUCATION INSTITUTE
THE END OF 19TH CENTURY
REPAIR CONSTRUCTION
ACCOMMODATION
FURNITURE

Perheniemi manor area is located in Kymenlaakso and it has a long and eventful history since 17th century. Nowadays there operates Perheniemi Evangelical Institute, which is an adult education institute.

The topic of my graduation project is to generally research the old buildings and their periods at the whole campus and manor area. Under more detailed examination is the manor house built in 1875 and designed by C.A.Edelfelt.

At the moment the interior of the manor house is from 1970s and it requires both basic renovation and also reverting the original spirit which belongs to it. Rooms and spaces of the manor house are used for education, accommodation and for festivities.

I did the space plan for this project in one of the accommodation area in the manor house. In addition I also planned furniture which are an essential part of accommodation space planning. References to the furniture I gathered from the trends around the building era of the manor house.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO

- 1.1 AIHE JA TAUSTAT
- 1.2 TUTKIMUSMENETELMÄ

2 PERHENIEMEN EVANKELINEN OPISTO

- 2.1 KANSANOPISTO
- 2.2 TOIMINNASTA
- 2.3 VAIHEISTA

3 PERHENIEMEN KAMPUS

- 3.1 SIJAINTI
- 3.2 KOKONAISUUS
- 3.3 TOIMEKSIANTO

4 KARTANO

- 4.1 RAKENNUS
- 4.2 VAIHEISTA
- 4.3 NYKYTILA
- 4.4 TILA-ANALYYSI

5 KORJAUSRAKENTAMINEN

- 5.1 PERIAATTEISTA
- 5.2 REFERENSSIT
- 5.3 ALUSTAVA TOIMEKSIANTO

6 TAVOITTEET

- 6.1 TOIMINNALLISET
- 6.2 IDEOLOGISET
- 6.3 TYYLI JA TUNNELMA
- 6.4 KUSTANNUSTAVOITTEET
- 6.5 RAJAUS

7 SUUNNITTELUPROSESSI

- 7.1 TILAOHJELMA
- 7.2 AIKAKAUDEN HENKI
- 7.3 PINNAT, MATERIAALIT
- 7.4 KALUSTEET
- 7.5 VALAISTUS

8 TILASUUNNITELMA

- 8.1 VALMIS TILASUUNNITELMA
- 8.2 NÄKYMIÄ TILASSA - TERVETULOAA
- 8.3 TILASUUNNITELMA KOKONAISUUDISTUKSEN OSANA

9 ARVIOINTI

- 9.1 TILASUUNNITELMA
- 9.2 PROSESSI
- 9.3 PALAUTE

LÄHTEET

1

JOHDANTO

1.1 AIHE JA TAUSTAT

Perheniemen kartano rakennettuine kulttuuriympäristöineen on ollut listattuna Museoviraston ”Rakennettu kulttuuriympäristö, valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt 1993 -luettelossa” (Museovirasto 1993). Ja vaikka nykyisin se ei uudistetussa luettelossa enää olekaan, niin sellaisena se pitää nähdä edelleen. Suomessa rakennukset ja rakennetut ympäristöt suojellaan useimmiten kaavoituksella ja lisätietoja saa tarvittaessa ko. kohteen kunnan rakennusvalvonnasta (Museovirasto 2013). Iitin kunnan rakennustarkastajan mukaan Perheniemen kartano on kaavamerkinnän mukaan merkittävä, vähintään maakunnallinen rakennetun kulttuuriympäristön kohde (Pätynen 2014).

Tässä Iitin kunnassa sijaitsevassa Perheniemen kartanon rakennetussa kulttuuriympäristössä toimii nykyisin Perheniemen evankelinen opisto, joka on opinnäytetyöni toimeksiantaja. Toimeksiannon tarkoitus alkuvaiheistaan asti on ollut tuottaa materiaalia kartanoalueen monilukuisten vanhojen rakennusten korjauksien edistämiseksi.

Kunnostettujen rakennusten vaikutus koko alueen viihtyvyyteen ja toimivuuteen on merkittävä. Se viestii jatkuvuudesta ja välittämisestä sekä ympäristön että ihmisen kannalta.

1.2 TUTKIMUSMENETELMÄ

Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmiä kartanoalueen osalta ovat olleet toimeksiantajan haastattelut, valokuvaaminen ja kohteen tarkastelu, Perheniemen evankelisen opiston arkiston aineistot, kirjalliset sekä internet-lähteet. Näistä erityisen merkittävänä apuna on ollut diplomityö ”Rakennusinventoinnin ja dokumentoinnin kehittäminen ja niiden tuotteistaminen, esimerkkinä Kymenlaakson kartanoalueiden rakennetun ympäristön inventointi”.

Tietoa korjausrakentamiseen ja vanhan rakennusperinteen käytön merkityksestä vanhojen rakennusten kunnostamisessa löysin mm. Museoviraston korjauskortistosta.

kuva: www.kouvola.fi

kuva: Perheniemen evankelinen opisto

Kuva: Minna Virtanen 2013

2

PERHENIEMEN EVANKELINEN OPISTO

2.1 KANSANOPISTO

Ensimmäinen vuonna 1889 Suomeen perustettu kansanopisto oli Kangasalan kansanopisto. Sen tehtävänä oli ennen kaikkea opettaa naisille käsitöitä. (Virtanen s.1)

Suomessa on 91 kansanopistoa, näistä 74 on suomenkielisiä ja 17 ruotsinkielisiä. Opistoista 33 on sitoutumatonta, 44 kristillistä, 11 yhteiskunnallisia ja niin sanottuja erityisopistoja on 3. Taustaltaan opistot voi siis jakaa neljään ryhmään: sitoutumattomat, kristilliset, yhteiskunnalliset ja erityisopistot. Näistä kansanopistokampuksia on 88 Ahvenanmaalta Rovaniemelle. Opistot saavat rahoitusta valtiolta ja useimmat ovat yksityisiä. (Suomen Kansanopistoyhdistys ry 2012)

Kansanopistojen opintolinjat ovat useimmiten yleissivistäviä kuten kielten, taideaineiden tai kasvatusalojen linjoja. Kansanopistoon ei ole yläikärajaa, joten se on avoin kaikille. Monissa opistoissa on saatavilla myös ammatillista koulutusta, kymppiluokkia, peruskoulu- ja lukio-opetusta, avoimen yliopiston opetusta sekä maahanmuuttajakoulutusta. (Suomen Kansanopistoyhdistys ry 2012)

Pääsääntöisesti opiskelijat asuvat opistojen yhteydessä olevissa asuntoloissa. Yhdessä asuminen kehittää ja tukee mm. sosiaalisia taitoja, yhteisöllisyyttä ja elämänhallintaa. (kansanopisto.fi)

Perheniemen evankelinen opisto kuuluu taustaltaan kristillisiin kansanopistoihin. Tänä vuonna 2014, 90 vuotta täyttävä opisto on perustettu 1924 ja sen omistaa Perheniemen evankelisen opiston kannatusyhdistys ry (Perheniemen evankelinen opisto, Perheniemen evankelinen opisto tänään). Perheniemen evankelinen opisto on saanut Suomen ensimmäisenä kouluna Reilun kaupan koulu -arvonimen. (Reilu kauppa ry 2011)

Kuva: www.reilukauppa.fi

Kuvat: www.digipaper.fi

Kuva: www.ywam.fi

Kuva: www.perheniemi.com / id=2551

Kuva: www.perheniemi.com / id=2554

2.2 TOIMINNASTA

"Koulutus painottuu terveyteen ja sielunhoitoon liittyviin aineisiin sekä kristilliseen uskoon ja elämään valmentavaan koulutukseen. Se pyrkii osaltaan vahvistamaan aktiivista kansalaisuutta, monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä käytännön tasolla. Koulutus pohjautuu kristilliseen uskoon ja ihmiskäsitykseen." (Lankinen, Koulutukset 2014, 2)

Perheniemen opiston lyhytkurssit ovat kestoaltaan 2 päivästä kahteen viikkoon. Pidempien monimuotokoulutusten lähiopetusjaksot järjestetään pääsääntöisesti viikonloppuisin. Pitkissä koulutuksissa (koulutuslinjoissa) opiskelu tapahtuu pääosin lähiopetuksena päivisin, joko opistolla tai etäkoulutuspaikassa. Pitkät koulutukset ovat 8 opintoviikon mittaisia linjoja, mutta voivat kestää myös 1 - 2 lukuvuotta. (perheniemi.com, Yleistä tietoa opiskelusta)

Kursseille ja koulutuksiin osallistujat voivat valita täysihoitopaketin, joka sisältää majoituksen ja ruokailut tai vain ruokailupaketin ilman majoitusta. Majoituspaikkoja on noin 100 (Liljeqvist).

Vuosittain järjestetään noin 35 eri kurssia ja koulutusta. Opiskelijoita näille osallistui vuonna 2013 noin 770 (Liljeqvist).

Akvarellikurssit, 10. valtakunnallinen nuorison musiikkikurssi, Tiikkutyökurssi, Toiminnalliset menetelmät auttamistyössä ja Eläkkeelle siirtyjän varikko ovat muutama esimerkki järjestettävistä lyhytkursseista kevään ja kesän 2014 aikana. Ensi syksynä 2014 alkavia pitkiä koulutuksia ovat mm. Kirjallisuusterapiaohjaajakoulutus, Missionaalinen koululaistiimilinja ja Lähellä ihmistä- Terapeuttisen sielunhoidon koulutus. Lisäksi Opetuslapseuskoulut ja University of the Nations -koulutukset. (perheniemi.com, Vuonna 2014 alkavat linjat)

Kuva: www.perheniemi.com/id=2192

VIIKONLOPPUKURSSIN AIKATAULU PERHENIEMESSÄ

Perjantai 16.45-17.30	ilmoittautuminen, majoitus ja aloitus-keitto
18.00-20.30	opetus iltapala majoittuville
Lauantai 08.00-09.00	aamiainen majoittuville
09.00-11.30	opetus
11.30-12.30	lounas
12.30-14.00	opetus
14.00-14.30	päiväjuoma
14.30-16.00	opetus
16.30-17.00	päivällinen majoittuville
17.00-19.00	saunavuorot
19.00-	iltaohjelma/ylhteistä jakamista iltapala majoittuville
Sunnuntai 08.00-09.00	aamiainen majoittuville
09.00-11.30	opetus
11.30-12.30	lounas
12.30-14.00	opetus
14.00	päiväjuoma
	kurssin päätös

kuvaruokkaus - minna virtanen
Kuva: www.perheniemi.com/id=2159

Kuva: www.perheniemi.com/id=3994

Kuva: www.perheniemenopisto.blogspot.fi

2.3 VAIHEISTA

Perheniemen evankelinen opisto perustettiin alkujaan Karjalassa, Kirvun pitäjän Sairalassa vuonna 1924. Tuolloin evankelisen opiston nimi oli syntypaikkansa mukaan Sairalan evankelinen kansanopisto. Vuonna 1939 opistokauden alkamispäivänä alkoi sota ja tämän myötä evankelinen opisto joutui evakkoon (Kurki 1954, 19). Evakkoon olivat joutuneet myös ne 21 Valkjärveltä kotoisin olevaa karjalaista, jotka heti sotien jälkeen, vapaaehtoisella kaupalla, ostivat Perheniemen kartanon peltoalueen Kymi Oy:ltä. Vuonna 1947 allekirjoitettiin kauppakirja, jolla kartanoalue rakennuksineen siirtyi sopuhinnalla evankeliselle opistolle. (Perheniemen aika 1974, 3) Heti seuraavana vuonna alkoi ensimmäinen opistokausi Perheniemessä ja tästä eteenpäin tarvittiin paljon talkootyötä ja lahjoituksia, että tilat ja rakennukset saatiin opistolle sopiviksi.

Kirvun kirkonkukon kopio löytyy myös Perheniemen kartanon katolta. Alkuperäinen rautapeltinen kirkonkukko lahjoitettiin Museoviraston kokoelmiin vuonna 1890 (Nba.fi, kuukauden esine).

Perheniemessä oli vuosien 1948-1974 aikana opiskellut yhteensä 1474 opiskelijaa. ”V.1970-1974 aikana on ollut : uuden matematiikanopetuksen perus- ja jatkokurssi, kotiavustajakursseja, näkövammaisten harrastekursseja, askartelu- ja harrastekursseja, kotitalouskursseja, vanhemman väen kansanopistokursseja, opiskelijoita yhteensä 262.”(Perheniemen aika 1974, 19)

Vuonna 1979 evankelisen opiston nimi muutettiin Sairalan evankelisesta kansanopistosta Perheniemen evankeliseksi opistoksi (perheniemi.com, Juhlavuoden ohjelma).

Kuva: Sairalan evankelinen kansanopisto Kirvussa, kuvassa vuonna 1937 valmistunut uusi päärakennus

Kirvun kirkonkukko

”Riikinkukko rautaharja
Istui pyhällä maalla,
Pyhän pellon pientarella.
Mikä se on?
kysyy vanha suomalainen arvoitus ja vastaa: Kirkonkukko.”
(Nba.fi, kuukauden esine)

3

PERHENIEMEN KAMPUS

Kuva: www.google.fi

Perheniemen kartano kampusalueineen sijaitsee Perheniemen kylässä, luonnonkauniissa maisemassa Kymenlaaksossa litiin kunnassa. Kylän läpi kulkevalta Perheniementieltä näkyvät Sääskjärvi, maalaistaloja, peltoja ja metsiä. Helsingistä Perheniemeen matkaa on noin 120 km ja lähimmät kaupungit ovat Lahti ja Kouvola.

3.1 SIJAINTI

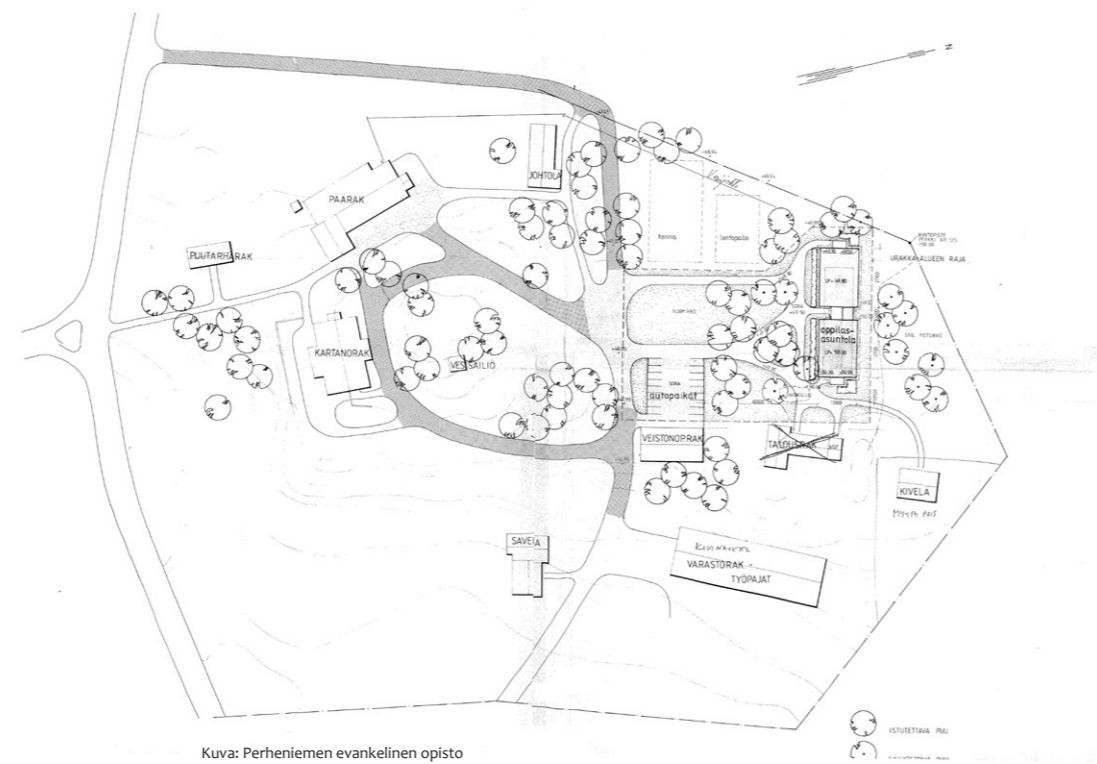

Kuva: näyttökaappaus google earth 080214 kuvamuokkaus minna virtanen

Perheniemien kartanon kampusalueen kokonaisuus koostuu tällä hetkellä kahdeksasta rakennuksesta. Tilan pinta-ala on 6 hehtaaria (Liljeqvist 2014). Viereisen sivun kuvassa, joka on arkkitehti Isto Pihkalan tekemä maankäytön kehittämisluonnos, nämä kahdeksan nykyistä rakennusta ovat merkittyinä sinisellä värillä. Näistä uudempaa rakennuskantaa edustavat 1960-luvulla tehty uusi päärakennus ja 1980-luvulla tehty asuntola. Lisäksi joitakin rakennuksia on purettu ja esimerkiksi Kivellä on myyty ulkopuoliselle.

Jokaisella rakennuksella on oma historiansa ja erityispiirteet, joita vahvistamalla kampusrakennuksista syntyy persoonallinen ja mielenkiintoinen kokonaisuus. Lisäksi ympäröivä luonto on tärkeä osa ja monelle opiskelijalle tukea antava elementti. Kampuksen piha-alueita tulisi kunnostaa rakennuksia yhdistävään suuntaan, helppohoitoisuutta unohtamatta. Tulevaisuuden suunnitelmia Pihkalan piirroksessa on esitetty vaaleanpunaisella. Seuraavassa esittelen kaikki nykyiset rakennukset lyhyesti, kartano mukaanlukien.

Kuva: Perheniemien evankelinen opisto

3.2 KOKONAISUUS

Kuvat: Minna Virtanen 2013

- 1. KARTANO
- 2. PÄÄRAKENNUS
- 3. PEHTOORILA

- 4. ASUNTOLA
- 5. VEISTOLA
- 6. NAVETTA

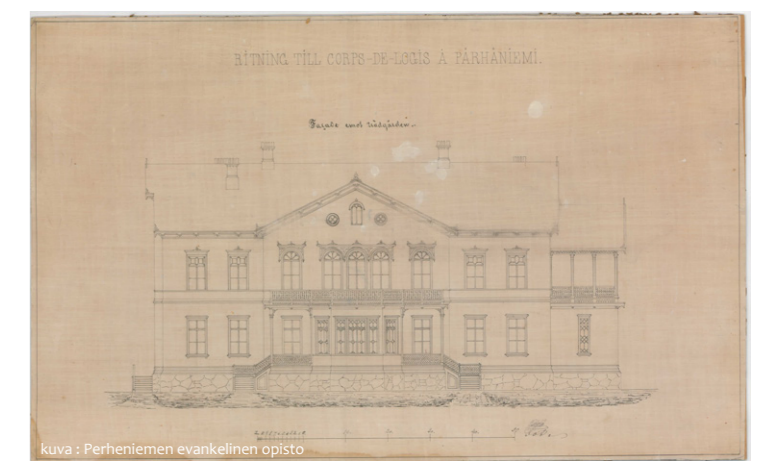
- 7. JUUSTOLA
- 8. HENKILÖK.AS.

Perheniemen kartano on rakennettu 1875 ja rakennuksen alkuperäiset piirustukset on piirtänyt taidemaalari Albert Edelfeltin isä, arkkitehti Carl Albert Edelfelt vuonna 1868.

Kartanossa on tällä hetkellä mm. majoitus- ja opetustiloja sekä 2. kerroksessa iso sali. Majoitustilat ovat osittain käytössä ja osittain purettuina ja vaativat korjausta. Toivomuksena on palauttaa alkuperäistä henkeä ja viedä interiöörin ilmettä kodikkaampaan suuntaan.

kuvat: minna virtanen

kuva: Perheniemen evankelinen opisto arkisto

kuva: perheniemenopisto.blogspot.fi

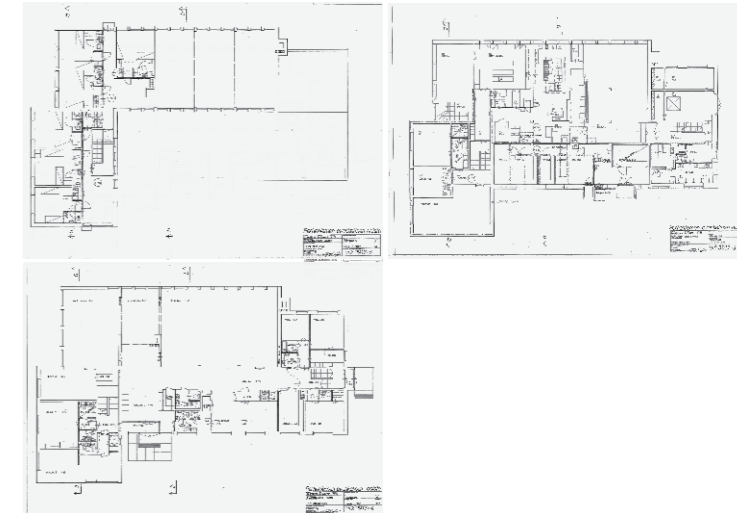
kuva: www.netfonet.net

kuva: www.netfonet.net

Vuonna 1959 rakennetun päärakennuksen toteuminen oli suuri saavutus kansanopiston vaiheissa. Rakennustoimikunta oli pyytänyt kolmelta arkkitehdiltä luonnoksia rakennuksesta ja valituksi tuli Laura ja Veikko Larkaksen ”Reippasita rinteeseen”. Tavoitteena oli tilava ja helppohoitoinen kiinteistö. (Perheniemen aika 1974, 12,13)

Rakennuksessa on tällä hetkellä mm. kirkkosali, ruokala, opetus- ja majoitustiloja (20 paikkaa / 2-3 hh), toimistohuoneita ja saunatilat. Vaikka rakennus on melko hyvin kestänyt aikaa, on sielläkin monta korjausta vaativaa kohdetta - sisääntulosta alkaen. Ja esimerkiksi kirkkosalissa ongelmina ovat huono valaistus ja kylmyys (Hovi 2014, 3).

Toivomuksena onkin kohentaa interiööriin ilmettä kodikkaampaan suuntaan huomoiden rakennuksen aikakauden henki.

kuvat: Perheniemen evankelinen opisto

kuva: minna virtanen

kuva: minna virtanen

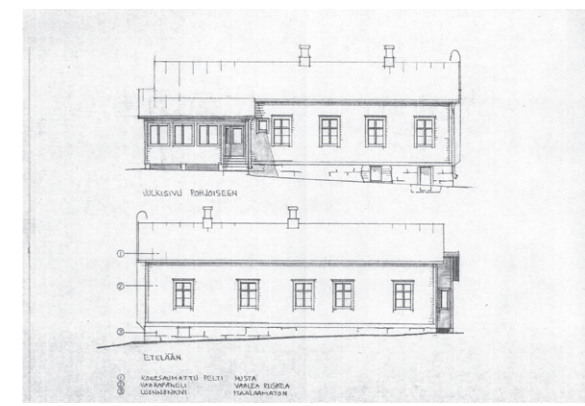
kuva: www.perheniemi.com

kuva: minna virtanen

- 1. KARTANO
- 2. PÄÄRAKENNUS
- 3. PEHTOORILA
- 4. ASUNTOLA
- 5. VEISTOLA
- 6. NAVETTA
- 7. JUUSTOLA
- 8. HENKILÖK.AS.

Pehtoorila tai rehtorila - nimi vaihdellut käyttäjien mukaan, on rakennettu 1900-luvun alkupuolella . Rakennuksen julkisivut ovat muuttuneet vuosien varrella.

Pehtoorila on majoituskäytössä ja paikkoja on 6, 2 hengen huoneissa. Rakennusta on vuosien aikana korjattu ja tällä hetkellä ainakin paikoin kuluneet sisäpinnat vaativat uusimista. Jossain vaiheessa rakennuksen pätyyn on tullut kuisti, jonka yhteydessä on huonokuntoinen sauna, jota ei voi korjata. Saunan purkamisen yhteydessä myös rakennuksen vanhan ulkoasun palauttamista tulee harkita.

kuvat: Perheniemen evankelinen opisto

kuvat: www.perheniemi.com/id=2265

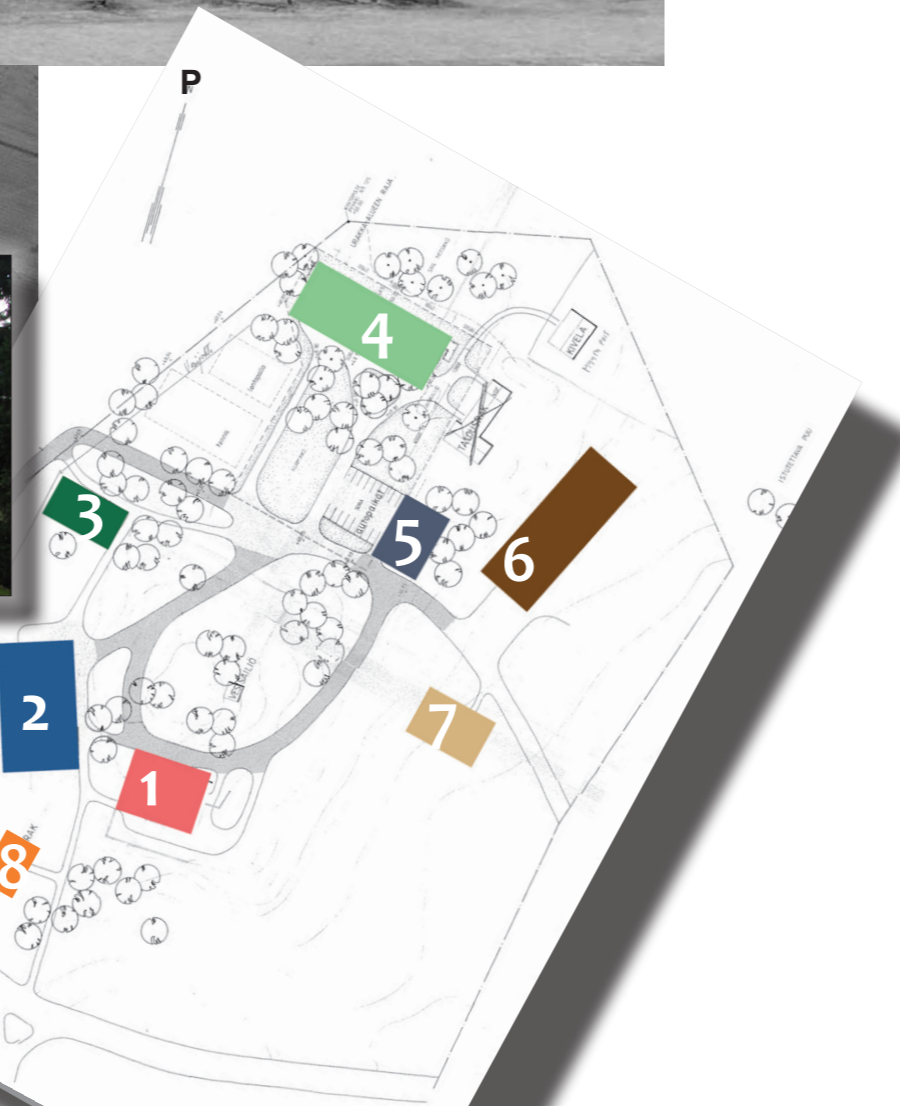

kuva: näyttökaappaus google earth 080214 kuvamuokkaus: minna virtanen

kuva: näyttökaappaus google earth 080214 kuvamuokkaus: minna virtanen

kuva: minna virtanen

kuva: perheniemen evankelinen opisto arkisto kuvamuokkaus: minna virtanen

- 1. KARTANO
- 2. PÄÄRAKENNUS
- 3. PEHTOORILA
- 4. ASUNTOLA
- 5. VEISTOLA
- 6. NAVETTA
- 7. JUUSTOLA
- 8. HENKILÖK.AS.

kuva: minna virtanen

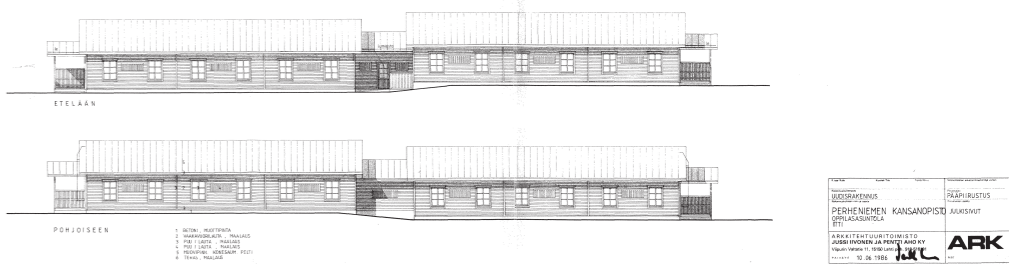
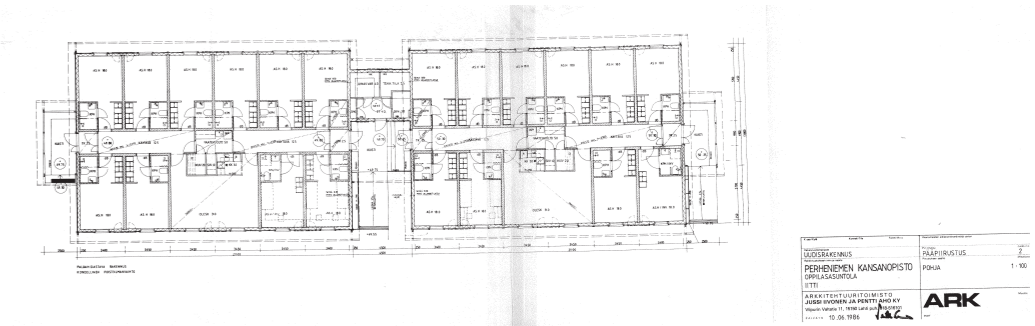

kuva: minna virtanen

Asuntola on rakennettu vuonna 1987. Rakennus on 2-osainen ja molemmissa osissa on minikeittiöllä varustetut yhteistilat. Majoituspaikkoja asuntolassa on 40 / 2-hengen huoneissa, joissa jokaisessa on suihku ja wc.

Aikoinaan nykyaikainen lisäasuntola rakennettiin kehittämään opiston toiminnan laatua. ”Tämän päivän aikuisopiskelija on usein lomaa tai pidempää sapattijaksoa viettävä, työssä käyvä henkilö. Riittävän hyvät asumisolosuhteet ovat tänä päivänä välttämättömät.” (Opistotervehdys 3/86, 18)

Rakennukseen tulevaisuudessa tehtävissä korjauksissa tulisi ainakin kiinnittää huomiota huoneiden väliseen ääneneristykseen, jossa on käyttäjäkokemuksen (Hovi 2014, 3) mukaan puutteita.

kuvat: Perheniemen evankelinen opisto

kuvat: www.perheniemmi.com?id=2265

kuva: näyttökaappaus google earth 080214 kuvamuokkaus: minna virtanen

kuva: näyttökaappaus google earth 080214 kuvamuokkaus: minna virtanen

kuva : minna virtanen

kuva: perheneimen evankelinen opisto arkisto kuvamuokkaus: minna virtanen

- 1. KARTANO
- 2. PÄÄRAKENNUS
- 3. PEHTOORILA
- 4. ASUNTOLA
- 5. VEISTOLA
- 6. NAVETTA
- 7. JUUSTOLA
- 8. HENKILÖK.AS.

kuva: www.perheniemi.com/id=2265

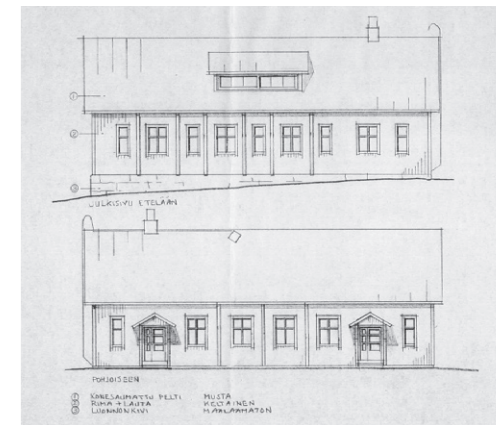

Komea käsityörakennus Perheneimessä

kuvat: Perheneimen evankelinen opisto

Veistola on rakennettu alunperin talliksi noin vuonna 1890 (Liljeqvist 2014). Muuttaessaan Perheneimeen Sairalan evankelinen kansanopisto kunnosti rakennuksen käsityötiloiksi. Alakertaan puutyötilat pojille ja yläkertaan kutomo tytöille (Perheneimen aika 1974, 8)

Rakennuksessa on toiminut 1990-luvulle asti ahkerasti useita erilaisia puutyökursseja, mutta tällä hetkellä esimerkiksi puutyötilan konekanta ei ole käytössä. Niiden käyttöturvallisuus ei vastaa enää nykyajan vaatimuksia.

kuvat: www.perheniemi.com/id=2265

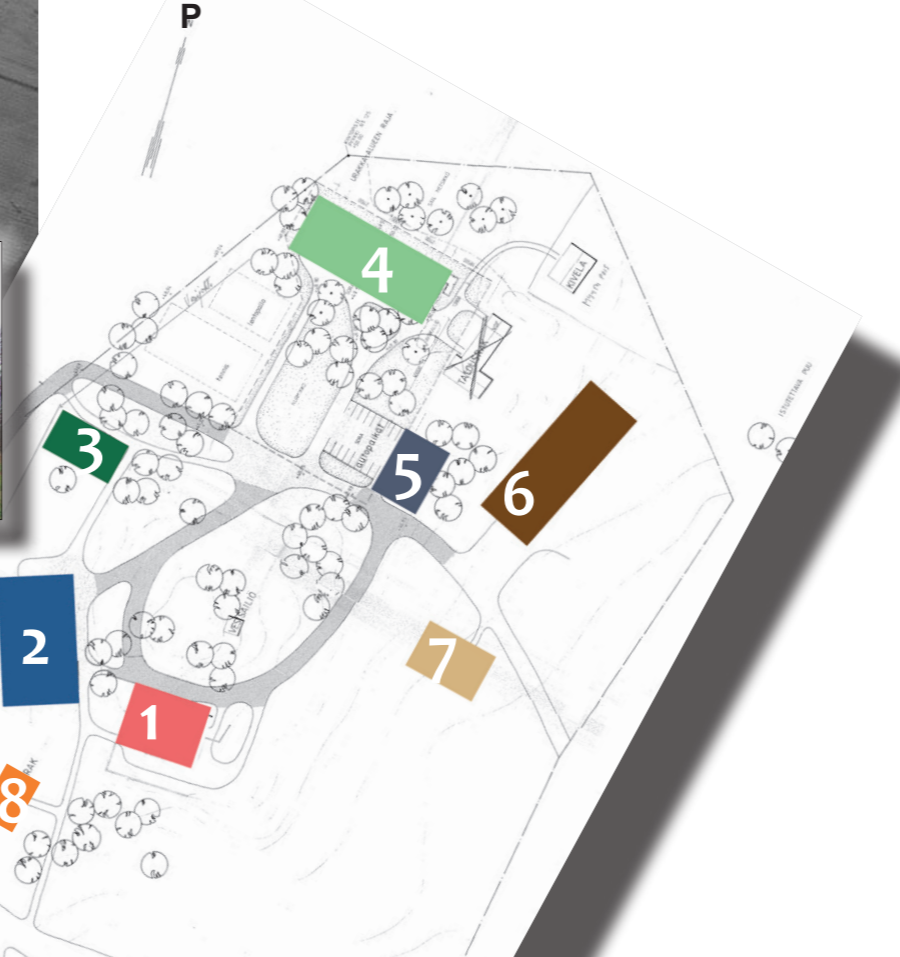

kuva: näyttökaappaus google earth 080214 kuvamuokkaus: minna virtanen

kuva: näyttökaappaus google earth 080214 kuvamuokkaus: minna virtanen

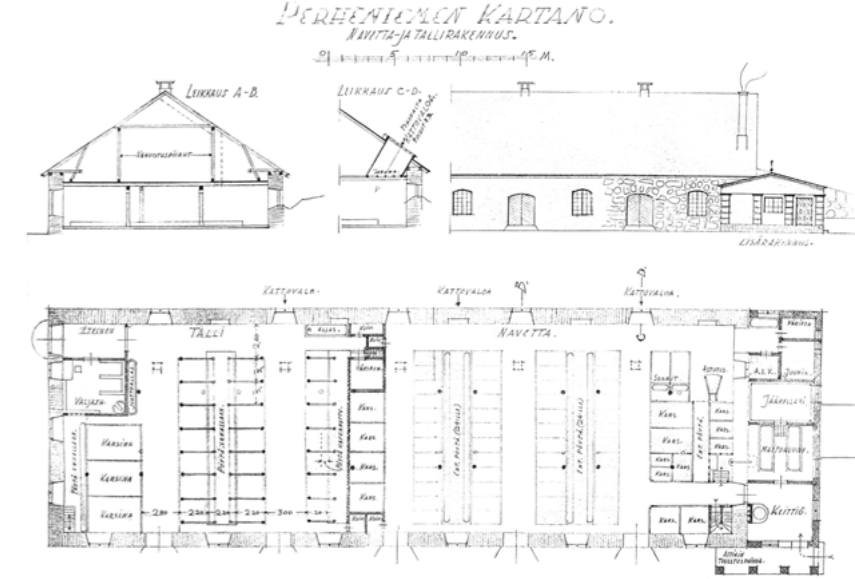
kuva: minna virtanen

kuva: perheniemen evankelisen opiston arkisto kuvamuokkaus: minna virtanen

- 1. KARTANO
- 2. PÄÄRAKENNUS
- 3. PEHTOORILA
- 4. ASUNTOLA
- 5. VEISTOLA
- 6. NAVETTA
- 7. JUUSTOLA
- 8. HENKILÖK.AS.

kuvat: Minna Virtanen

Perheniemen tila oli aikoinaan iso toimiva tila, ja isolle navettarakennukselle oli käyttöä. Navetan rakennusvuosi on noin 1890 (Liljeqvist 2014).

1900-luvun alussa työpäivä oli pitkä kartanon töissä ja oman talouden lisäksi esimerkiksi navettapiian työ alkoi aamusta klo 3.30. Päivään mahtui 3 kertaa tapahtuvan lypsyn lisäksi monenmoisia töitä. Päivä tuli päätökseen illalla puoli kahdeksalta ja samat työt tehtiin myös lauantaina ja sunnuntaina. (Ristola 1990, 18)

Nyt tyhjiällä oleva kivinen navettarakennus kaipaa uutta käyttötarkoitusta esimerkiksi erilaisten kesätapahtumien toimintatilana.

”Esimerkki Perheniemen kartanon navetan muutossuunnitelmasta, joka ei koskaan toteutunut kartanon alueen jakamisen takia” (Purho 2005, 75 /kuva: Perheniemen kartanon arkisto).

kuva: näyttökappaus google earth 080214 kuvamuokaus: minna virtanen

kuva: näyttökappaus google earth 080214 kuvamuokaus: minna virtanen

- 1. KARTANO
- 2. PÄÄRAKENNUS
- 3. PEHTOORILA
- 4. ASUNTOLA
- 5. VEISTOLA
- 6. NAVETTA
- 7. JUUSTOLA
- 8. HENKILÖK.AS.

kuva: minna virtanen

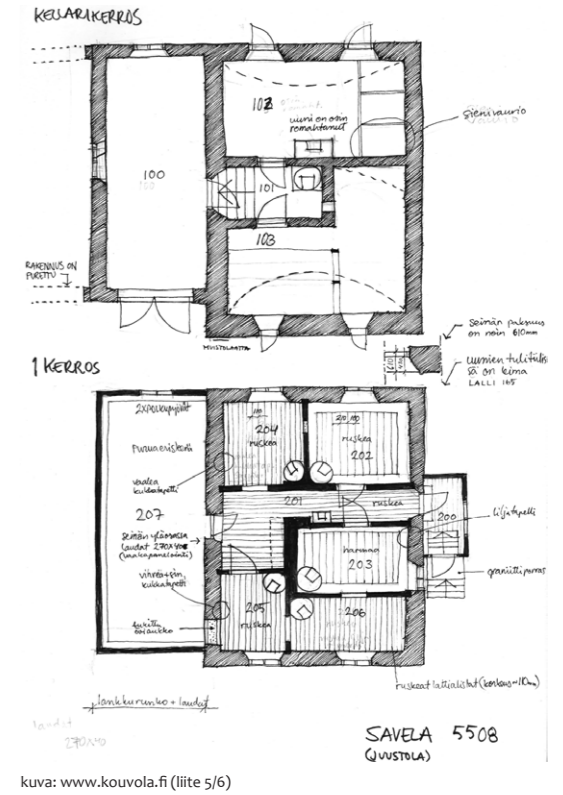
kuva: perhoniemen evankelisen opisto arkisto kuvamuokaus: minna virtanen

kuvat: Minna Virtanen

Perhoniemen kartanon meijeri oli Juustola ja toiselta nimeltään Savela (nimi tulee seinän rakennustavasta, saviseinä on savesta ja kanervista muurattu). Sen on perustanut sveitsiläinen Johann Treuthardt vuonna 1872. Perhoniemen meijeri oli aikanaan Uudenmaan suurimpia meijereitä. (Purho 2005, liite 5/3)

Tällä hetkellä tyhjiillään oleva Juustola on toiminut myös jossain vaiheessa oppilasasuntolana. Tämäkin rakennus tarvitsee uuden käyttötarkoituksen. Juustolaa voidaan esimerkiksi käyttää opiskelijoiden työ-, harraste- ja kokoontumistilana tai vuokrata erilaisiin pieniin tapahtumiin. Käyttö takaa paremmin rakennuksen kunnossapidon.

kuva: www.kouvola.fi (liite 5/6)

SAVELA 5508 (JUUSTOLA)

Kuvat: Minna Virtanen

Henkilökunnan asunnoksi nimetty rakennus on alunperin rakennettu noin vuonna 1890 kartanon puutarhurin asunnoksi (Liljeqvist 2014).

Evangelisen opiston alkuaikoina se on ollut henkilökunnan asuntona. Jossain vaiheessa sitä on käytetty myös opiskelijamajoitukseen. Viime vuosina tätä rakennusta on kuitenkin vuokrattu ”ulkopuolisille” eli henkilöille, joilla on jokin ”opistoyhteys”. (Liljeqvist 2014)

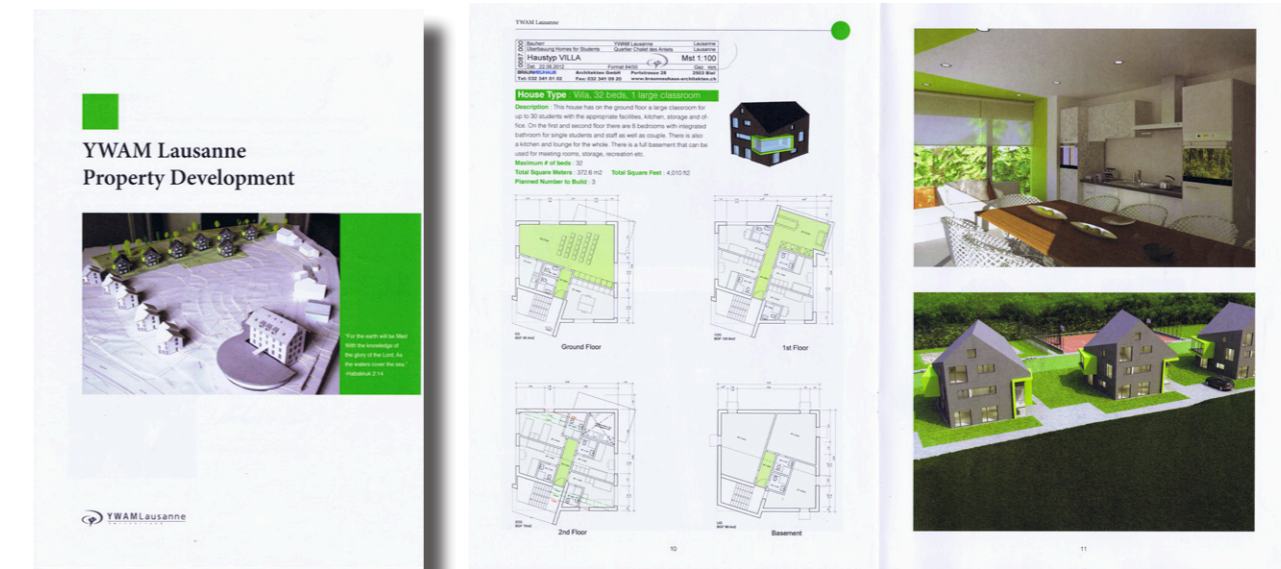

3.3 TOIMEKSIANTO

Opinnäytetyöni aihe lähti toimeksiantajan tarpeesta saada Perheniemien evankelisen opiston kampusalueen, osastaan jopa tyhjiällä oleville rakennuksille yleisluontoista, mutta kokonaisvaltaista luonnossuunnitelmaa, jossa huomioidaan rakennusten nykyisiä ja mahdollisia tulevia käyttötarkoituksia.

Koska rakennuksia ja tehtävää on paljon, sain vapaat kädet valita opinnäytetyöni tilasuunnittelun kohteen Perheniemessä. Kaikissa näissä rakennuksissa on omat hienot ominaispiirteet ja mahdollisuudet, mutta koko kokonaisuuden elvyttämisen edistämiseksi ja kartanon itsensäkin vuoksi, tilasuunnitteluni kohteeksi valikoitui kartanorakennus.

Eräänä tärkeänä tulevana etappina on opinnäytetyöni pohjalta koostaa kokonaisuudesta esite, jolla haetaan kiinnostusta ja rahoitusta Perheniemien kartanon rakennusten korjaushankkeille, kansainvälisestikin. Vastaavanlaista rahoituksen ja lahjoitusten hankintamenettelyä on käyttänyt mm. Sveitsissä sijaitseva YWAM Lausanne.

kuvat: Perheniemien evankelinen opisto

4

KARTANO

kuva : minna virtanen

4.1 RAKENNUS

Kartanon pohjoisen puoleista piha-alueita kartanon itäpäädyistä katsottuna. Piha-alueella on pieni korkeampi metsäinen saareke, jossa on pihan soittokello ja vanha vesitorniäittä.

kuvat: Minna Virtanen

Perheniemen kartanorakennus on katsellut kohti Sääskjärveä melkein 140 vuotta. Eteläpuoleinen julkisivu vastaanottaa niin sateet ja tuiskut kuin auringonpaisteenkin. Rakennus sijaitsee pienellä mäennyppylällä, osittain kivipengerretyissä rinteessä, josta se näkyy hyvin myös Perheniemen ohi kulkevalle Perheniementielle. Kartanon edessä, eteläpuolella puutarhassa on kesäisin kukoistavia omena- ja luumupuuta, pieni kasvimaata sekä niittyä.

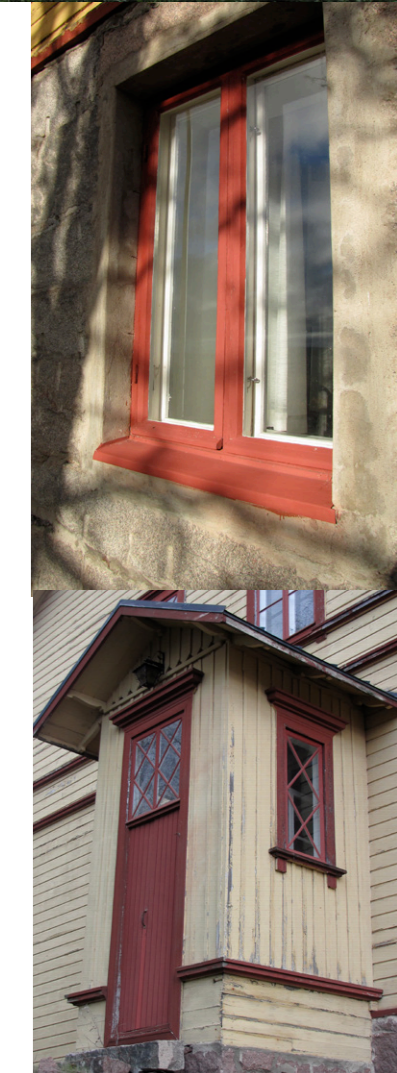
Sisääkäynti kartanoon on pohjoispuolella, pihan puolella, jossa kasvaa isoja uljaita mäntyjä. Kartanon vesitaloutta

hoitaa vanha punamultainen vesitorniäittä pilkistää näiden mäntyjen lomasta kaverinaan pihan soittokello. Nämä sijaitsevat omalla pienellä kumpareellaan, saarekkeella, jonka hiekkainen pihatie kiertää.

Komea kartanorakennus on osittain kolmikerroksinen. Kellarin ulkoseinät ovat graniittilohkoiset ja yläkerrosten seinät lautaverhoiltua hirsiseinää. Ylinnä rakennuksessa tilava ja tuulettuva kylmä vinttitiila, josta löytyy pari varastohuonetta. Katteena rakennuksella on nykyisin konesaumattu peltikatto.

kuvat: Minna Virtanen

kuva: www.perheniemi.com/id=2241

kuvat: Minna Virtanen

Rakennuksen on piirtänyt arkkitehti C.A. Edelfelt vuonna 1868 ja kartanon arkkitehtuuri on sekoitus myöhäisempireä, kertaustyyliä ja nikkarityyliä. Rakennuksen kerroslistat sekä etelä- että pohjoispuolella sijaitsevat keskirisaliitit (Purho 2005, liite 4/2) periytyvät empiretyylistä. Eteläpuolen viiden ikkunan levyinen keskirisaliitti päätykolmioineen on sekin empirelle tunnusomainen (Lounatvuori & Dölle 2008, 173).

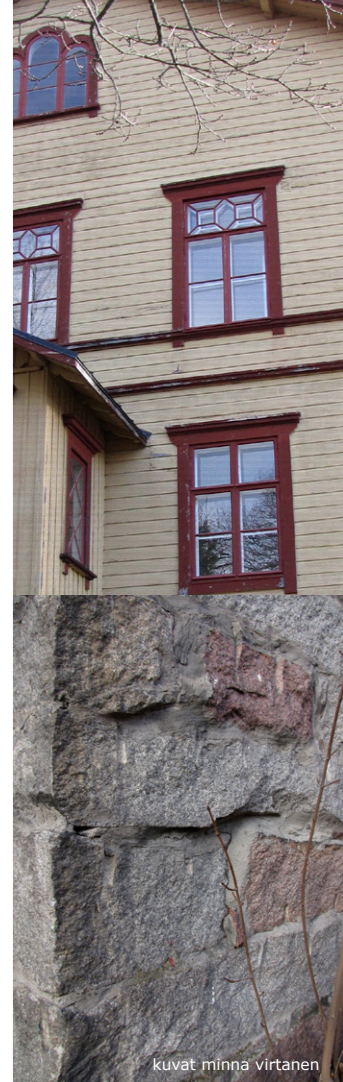
Nikkarityylille tyypillinen piirre oli pitsimäinen lautakoristelu, jonka kontrastinen ulkomaalaus viimeisteli. Ornamentit ja listoitukset maalattiin tummemmaksi

kuin seinäpinta. (Kaila jne. 1987, 51) Empiren myöhäisvaiheessa ja pietarilaisuuden vaikutuksesta aikaisemmat murretut vaaleammat sävyt muuttuivat voimakkaammiksi ja täyteliäisimmiksi keltaisiksi (Pietarila 2004,52).

”Siellä missä puiden vihreys on hallitseva, ovat vihertävät ja sinertävät sävyt vähemmän edukseen kuin keltainen, punainen tai harmaa. Vuorten tai kukkuloiden liepeillä tulee ruskeita välttää”. (Kaila jne.1987, 51. Teknikern 1893)

kuva minna virtanen

kuvat minna virtanen

4.2 VAIHEISTA

Vuonna 1642 Pärhäniemen kylä joutui aateliston lahjoitusmaaksi, rälssiksi ja muutamaa vuotta myöhemmin sinne perustettiin säteri. Aikojen kuluessa koko Pärhäniemen kylä ja kuusi Säaskjärveen kuuluvaa maakirjataloa joutui kartanon omistukseen. Kartano pysyikin aatelin omistuksessa seuraavat 200 vuotta, kunnes vuonna 1835 kartanon omistaneen Robert Magnus Brunowin kuolinpesä teki vararikon ja kartano pakkohuutokaupattiin. (Ristola 1990, 11,12)

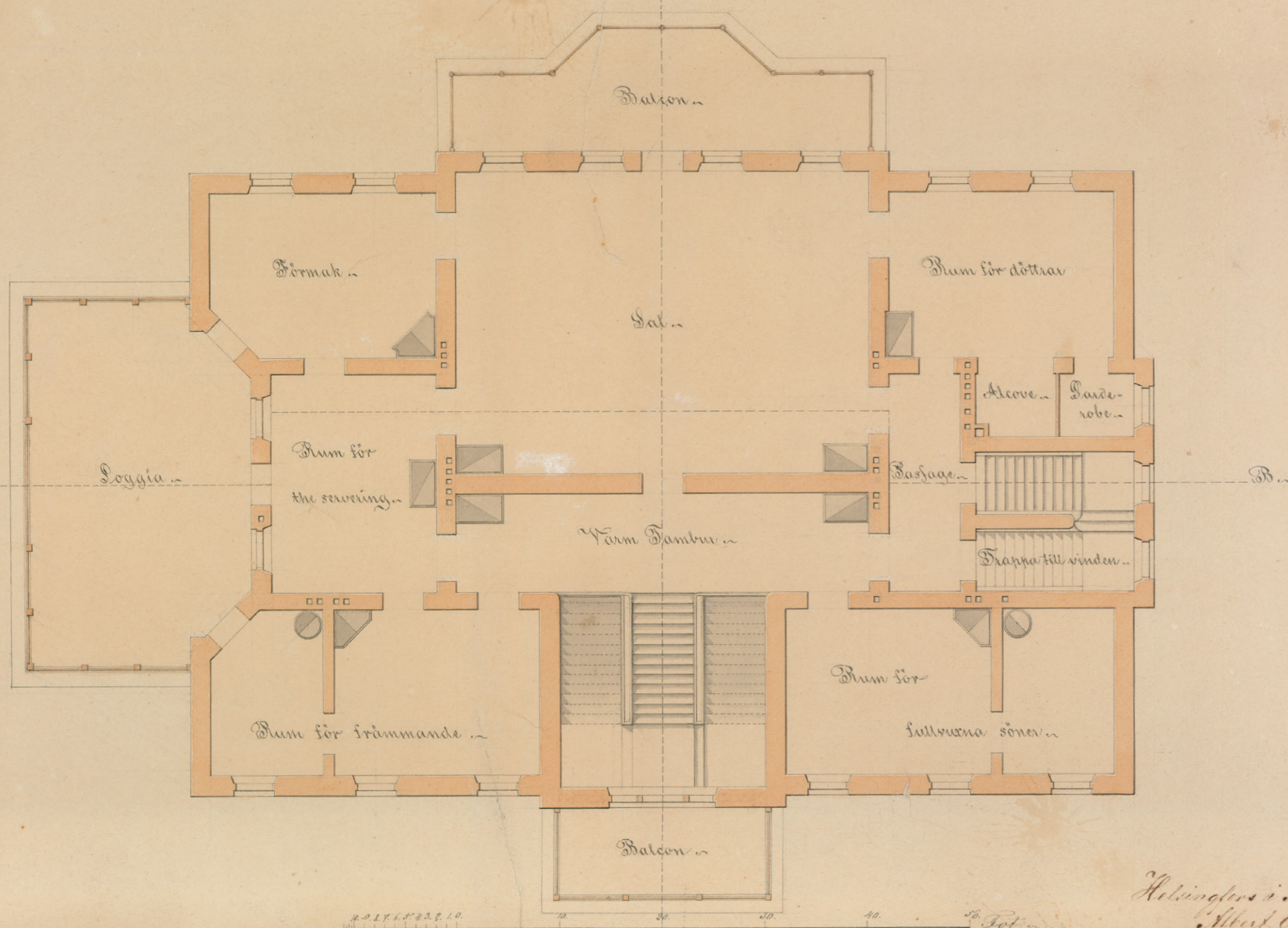
Pakkohuutokaupassa Pärhän kartanon maaomaisuus, sivutaloineen ja lääneineen oli noin 8000 ha ja harvalla oli taloudellisesti mahdollisuuksia kartanon ostamiseen. Porvoolainen kauppaneuvos Strähle oli kuitenkin päättänyt ostaa tilan mahdollisimman halvalla ja ”juoni” kirjanpitäjän kanssa suunnitelman, jossa kirjanpitäjä ”tuohikonttiäijäksi” pukeutuneena osallistuu pakkohuutokauppaan ja heittelee puolihuolimattomia huutoja herrojen huutojen väliin. Ja niin kävikin ettei ”tuohikonttiäijää” otettu todesta ja annettiin hänen huutaa viimeinen huuto ja vasara pamahti pöytään. Hämmästys oli suuri kun ”tuohikonttiäijä” ilmoitti että kartanon tuleva herra on kauppaneuvos Erik Johan Strähle Porvoosta ja hän itse herransa valttuuttamana suorittaa tarvittavan summan, joka tuohikontista löytyikin. (Ristola 1990, 14)

Vuotta myöhemmin kauppaneuvos kuoli ja perintöjärjestelyiden jälkeen kauppaneuvoksen leski lahjoitti kartanon pojalleen Erik Johan Strählelle, jolla oli sama nimi kuin isälleen. Tuolloin 18-vuotiaasta uudesta isännästä tuli aikanaan pitäjän kunnallinen johtomies ja 1870-luvun valtiopäivillä talonpoikaissäätäjien edustaja. Näinä aikoina tämä kunnallineuvos Strähle päätti myös, että kartanoon pitää rakentaa sen arvon mukainen uusi päärakennus. (Ristola 1990, 14,15)

RITNING TILL CORPS-DE-LOGIS Å PÅRHÄNIEMI

Plan af öfra våningen.

Uuden kartanon rakennussuunnitelmat käynnistyvät ja tilan vanha päärakennus siirrettiin sivukartanoon Kurriin. Vuonna 1868 arkkitehtinä hankkeessa oli Carl Albert Edelfelt, joka toimi tuohon aikaan ylitirehtörinä yleisten rakennusten ylihallituksessa. Hän ei kuitenkaan koskaan ehtinyt nähdä kartanoa valmiina, sillä hän kuoli jo seuraavana vuonna 1869 maaliskuussa 10-vuotiaana. (Uusi Suometar 1869, 2) Rakennushanke kuitenkin eteni ja Perheniemen valmistui uusi ja komea kartanorakennus Strählen 10-lapsiselle perheelle vuonna 1875. (Ristola 1990, 15)

Strählen perhe kuva: (Ristola 1990, 13)

HISTORIALLINEN SANOMALEHTIKIRJASTO kuva: digi.lib.helsinki.fi

No 10. **Uusi Suometar.** 1869.

Tilastolliset tiedot ja uutiset.		Ulkomaan uutiset.	
Uutta Suometaria			

... (transcribed news text) ...

Ulkomaan uutiset.	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
... (table data) ...																			

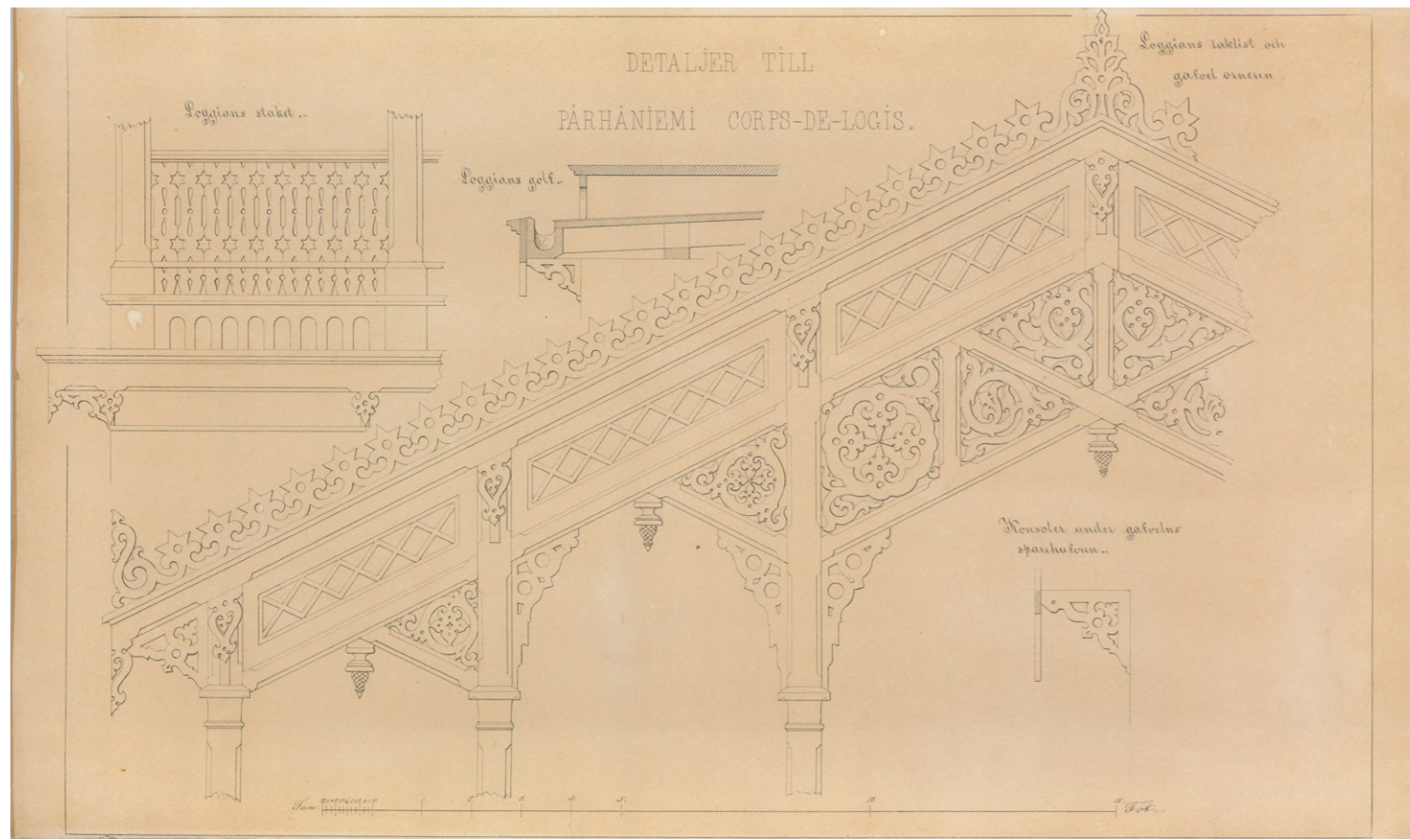
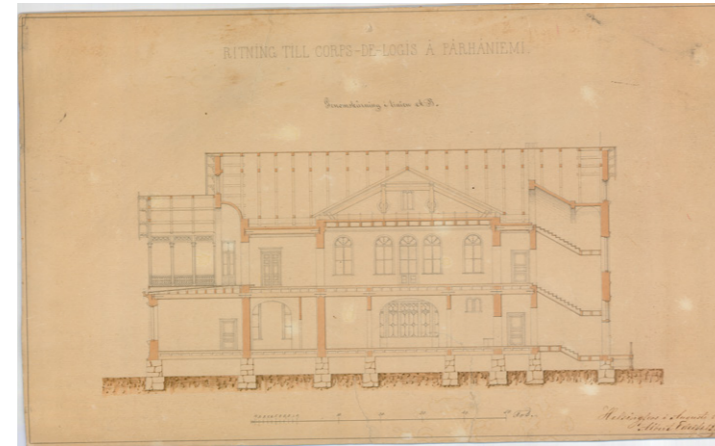
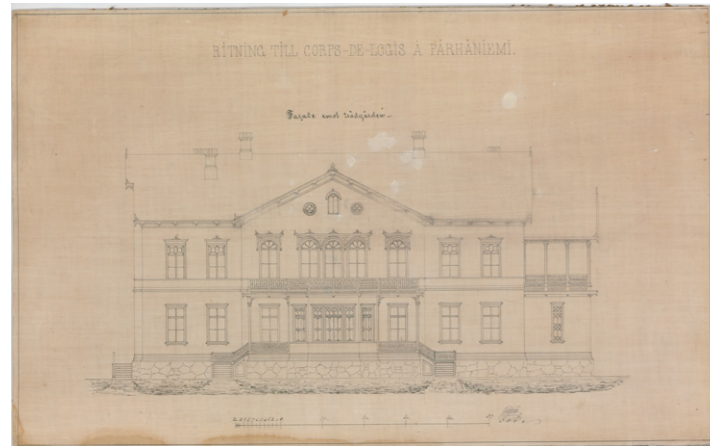
... (transcribed news text) ...

... (transcribed news text) ...

*Helsingfors d. Augusti 1868
Alfred Edelfelt.*

C.A. Edelfeltin alkuperäinen pohjapiirustus vuodelta 1868 Penttiemmen evankeliumin opisto

Kunnallisneuvos Erik Johan Strähle kuoli vuonna 1889, jolloin Perheniemien kartano oli ollut 50 vuotta hänen hallussaan. Tämän jälkeen kartanon päätila siirtyi Strählen tyttären Elinin aviomiehelle Haminan kaupungin pormestari Ivar Alopeukselle. (Ristola 1990, 15)

Vuonna 1902 tammikuussa Alopeus ja kartanon omistava yhtiö päätti myydä kartanon torppariläänistä 34 tilaa suoraan viljelijöille tai valtiolle, joka sitten luovuttaisi maat alustalaisille. Lopullinen kauppakirjojen ja maiden luovutus tapahtui juhlavasti 29.5.1907. Näin Alopeus myönsi torppareille itsenäisen talonpojan aseman jo ennen torpparilakia. Kartanoon jäi palstoituksen ja sivukartanoiden erottamisen jälkeen 2028 ha maata, joista peltoa oli 250 hehtaaria. (Ristola 1990, 1,2,16)

Pormestarilla ei ollut perillisiä ja tästä syystä hän myi kartanon Tornator Oy:lle ja melko pian tämän jälkeen Alopeus kuoli keväällä 1918 (Ristola 1990, 16).

Kartanon seuraava omistaja oli Kymi Oy, joka hankki tilan omistukseensa vuonna 1922 pääosin metsien, mutta myös Kymi Oy:n tehtaiden elintarvikehuolto varten. Tilalla oli siihen aikaan 150 lehmää ja 35 hevosta. (Ristola 1990, 16)

Sotien jälkeen Valkjärveltä tulleet karjalaiset maanviljelijät ostivat kartanon peltoalueineen, kuitenkin huomattava osa metsäalueista jäi Kymi Oy:lle. Vuonna 1947 silloinen Sairalan evankelinen kansanopisto, joka myös sodasta johtuen oli joutunut lähtemään kotikonnuiltaan, osti kartanon piha-alueineen ja näin kansanopisto oli saanut uuden kodin Perheniemien kartanosta litistä. (Ristola 1990, 16)

Pormestari Alopeus
 (Ristola 1990, 16 / kuva: Suomen Kansallismuseo)

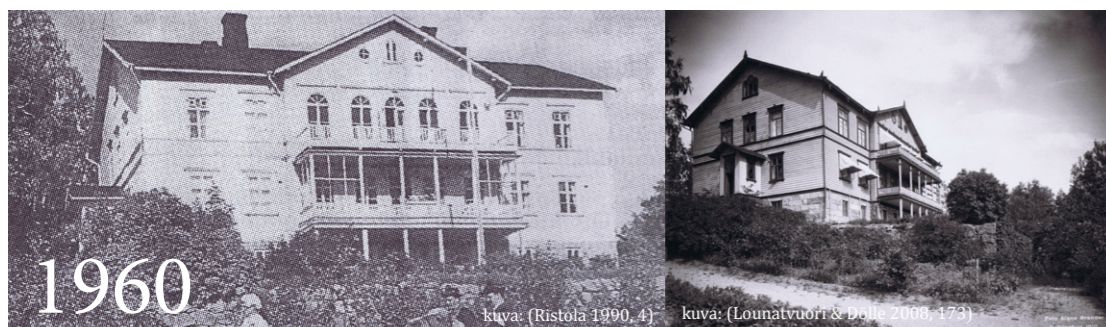
Kartano on rakennettu jonkin verran alkuperäisistä vuoden 1868 C.A.Edelfeltin piirustuksista poiketen. Alkuperäisesti rakennus oli piirretty tasamaatontille, mutta on toteutettu rinteeseen sekä lisätty kellarikerros muun muassa.

Kuvassa vuodelta 1935 on kartanon julkisivua 1900-luvun alkupuolelta, jossa näkyvillä rakennuksen eteläjulkisivun parvekkeen alkuperäiset konsolit, koristeaiheet ja kaiderakenteet sekä räystäskoristeet. Koristeaiheita poistettiin vuoden 1948-49 korjauksien aikana. (Purho 2005, liite 4/6)

Kartanon julkisivuvärit ovat vaihdelleet aikakausien mukana. Alkuperäinen nikkarityylinen väritys muuttui valkoiseksi funktionalismin aikana. Nykyisin julkisivuissa on alkuperäistä tyyliä vastaavat värit.

1910

2013

kuva: www.kouvola.fi/liite 4/9 _ Museovirasto / 1910 - Signe Brander

Kartanossa 1900-luvun alussa :

”Alopaeus oli kertonut, että kun hän huononisenä miehenä joskus meni kolmen maissa aamulla kartanon parvekkeelle, näki hän torpparien olevan täydessä työn touhussa, myös tämä pani hänet ajattelemaan elämän kovuutta.” (Ristola 1990, 2)

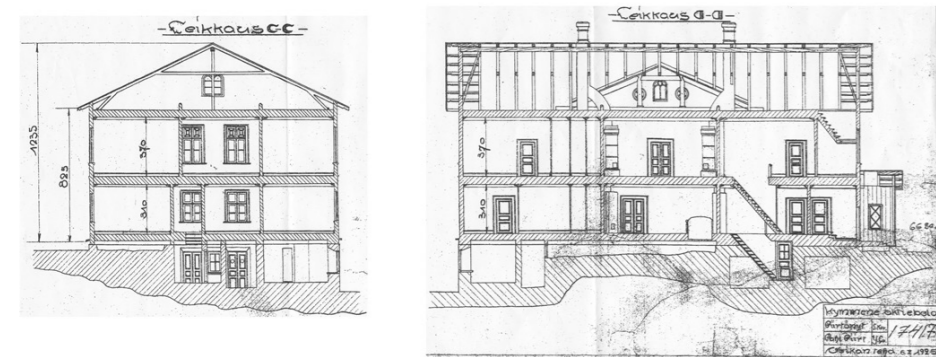
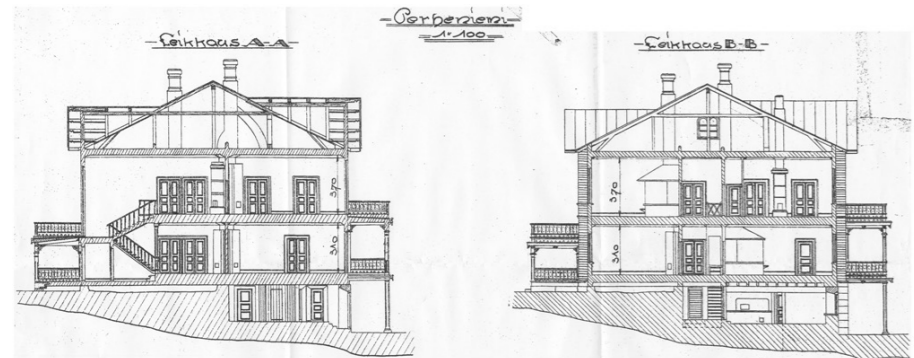
KUVAT EI MITTAKAAVASSA

Kartanossa on tehty paljon korjaustöitä vuosien varrella. Muun muassa 1930-luvulla silloinen Kymi Oy (Kymmene Aktiebolag) teetti omistuksessaan olevaan kartanorakennukseen täydellisen sisäpuolisen korjauksen. (Purho 1990, liite 4/2)

Kun rakennus siirtyi Sairalan evankeliselle kansanopistolle oli vuorossa keskuslämmityksen rakentaminen ja työn suoritti Kausalan Vesijohtoliike vuonna 1949. (Perheniemen aika 1974, 18) Vanhat kaakeliuunit poistettiin käytöstä, mutta onneksi suurimmaksi osaksi saivat jäädä paikoilleen. Lisäksi kartanoon tehtiin tuolloin majoitustiloja opettajille ja oppilaille. (Opistotervehdys 3/78, 14) Vuonna 1950 oli vuorossa julkisivujen maalaus (Perheniemen aika 1974, 18).

Kartanon kivijalan asunnot peruskorjattiin vuonna 1971. Lisää korjaustöitä tehtiin vuoden 1974 aikana, jolloin kartanon sisätiloissa suoritettiin seinien, kattojen ja lattioiden levytys, maalaus ja sähkötöitä sekä uusittiin ikkunoita ja ikkunakehyksiä. (Perheniemen aika 1974, 18)

Myöhemmissä vaiheissa on tehty mm. vesikaton peltikate, julkisivujen palautusmaalaus, sähkötöitä ja itäpäädyn 1. kerroksen majoitustilan kph/wc:n peruskorjaus. Lisäksi vuosina 2004-2005 kartanon ikkunoita ja parvekkeita korjattiin KUPE-projektin ohjauksella ja rahoituksella (Liljeqvist).

kuvat: www.kouvola.fi/liite 4/14_Kymi-yhtiön arkisto

kuva : opistotervehdys 1/1970 / Perheniemen evankelinen opisto

Kartanossa 1970 :

”Kartanon alimmissa kerroksissa on joulun alta alkaen kuulunut melkoista meteliä. Siellä on pyörinyt maalaria, kirves-, sähkö- ja putkimestä työkaluineen. Pojille on vihdoinkin valmistumassa uusi asuntola kaikkine mukavuuksineen.”
(Opistotervehdys no 1 / 1970, 5).

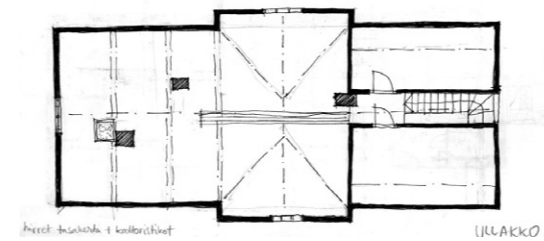
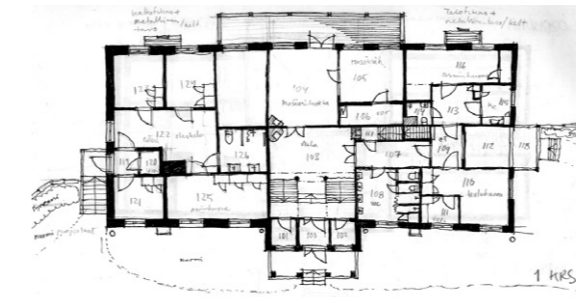
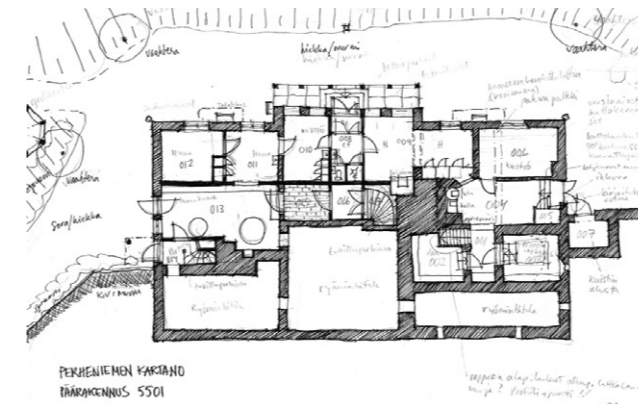

Ulkoisesti kartanon ilme vastaa suunnilleen alkuperäistä, mutta sisätiloihin tultaessa interiööri tuntuu kolkolta ja askeettiselta. Toiminnallisesti tilat ovat olleet perustyydyttäviä. Kartanolla on vahva henki ja rakennuksessa vierailija voi helposti aistia talon historiaa.

”Portaita kulkiessa tuntuu juhlalliselta ajatella, että nyt kuljen samoja portaita, joita kartanon hienot rouvat ja neidit ovat aikanaan kulkeneet. Olen miettinyt, miksi porrasvälit ovat niin matalat ja tullut siihen tulokseen, että siten naiset leveissä pitkissä puvuissaan ovat lipuneet pitkin portaita.” (Hovi 2014, 2)

Kokemus on varmasti vielä todellisempi ja aidompi kun lastulevyjen ja muovimattojen ”henki” poistetaan interiööristä. Lisäksi arvokkuutta ja juhlan tuntua tulee korkeista huonetiiloista ja isoista kauniista jopa sakraalisista ikkunoista.

4.3 NYKYTILA

kuvat: www.kouvola.fi/ liite 4/13 ja 14_Purho

1970-luvun korjaustöiden jäljiltä kartanon seinissä on pääosin avosaumaista lastulevyypintaa, lattioissa muovimattoja ja sekä 1. kerroksen kph/wc on kauttaaltaan muovitettu kattoa lukuunottamatta. Lastulevyseinät ovat valkoisiksi maalattuja ja 1. kerroksen kph/wc:n muoviseinistä löytyy vielä huumaavaa 70-luvun punaista.

Kartanossa on näkyviä sisäpuolisia kosteusvaurioita eteläpuoleisella seinällä, osittain kulkeutuneet myös välipohjaan. Kosteusvaurioiden vuoksi 2. kerroksen majoitustilan pintamateriaalit on purettu. Lisäksi piileviä kosteusvaurioita voi löytyä rakenteista purettaessa, esimerkiksi 1. kerroksen muovitetusta kph/wc-tilasta.

Onneksi paljon alkuperäistäkin on jäljellä, kuten välipeliöivet ja suuri osa valkoisista kaakeliuuneista. 1970-luvun korjaustyötapä kätki vanhat rakenteet ja tapetit levypintojen alle. Kartanon salissa oli Signe Branderin vuonna 1910 ottaman kuvan perusteella lautalattia ja kaunis paneelikatto, luultavasti ovat siellä edelleen ja paljastettavissa (Purho 2005, liite 4/10).

Kartanorakennuksen pohjapinta-ala on 400 m² ja kerrosala on noin 1000 m² (Liljeqvist). Kartanorakennus ei ole esteetön.

kuvat: www.kouvola.fi/ liite 4/8 ja 9_Purho

kuva: minna virtanen

kuva: www.kouvola.fi/ liite 4/9
Museovirasto / 1910 - Signe Brander

Kuva: Minna Virtanen

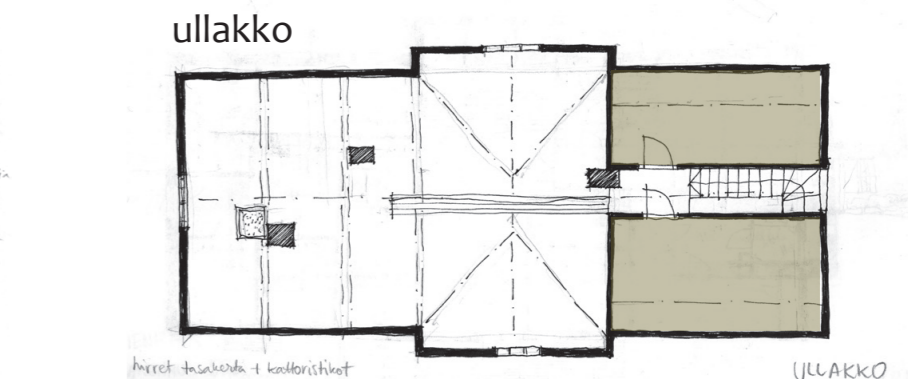
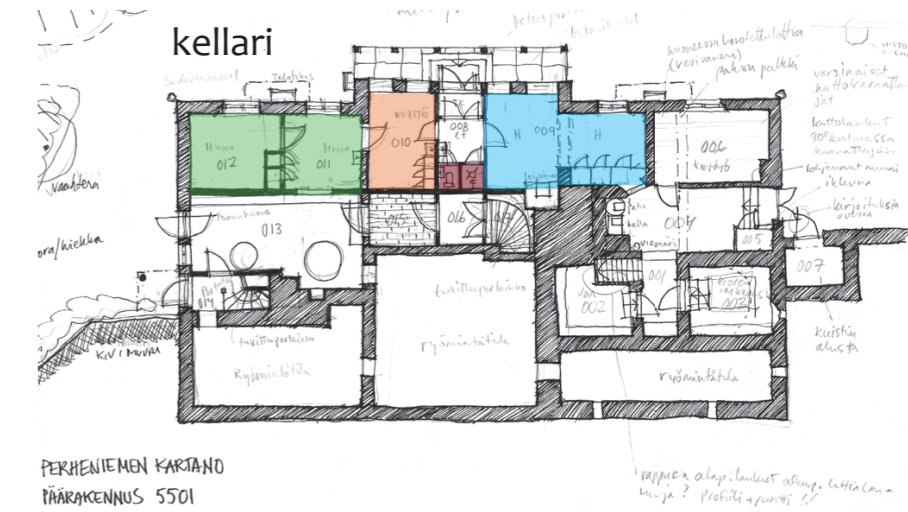
Toiminnalliset tilat kartanossa jakautuvat kaikkiin kolmeen kerrokseen, lisäksi rakennuksen kylmässä ullakkokerroksessa on kaksi varastohuonetta.

Yleisesti ottaen kartanon useimpien tilojen käyttöaste on tällä hetkellä huono. Kartanossa on mm. yleistiloja ja huoneita, jotka ovat vailla järkevää käyttötarkoitusta ja ovat näin päätyneet varastotiloiksi.

4.4 TILA-ANALYYSI

TILAT

- yleinen / opetus
- majoitus
- keittiö
- varasto
- kph/wc
- "museo"
- hiljentyminen

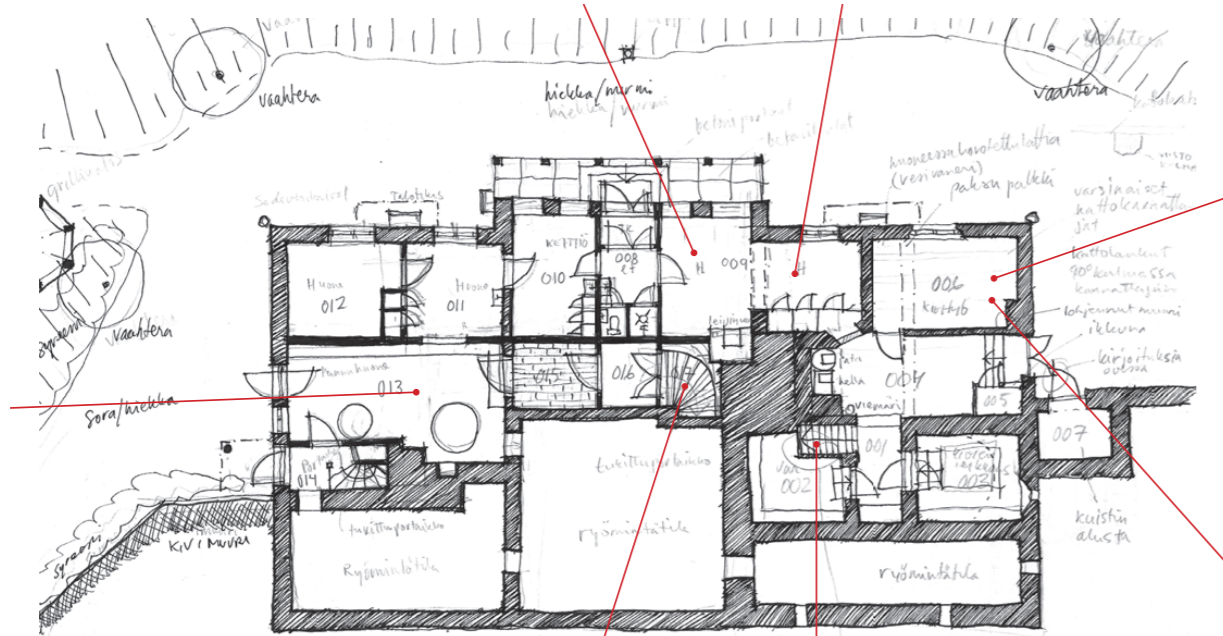

POHJAPIIRTUSTUKSET EI MITTAKAAVASSA

kuvat: www.kouvola.fi/ liite 4/13 ja 14_Purho kuvamuokkaus: Minna virtanen

KARTANO KELLARIKERROS

PERHEINIEMEN KARTANO
PÄÄRAKENNUS 5501

POHJAPIIRTUSTUS EI MITTAKAAVASSA

sivun kuvat: www.kouvo.fi/liite_4/8 ja 12_Purho
kuvamuokkaus: Minna virtanen

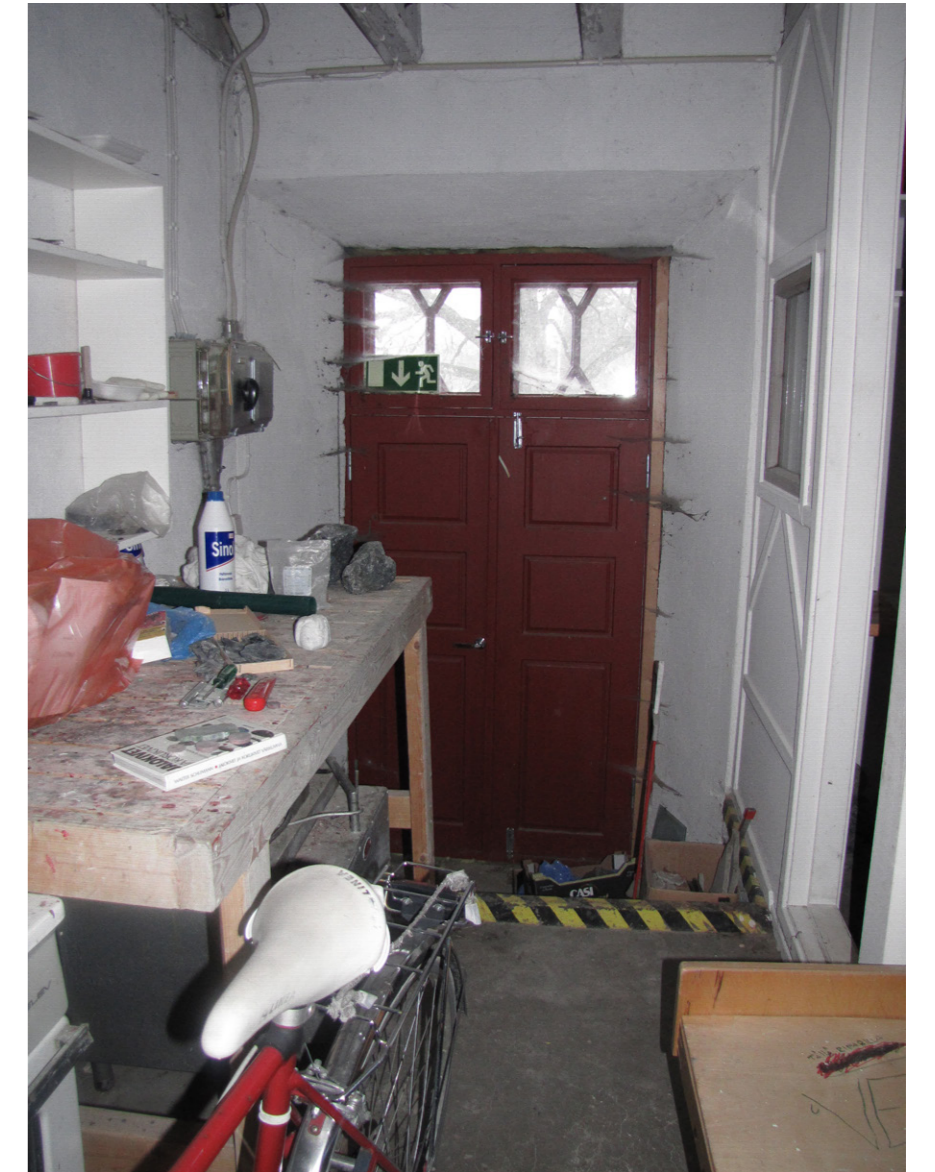
portaikkoja suljettu

Kellarikerros on tällä hetkellä pääosin varastokäytössä. Huonetilat ovat periaatteessa vielä käyttökelpoisia majoitukseen, mutta wc- ja suihkutilat on poistettu käytöstä. Majoitustiloissa on vanha punatiilinen leivinuuni ja tilasta, jossa on viimeksi järjestetty kiviкурсseja, löytyy vanha puuhella ja pata.

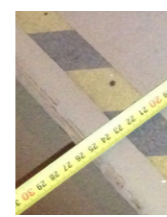
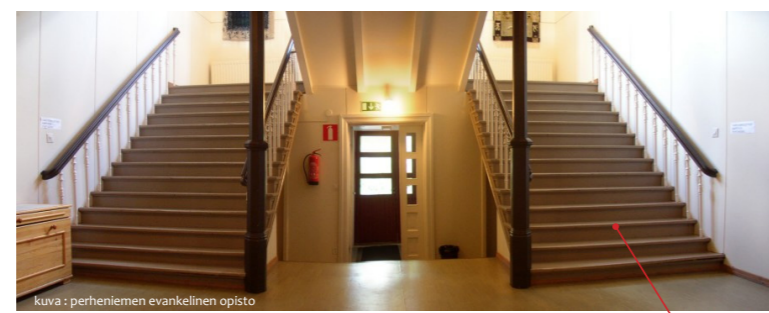

kuvat: Minna Virtanen

KARTANO 1. KERROS

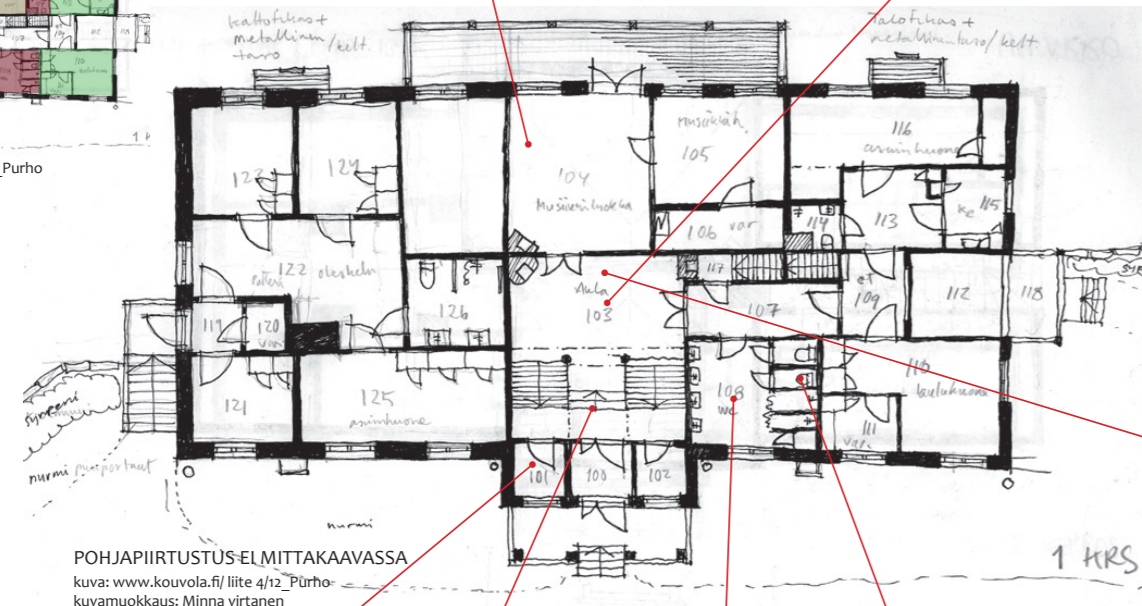

kuva: perhieniem evankelinen opisto

askelmissa lyhyt etenemä

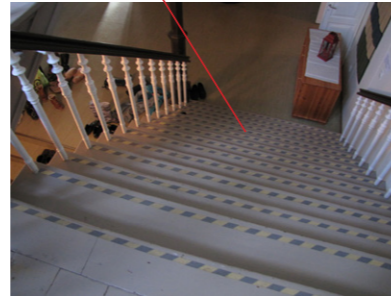

kuva: www.kouvola.fi/ liite 4/12_Purho kuvamuokkaus: Minna virtanen

POHJAPIIRTUSTUS-ELMITTAKAAVASSA

kuva: www.kouvola.fi/ liite 4/12_Purho kuvamuokkaus: Minna virtanen

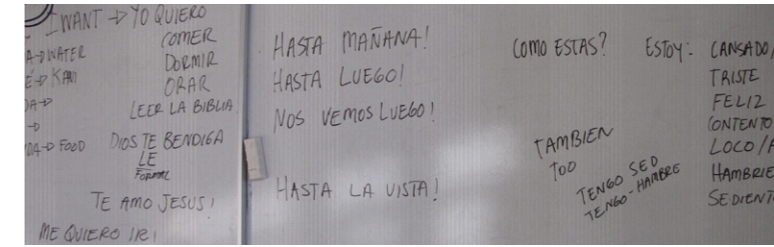

sisääntulon
kaaos

kph/wc naisille ja miehille yhteinen - kosteusvaurioita

kuvat: Minna Virtanen

kuvat: Minna Virtanen

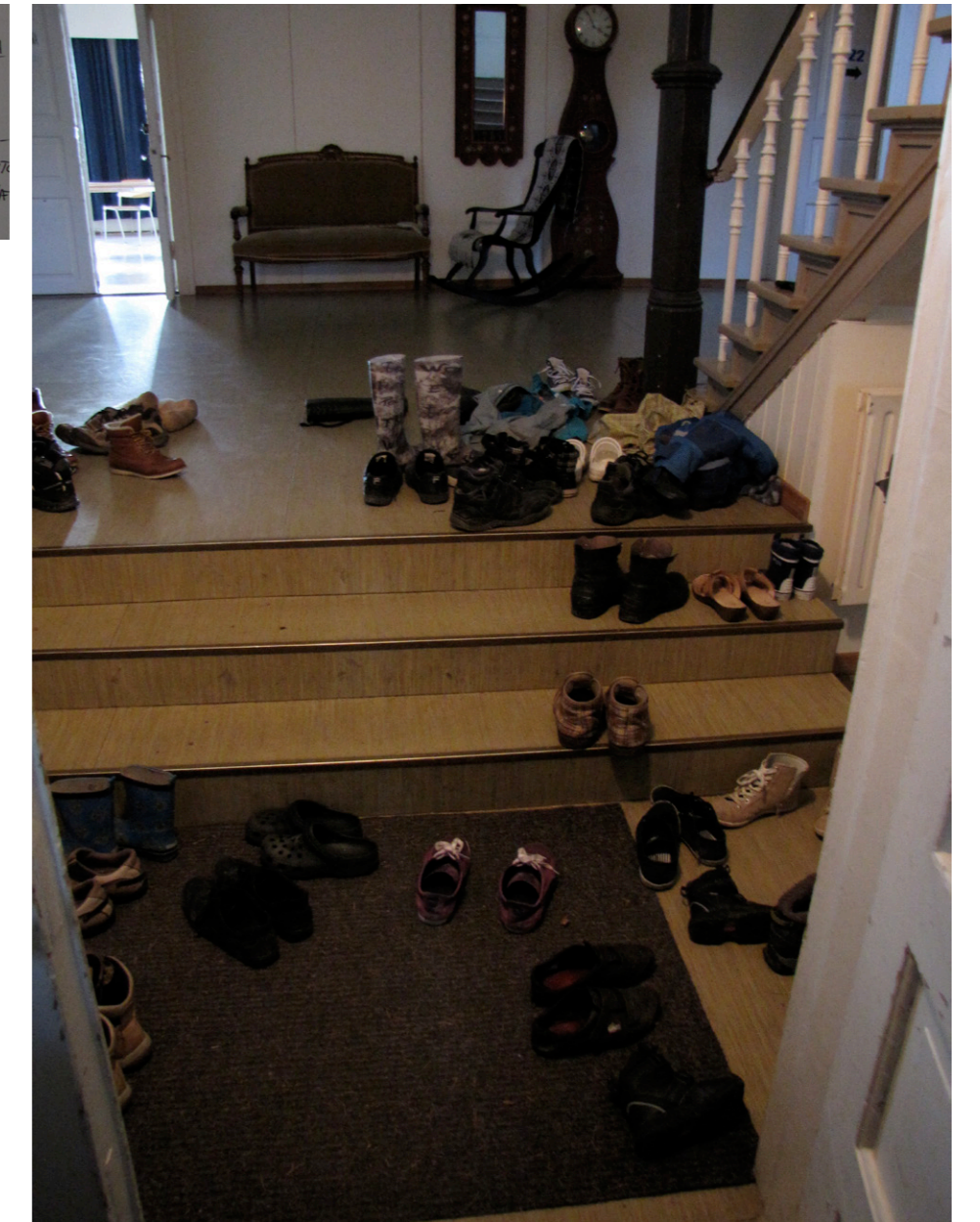
Sisäänkäynti on 1. kerroksesta, kartanon pohjoispuolelta. Vaatesäilytystilat ovat hankalasti 2. kerrokseen johtavien portaiden alla ja tästä syystä esimerkiksi kenkäpaljous ruuhkauttaa helposti sisääntulon.

1. kerroksen itä- ja länsipäädissä majoitustiloja, joista itäpäädissä (viereisen sivun pohjakuvassa vasemmalla) sijaitsevat ovat käytössä tällä hetkellä.

Tässä kerroksessa on myös, heti sisääntuloa vastapäätä, käytössä oleva luokkahuone, ja ainakin taululle kirjoitetun tekstin perusteella kurssilaiset ovat harjoitelleet ulkomaan jaksoa varten.

1. kerroksen wc- ja suihkutila ovat yhteiset miehille ja naisille, toimintojen eriyttäminen lisäisi käyttömukavuutta. Lisäksi tilan yli 40 vuotta vanhat muovipinnoitteet vaativat uusimista sekä rakenteiden kosteustarkastukset.

2. kerrokseen kerrokseen johtavat leveät kaksivartiset portaot, joiden askeletemä vaihtelee ja on paikoitellen vain 255 mm.

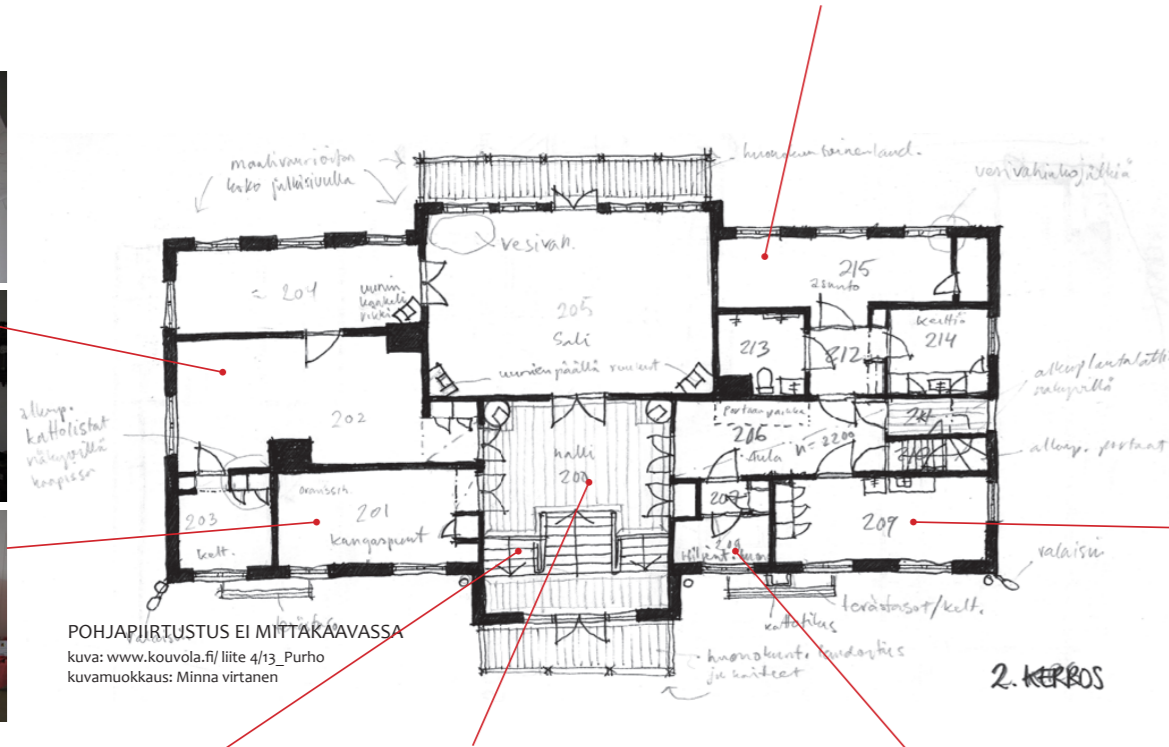

KARTANO 2. KERROS

kosteuvaurio myös sisäpuolella pintarakenteet purettu - kuivatus

valaisimet loisteputket

kuva: www.kouvola.fi/ liite 4/13_Purho kuvamuokkaus: Minna virtanen

alkuperäisiä väliovia / peiliovia tallella

seinissä maalatut lastulevyvinnat, lattiasa muovimatto

kuvat : minna virtanen

kuva: www.kouvola.fi/ liite 4/9 Museovirasto / 1910 - Signe Brander

kuva: Perheniemien evankelinen opisto

2. kerroksessa on sali, hiljentymis- ja majoitustila, ”museo”-huone sekä huoneita, joita käytetään opetustiloina/yleistiloina. Kartanon salia käytetään sekä juhla- että opetustilana ja on näin kartanon käytetyin tila. Salin suurin ongelma on alkupe- räisen hengen ja arvokkuuden katoaminen lastulevyjen alle.

Majoitustila ei ole tällä hetkellä käytössä, sillä kosteusvaurion vuoksi kaikki pintamateriaalit on purettu ja tila odottaa kor- jausta.

Kuva: www.perheniemi.com/id=2241

5

KORJAUSRAKENTAMINEN

”Nosturi saatiin paikalle ja eikun yläilmoihin! Rännit on jo purettu kartanosta ja asuntolasta. Todennäköisesti alkuperäiset (1870-luvulta) kattotuolien päät ovat osittain lahonneet ja niiden vaihtamisessa on vähän enemmän askartelua.” (Blogger 2012, Remonttitunnelmia - osa 1)

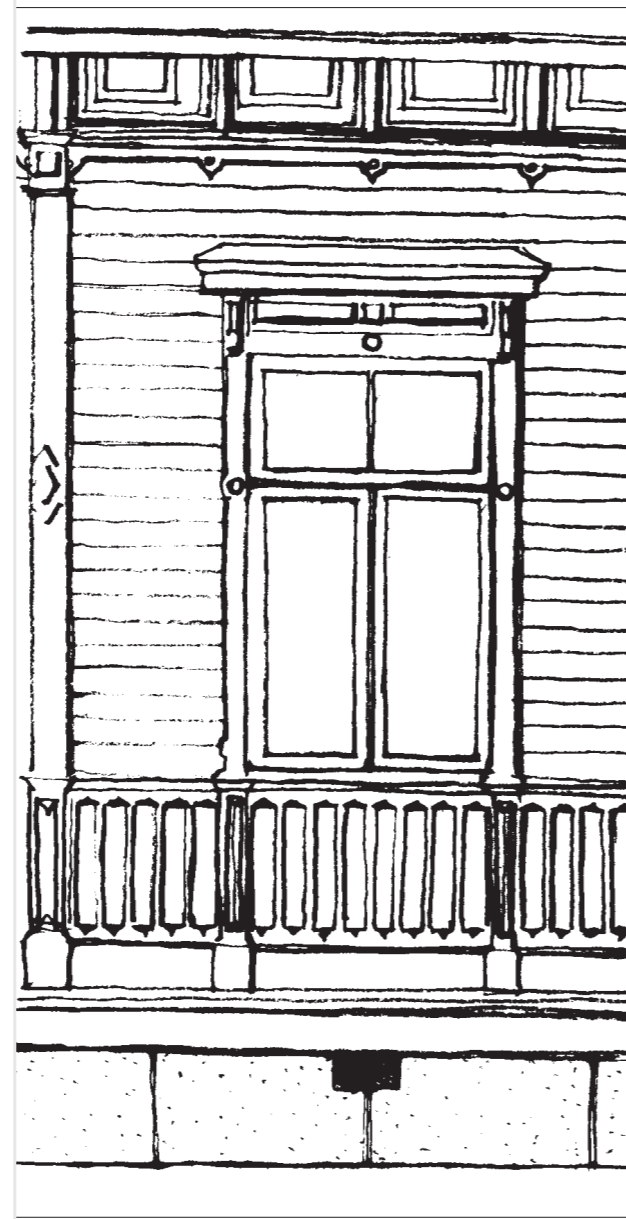

5.1 PERIAATTEISTA

Menneiden aikakausien historia on säilynyt meille vanhoissa rakennuksissa, niiden rakennustavoissa ja materiaaleissa. Siksi vanhat rakennukset vaativat ymmärtävän ja arvostavan kohtelun myös korjausrakentamisessa. Hyvä restaurointi ja korjaus säilyttävät mahdollisuuksien mukaan vanhat rakennuksen osat ja yksityiskohdat. (Museovirasto 2014, Korjauskortti 1, 2)

”Perinteistä puutaloa, joka on rakennettu puusta, hirsistä ja puruista, voidaan huoltaa ja korjata samoilla materiaaleilla ja menetelmillä kuin millä se on rakennettu. Vain näin voidaan talon perinteinen kestävyys ja terveys taata jatkossakin. Mitään oikotietä ei ole olemassa!” (Ringbom 2011, 452)

kuva : www.nba.fi, korjauskortti, 5

Vanhat rakennukset ovat useimmiten aina korjauksen arvoisia, vaikka eivät olisikaan historiallisesti arvokkaita. Hyviksi koettuihin, vanhoihin perinteisiin rakennusmateriaaleihin ja -tapoihin voi luottaa. Tästä syystä tulisi käyttää samoja materiaaleja, kuin aikaisemmin; puu korjataan puulla jne. Rakennushistoriaselvitys, kuntoarvio ja hyvä etukäteissuunnittelu mm. ovat tärkeitä vaiheita oikean korjaamisen onnistumiselle kaikissa vanhoissa kohteissa. Lisäksi olisi hyvä käyttää apuna perinnerakentamiseen perehtynyttä osaajaa, esimerkiksi perinnerakennusmestaria. Vanhat rakenteet ja pintamateriaalit tulisi inventoida ennen korjaustöitä.

KORJAUSKORTISTO		Yleiskortti	
Sisältö			
Yleistä	2	Yleistä	2
Kulttuuriperintön arvo ja restaurointi	2	Kulttuuriperintön arvo ja restaurointi	2
Korjauksen pääperiaatteet	3	Korjauksen pääperiaatteet	3
Korjausvaihtoehtojen valinta	3	Korjausvaihtoehtojen valinta	3
Julkisen kunnossapito	3	Julkisen kunnossapito	3
Asuinrakennuksen korjaus	4	Asuinrakennuksen korjaus	4
Korjauksen suunnittelu	4	Korjauksen suunnittelu	4
Korjaustyöt	5	Korjaustyöt	5
Hallitsematon korjaus	5	Hallitsematon korjaus	5
Sama materiaali, sama työntekijä	6	Sama materiaali, sama työntekijä	6
Korjauksen korjattavuus	6	Korjauksen korjattavuus	6
Organisaatio	7	Organisaatio	7
Korjausohjelmointi	7	Korjausohjelmointi	7
Perusteet	7	Perusteet	7
Korjausohjelmointi	7	Korjausohjelmointi	7
Lisäkorjaukset ja tiivistäminen	8	Lisäkorjaukset ja tiivistäminen	8
Ilkka ja vesi	9	Ilkka ja vesi	9
Liikenteen ja pintamateriaalit	10	Liikenteen ja pintamateriaalit	10
Ulkoseinät	10	Ulkoseinät	10
Ulkoseinät	10	Ulkoseinät	10
Vesikate	11	Vesikate	11
Korjauksen seuranta	11	Korjauksen seuranta	11
Korjausraportti	12	Korjausraportti	12

”Korjauskorteissa korostetaan näkökulmia, jotka ovat oleellisia rakennusten kulttuurihistoriallisen arvon säilymisen kannalta. Korttien suositukset, jotka perustuvat pitkäaikaiseen kokemukseen, auttavat korjaamaan taloudellisesti ja rakennusta kunnioittaen.” (Museovirasto 2014, Korjauskortti 1, 2)

Kuva: www.nba.fi, korjauskortti, 1

RESTAUROINTISANASTOA

Listaan on koottu yleisimmät käytettyjä restaurointialan termejä, joiden merkitykset ovat Tommi Lindhin laatimia yksinkertaistuksia. Lista on alun perin julkaistu Arkkitehti-lehdessä 2/2000 Lindhin artikkelin »Tyylirestaurointi ennen ja nyt» yhteydessä.

Entistäminen
Rakennuksen, rakennusosan tai pintakäsittelyn palauttaminen johonkin aikaisemmin vallinneeseen tilaan. Vrt. palauttava restaurointi.

Fasadismi
Periaate, jossa vanhan rakennuksen julkisivu jätetään muuten kokonaan uuden rakennuksen osaksi.

Jälle rakentaminen
Rakennuksen tai rakennuksen osan rakentaminen uudelleen vanhoja rakennuspiirustuksia, tyyppi- tai muotopiirustuksia tai traditiota noudattaen.

Konservointi
Konservointi tarkoittaa konservattorin tekemää työtä eli puutteellisen tai uhanalaisen rakenteen tai rakennusosan säilyttämistä.

Rakennuskonservointi
Lähes sama asia kuin säilyttävä restaurointi.

Korjaaminen tai korjausrakentaminen
Laaja kattokäsite, joka pitää sisällään kaikki vanhalle rakennukselle tehtävät toimenpiteet.

Peruskorjaus
Vanhan rakennuksen korjaaminen uudisrakentamisen periaatteita noudattaen. Peruskorjauksessa rakennuksen tekninen varustelutaso nostetaan uutta rakennusta vastaavaksi.

Perusparannus
Perusparannuslain vuonna 1979 synnyttämä sana, joka tarkoittaa rakennuksen kannalta samaa kuin peruskorjaus.

Rakennusohje
Lakeihin tai asetuksiin perustuvaa toimintaa, joka tähtää rakennuskannan ja kulttuuriympäristön säilyttämiseen.

Rekonstruointi
Puretun tai osittain kadonneen rakennuksen rakentaminen uudelleen mahdollisimman tarkkaan alkuperäistä muistuttavaksi alkuperäistä rakennustapaa noudattaen. Joskus rekonstruoinnilla tarkoitetaan myös suurin piirtein samaa kuin palauttavalla restauroinnilla.

Restaurointi
Säilyttämisen arvoisa pidettyyn rakennukseen kohdistuvat toimenpiteet, joilla pyritään rakennuksen elinkaaren pidentämiseen joko tyyliä korostaen, aikaisempaan tilaan palauttamalla, kerrokset säilyttäen ja/ tai uusia osia lisäten.

Tyylirestaurointi
Tarkoittaa rakennuksen tai sen osien muuttamista niin, että tyyliin sopimattomat osat poistetaan ja tarvittaessa rakennetaan myös sellaisia osia, joita rakennuksessa ei ole aikaisemmin ollut. Tyylirestaurointi oli yleinen 1800-luvun lopulla.

Palauttava restaurointi
Pyrkii rakennuksen jonkin aikaisemman vaiheen tai vaiheiden palauttamiseen lisäyksiä poistamalla ja kadonneita osia tarkkojen tutkimusten perusteella jälle rakentamalla.

Säilyttävä restaurointi
Pyrkii jättämään kaikki aikaisemmat kerrokset ennalleen painottuen vaurioituneiden osien konservointiin ja suojaamiseen. Säilyttävässä restauroinnissa voidaan rakentaa myös uutta, jos rakentaminen ei aiheuta vanhojen rakenteiden poistamista eikä korostu liikaa.

Saneeraus
Saksan kielestä (die Sanierung) lainattu sana, joka tarkoittaa terveyttämistä. Suomessa saneerauksella on tarkoitettu joko kaupunkien korttelisaneerauksia vanhoja rakennuksia purkaen ja uusia rakentaa tai yksittäisen vanhan rakennuksen muuttamista uudisrakentamisen keinoin uutta rakennusta vastaavaksi.

"Hylkää tyylijäljitelmät. Hylkää materiaalijäljitelmät. Hylkää haaveet alkuperäistämisestä. Vanhaan rakennukseen historian aikana tehdyt muutokset ovat aitoja muutoksia." (Kaila 1997, 28)

5.2 REFERENSSIT

SAAREN KARTANO / MYNÄMÄKI

Vertailukohteena on Koneen säätiön vuonna 2006 ostama Varsinais-Suomessa sijaitseva Saaren kartanon päärakennus. Kartanoa ympäröi puistoalue rakennuksineen. Laajassa korjaus- ja restaurointityössä kartano pihasiipineen muutettiin taiteilija- ja tutkijaresidensiksi. (Koskinen & Hagelstam 2010, 81, 82)

Vaikka Saaren kartano (rakennettu 1779) on miltei 100 vuotta vanhempi kuin Perheniemen kartano, niin molempiin on peruskorjauksissa tehty alkuperäisiä interiöörejä muuttavia remontteja. Saaren kartanon salista vuonna 2006 otettu valokuva lastulevypintoihin ja loisteputkivalaisimiseen on hyvin samankaltainen kuin Perheniemestä otetut kuvat.

Keltainen mansardikattoinen päärakennus edustaa myöhäiskustavilaista tyyliä. Ja alkujaan everstin virkatalon toimineessa päärakennuksessa on toimistotilat, vierastyöhuoneet sekä yläkerrassa lyhytaikaiseen majoitukseen soveltuvat vierasmakuuhuoneet. (LPR-Arkitehdit Oy)

kuva : sali joulukuussa 2006
(Koskinen & Hagelstam 2010, 84)

kuva: (Koskinen & Hagelstam 2010, 85)

kuva: (Koskinen & Hagelstam 2010, 85)

kuva: www.koneensaatio.fi

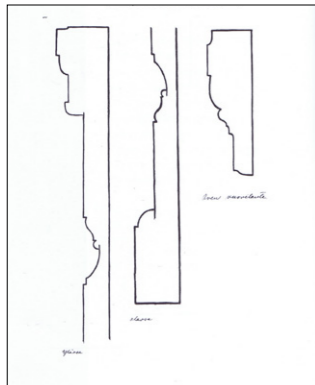

yläkerran makuuhuone

kuva: www.koneensaatio.fi

yläkerran oleskelutila
50-luvun henkeen

kuva: (Koskinen & Hagelstam 2010, 84)

Saaren kartanossa tehtiin 1950-luvulla tuhoisa peruskorjaus, kuten ajalle oli tyypillistä. Rakennushallitus teetti vuonna 1959 peruskorjauksen, joka hävitti alkuperäisen 1700-luvun kiinteän sisustuksen; lautalattiat, peiliovet ja osan rintapaneeleista. Muutospiirustukseen kirjattiin ”kaikki uusiksi”, joka kertoo remontin totaalisuudesta. Lattioihin valettiin betoni, pintaan muovimatot, seinät levytettiin ja väliovet muuttuivat laakaoviksi. Myös empirekauden kaakeliuunit poistettiin. (Koskinen & Hagelstam 2010, 82)

Saaren kartanoon vuonna 1944 tehdyn inventoinnin pohjalta esim. alkuperäiset rintapaneelit ja listat voitiin kuitenkin rekontruoida salin kiinteään sisustukseen, lisäksi alkuperäiset lautakatot paljastettiin levytyksen alta (Koskinen & Hagelstam 2010, 84, 87).

kuva: www.ark-lpr.fi

kuva: www.ark-lpr.fi

alakerran sali
luento- ja juhlaytössä

Saaren kartanossa varsinainen restaurointi ei tullut kysymykseen, koska mitään restauroitavaa ei ollut. Korjauksessa noudatettiin siis Museoviraston ohjetta tehdä kunnostus käyttäjien ja tarpeiden mukaan, esikuvana käytettiin ns. julkista kotia. Yksityinen ja julkinen puoli yhdistyi esim. vielä 1900-luvun alkupuolella pappiloissa. (Koskinen & Hagelstam 2010, 84)

Saaren interiööreihin on haluttu jättää historista kertovaa kerroksellisuutta ja suunnitelman tehneen sisustusarkkitehdin mukaan vanha saa olla vanha ja uusi uutta (Koskinen & Hagelstam 2010, 89).

”Päärakennuksen ullakkokerros, joka muutettiin majoitus- ja oleskelutiloiksi, jätettiin 50-luvun henkeen, kuten myös monta muutosta kokenut renkitupa. Pihasiipien interiöörit tehtiin pääosin kustavilaiseen henkeen. Vuonna 1858 rakennettuun kiviavettaan kunnostettiin taiteilijoiden työ- ja tuotantotiloja.” (LPR-Arkkitehdit Oy)

Perheniemen kartano on aikojen kuluessa saanut nähdä ja kokea kaikenlaista. Sen olemusta on muokattu kutakuinkin tarpeen mukaan, mutta onneksi vain pinnallisesti. Kartanolla on kaikki edellytykset palautua hengeltään alkuperäisen kaltaiseksi ja rakenteiltaan toimivaksi, käyttäjäystävälliseksi, kodikkaaksi ja juhlavaksi kokonaisuudeksi.

Alustavan toimeksiannon lähtökohdaksi vahvistui ajatus, että kartanoa korjataan vanhan rakennusperinteen mukaisesti, jolloin talon rakenteet toimivat ja talon henki palautuu. Lisäksi tilallisten toimintojen tulisi olla käyttäjälähtöisiä ja muuntojoustavia.

5.3 ALUSTAVA TOIMEKSIANTO

6

TAVOITTEET

Kartanoa tullaan edelleen käyttämään opetus-, juhla- ja majoitustilana ja tarkoituksena on tehdä näistä tiloista toiminnallisesti joustavia. Esimerkiksi 2. kerroksen salia käytetään erilaisissa opetustilanteissa tai vaikka syntymäpäivä- tai hääjuhlissa.

Kartanorakennuksessa ei ole tällä hetkellä ruokailutilaisuuksiin riittävää kylmäsäilytys- tai keittiökapasiteettia. Juhlatarjoilut kartanossa ovat siis olleet joko kahvitusta tai pitopalvelu on esimerkiksi hääjuhlissa hoitanut tarjoilun astioineen ja kylmä/lämminvaunuineen (Liljeqvist). Jatkossa tulee mietittäväksi, riittääkö pitopalvelun palvelu tai vaatisiko kartano omia tiloja tähän tarkoitukseen.

Majoitustiloille Perheniemen evankelisella opistolla on jatkuvaa tarvetta. Majoitustoiminta kartanossa lisää rakennuksen kokoaikais- ta käyttöä, jolloin tyhjät tai varastotiloiksi joutuneet tilat saadaan hyötykäyttöön ja tuottaviksi.

6.1 TOIMINNALLISET

kuva: www.talkandroid.com

kuva: www.groupon.fi

kuva: www.talosanomat.fi

6.2 IDEOLOGISET

YHDISTELLEN UUTTA JA VANHAA

Vaikka 1970-luvun sisäremontti oli aikalaisillensa täydellinen, kuten kuvatekstissä kerrotaan; ”Sisältä kauniiksi uudistettu 100-vuotias Kartano.”(Sairalan evankelinen Kansanopisto 1974-1975, 24), niin nyt vuonna 2014 se tuntuu ristiriitaiselta rakennuksen alkuperäisen henkeen nähden.

Kaikilla ajankerrostumilla on puolensa, mutta eri aikakausien ja trendien pitäisi kunnioittaa rakennusta. Eli periaatteessa kaiken sen, mikä on ”kiinni” rakennuksessa, pitäisi olla rakennuksen hengen mukaista ja rakenteessa toimivaa, siis myös materiaalien osalta. Kuitenkaan ei ole tarkoitus tehdä museota, vaan toimiva kokonaisuus rakennusaikautta viitteellisesti mukaellen. Irtokalusteita ja tekstiilejä on helpompaa ja edullisempaa muunnella tarvittaessa.

Lisäksi ajatuksena on yhdistellä sekä tyyllisesti uutta ja vanhaa että iällisesti uusia ja vanhoja kalusteita. Näiden tulisi mielellään olla irtokalusteita, jolloin seinä ym. pinnat säilyvät paremmin, mikäli kalustemuutoksille tulee tarvetta.

Kartanossa jo olevia vanhoja kalusteita kannattaa hyödyntää ja lisäksi mm. majoitustiloihin hankitaan tarvittaessa esimerkiksi käytettyjä pinnatuoleja, makuuhuoneeseen käytettyjä sopivia irtokomeroita ja sänkyjä, jotka pintakäsittelään interiööriin sopiviksi.

Tarvittavia muita kalusteita voi tehdä mahdollisuuksien mukaan Perheniemen evankelisen opiston verssaassa tai hankkia ulkopuolisilta.

kuva : Perheniemen evankelisen opiston arkisto, Sairalan evankelinen Kansanopisto 1974-1975, 24)

KÄYTETÄÄN KARTANON KALUSTOA

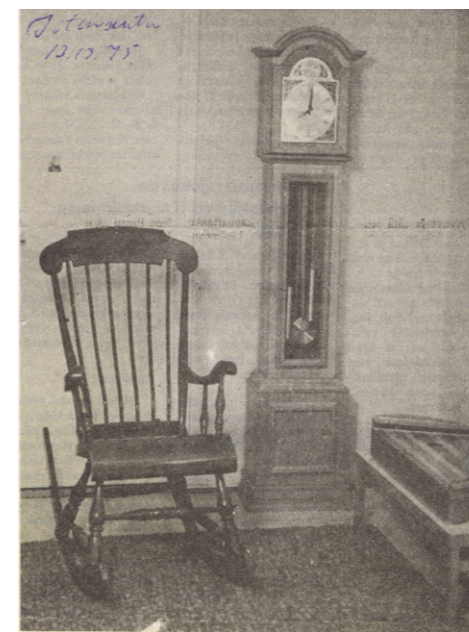
Perheniemen kartanossa on jonkin verran vanhoja huonekaluja - osa lahjoitettuja ja osa Perheniemessä tehtyjä. Muun muassa käsityönopettaja Aimo Virtasen tekemiä kalusteita, keinutuoleja, kaappikelloja ja esim. Loviisan museon mallin mukainen lapapinnakalusto (Kouvolan Sanomat, lehtileike), jonka osat ovat sijoitettuna eripuolille kartanon huoneita.

Perheniemen opistossa järjestettiin aikaisemmin ahkerasti erilaisia puutyökurseja ja esimerkiksi kaappikelloja oli rakennettu vuoteen 1990 mennessä yli 1000 kappaletta (Kouvolan sanomat 1990).

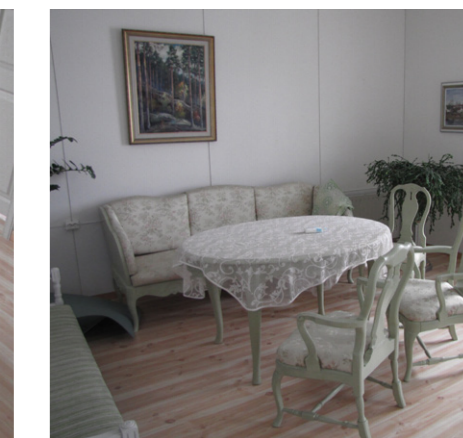
Näitä em. kalusteita voi sijoittaa ryhminä sopiviin tiloihin, esimerkiksi alkuperäisen pohjan föormaakiin ja käyttää tilaa vaikka neuvottelutilana tarvittaessa.

kuva: Minna Virtanen

kuva : Perheniemen evankelinen opisto

kuva : Perheniemen evankelinen opisto

Sivun kuvat: Minna Virtanen

Kuva: www.womenshealthmag.com

ARKEA & JUHLAA

kuva: www.kirjavalitys.fi

Kuva: www.talosanomat.fi

kuva: www.talosanomat.fi

TUNNELMA

Kartanon interiöörien tulisi olla rentoja ja kodikkaita, ihmisläheisiä, tarvittaessa juhlaan muuntuvia. Ankea laitostunnelma poistetaan. Salista ja majoitustilasta moodit seuraavassa.

6.3 TYYLI JA TUNNELMA

kuva: www.talosanomat.fi

Kuva: kaisareetta.t.blogspot.fi

SALI MOOD

tekstiileillä sali opetuskäytöstä juhlakuntoon,
valoisa interiööri...

Kuva: www.masku.com

kuva: www.kouvola.fi/ liite 4/9
Museovirasto / 1910 - Signe Brander

Foto Signe Brander
Helsingfors 1910

kuva: www.ark-lpr.fi

kuva: www.ark-lpr.fi

Kuva: www.groupon.fi

Kuvat: www.tapettitalo.fi

MAJOITUSTILAT MOOD

yhdistellen uutta ja vanhaa,
pinnatuoleja ja jakkaroita,
vanhoja kunnostetaan...

Kuva: Minna Virtanen

kuva: www.ark-lpr.fi

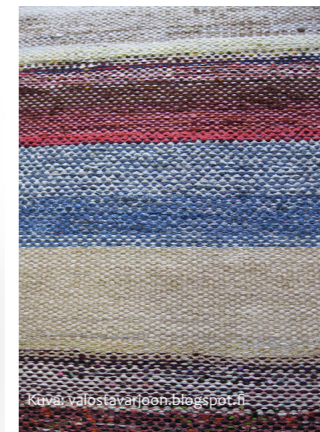
Kuva: www.wholesaleinnilla.blogspot.fi

Kuva: www.room21.fi

Kuva: www.archibaseplanet.com

Kuva: valostavaraajan.blogspot.fi

Kuva: www.kelovee.fi

Kuva: kokurinne.blogspot.fi

kuva: www.huippukaluste.fi
kuva: www.groupon.fi

Kuva: www.studioandgrind.fi

LUNDA
& GÄLLER
2011

6.4 KUSTANNUSTAVOITTEET

Koska Perheniemen evankelisen opiston rakennukset ovat kaikki vanhoja rakennuksia, ne vaativat suuria ulkopuolisia investointeja, etupäässä lahjoituksia ja talkootyötä. Kartanoakin kunnostetaan varojen mukaan.

Ensijaisesti varoja pitää kohdentaa kartanon kosteusvaurioiden tutkimiseen ja korjaamiseen. Nämä toimenpiteet vaativat myös ulkopuolista eli julkisivun korjausta. Kosteuden vuoksi rakenteita onkin jo sisäpuolelta aukaistu ja esimerkiksi 2. kerroksen majoitus-tilan pinnat on kokonaan purettu. Lähtökohtaisesti tämä tila sekä vastaava majoitustila 1. kerroksessa tulevat korjattaviksi heti julkisivukorjauksen jälkeen.

Seuraavissa vaiheissa kartanon sisätilojen korjauksessa pyritään poistamaan 1970-luvun korjauksen lastulevy- ja muovipinnoitteet ja palauttamaan rakennuksen hengen mukainen interiööri soveltaen. Pääsääntöisesti ei alkuperäisiä rakenteita tai huonejakoja muuteta ja näin vältetään turhia kustannuksia sekä rakennuksen alkuperäisyys säilyy.

6.5 RAJAUS

Kartanorakennus on tulevien korjauksien tärkeysjärjestyksessä ensimmäinen, koska se on kokonaisuuden ”kruunu” ja oikein kunnostettuna nostaa koko kampuksen arvoa. Tätä kautta kiinnostus ja ymmärrys paikkaan lisääntyy ja edesauttaa myös muiden rakennusten elvytystä ja hyvinvointia.

Kartano vaatii kokonaisuudessaan tilasuunnittelua, toimintojen tarkennusta ja hukkatilojen saamista hyötykäyttöön. Kartanon sali on houkutteleva kohde työstettäväksi, mutta se hoitaa tehtävänsä toistaiseksi nykyisessäkin asussaan.

Opinnäytetyöni tilasuunnittelun rajaan pienempään osa-alueeseen eli 2. kerroksen noin 44 m²:n etelä/länsipäädystä sijaitsevaa majoitustilaan. Tämä pintapurettu tila vaatii lähiaikoina korjauksen, jotta se saadaan jälleen käyttökuntoon.

Lisäksi tutkin myös tilaan tulevia kalusteita, jotka kiinteänä osana liittyvät kohteen tilasuunnitteluun. Tätä suunnitelmaa voi monistaa pienillä muutoksilla kartanon muihin majoitustiloihin.

7

SUUNNITTELUPROSESSI

7.1 TILAOHJELMA

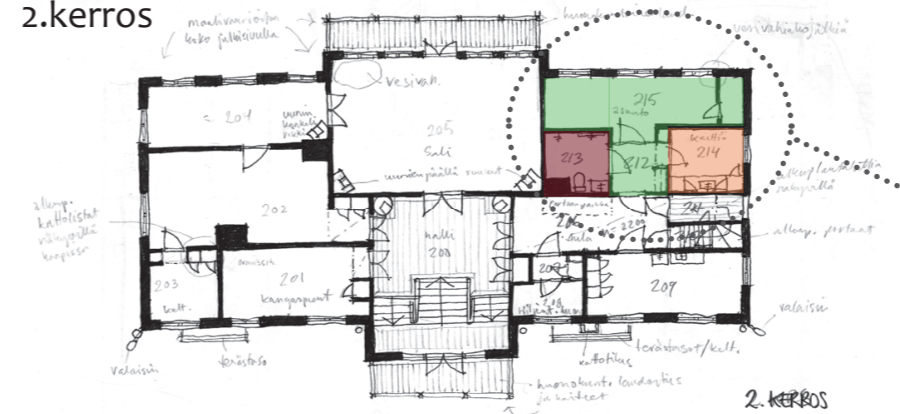
Opinnäytetyöni suunnitteluprosessin kohteena on Perheniemen kartanon 2. kerroksen majoitustila. Kohdassa 4.4 tilaanalysissä käsittelin koko kartanoa ja tämä majoitustila ei yksityiskohdiltaan sisältynyt ko. analyysiin. Siksi aloitan tämän osion tarkemalla majoitustilan tila-analysillä.

MAJOITUSTILA

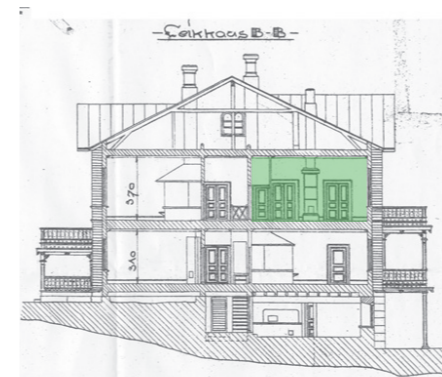
2. kerros

■ majoitus
 ■ keittiö
 ■ kph/wc

2.kerros

leikkaus

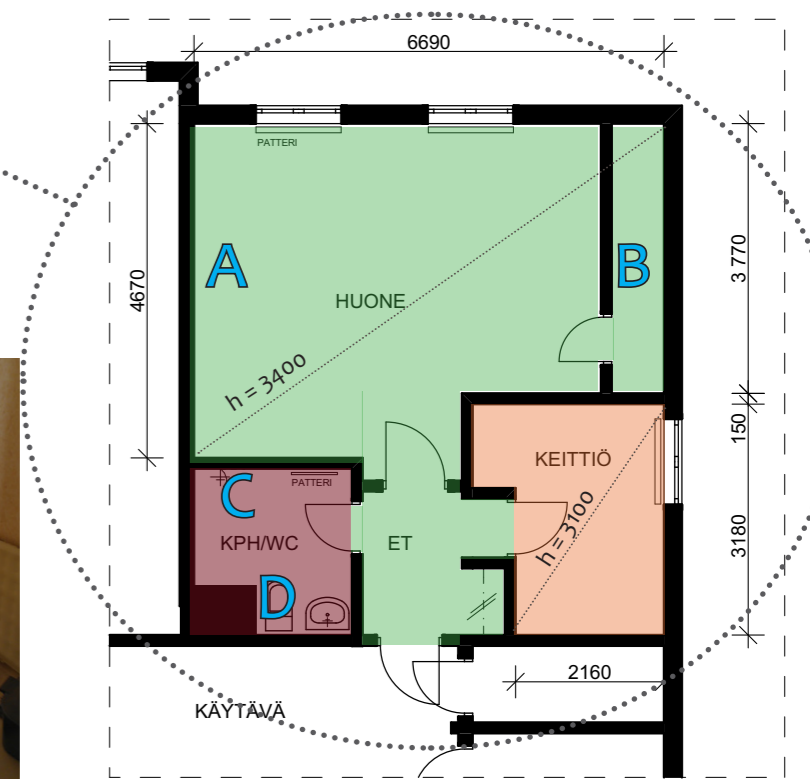

kuva: www.kouvola.fi/liite 4/14_Purho
 kuvamuokkaus: Minna virtanen

kuva: Minna Virtanen

pohja lähtötilanne

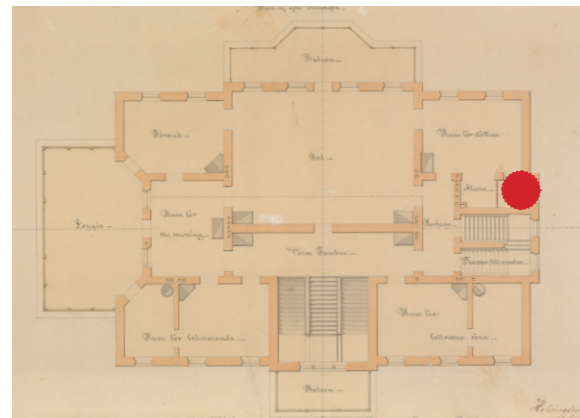

Kuva: Minna Virtanen

kuvat: Tapio Luoma-Aho

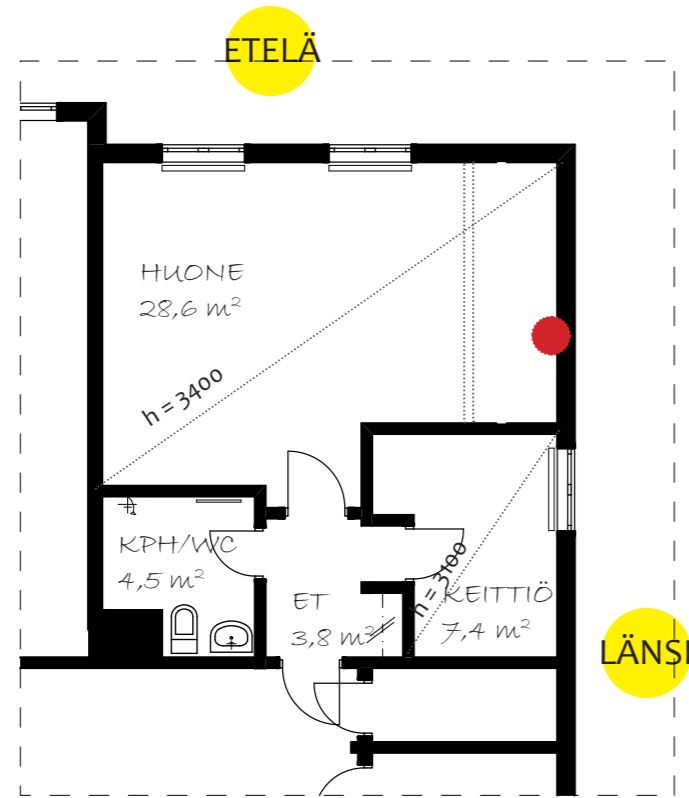
1868

kuva: Perheniemen evankelinen opisto

1948-49

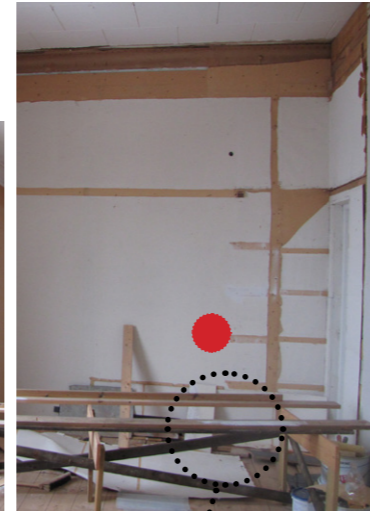
kuva: Perheniemen evankelinen opisto

isot ikkunat etelään

Kuvat: Minna Virtanen

2014

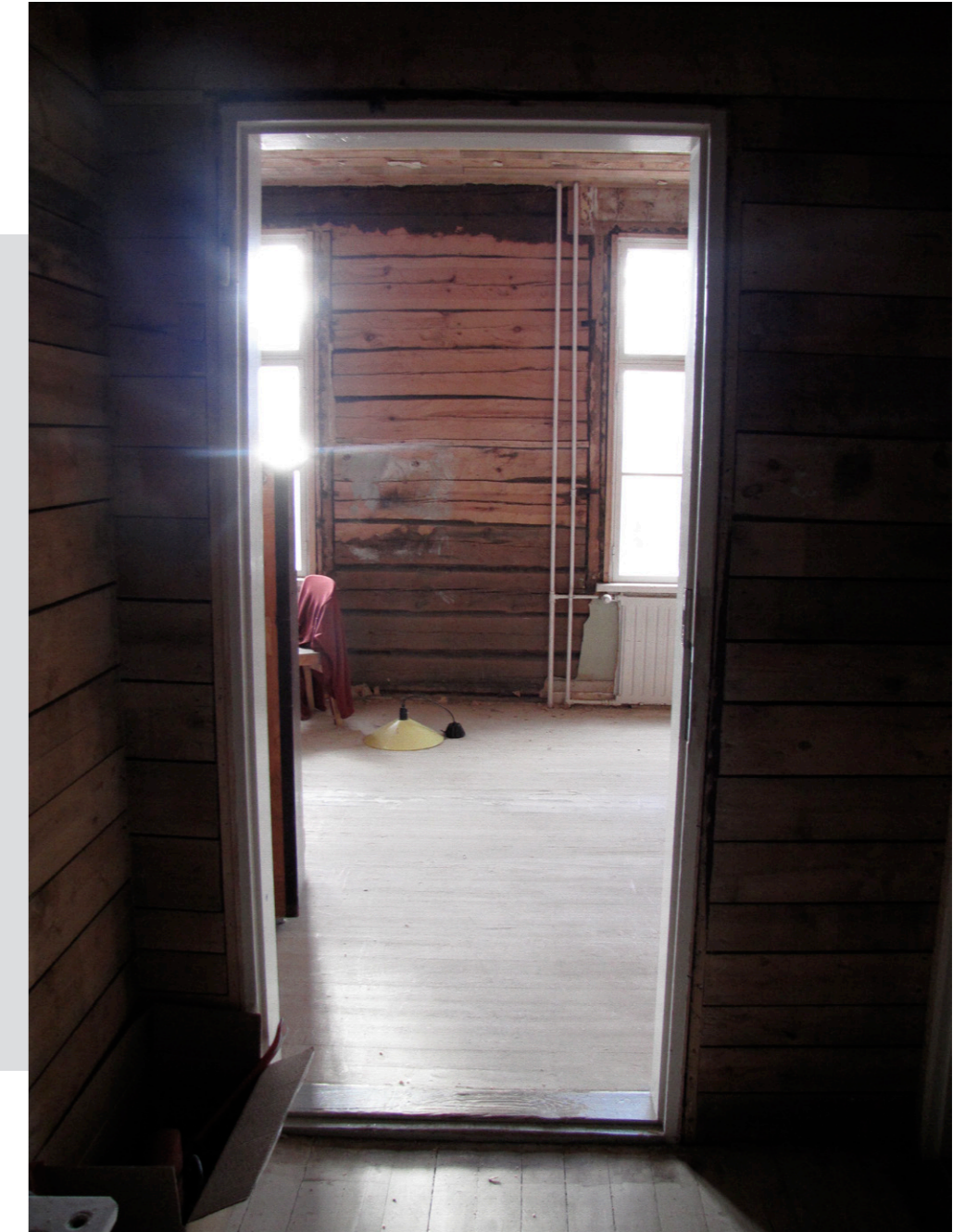

puretun komeron kohdalla ollut keittiö - viemärointi valmiina

● = tilan eri vaiheita

Majoitustilaa on viimeksi käytetty ns. perhehuoneena ja tila sijaitsee kartanon 2. kerroksen etelä/länsipäädyssä. Tilassa on vuosien varrella ollut monenlaisia vaiheita. Alkuperäisessä pohjapiirustuksessa tila oli ”tyttöien huone” ja evankelisen opiston tullessa kartanoon tilassa oli ”kirkkosalin alttarialue”. Seuraavassa vaiheessa tila remontoitiin opettajien asunnoksi.

Lähtötilanteessa tilassa on yksi huone ja keittiö sekä wc ja eteinen. Keittiön viemäroinnilla on vaihtoehtoisesti kaksi sijoitusmahdollisuutta; puretun komeron kohdalla sekä varsinaisessa keittiössä. Tilan väliseinät ovat kevyet. Huonetila on korkea, samoin etelään aukeavat isot ikkunat. Wc-tilassa on suihku, wc-istuin sekä käsienspesuallas. Eteisessä on kiinteät vaatekomerot. Lattiassa on käsittelemätön laulalattia sekä katossa on osittain puretut puukuivulevyt.

Kuva: Minna Virtanen

Vertailen seuraavassa kolmea luonnosvaihtoehtoa tilassa. Huomioitavaa on että tilassa olisi työskentelytilaa opiskelua varten ja kiinteät makuupaikat neljälle.

Uusittavaa tilaa tulevat käyttämään majoitukseen Perheniemen evankelisen opiston viikko-opiskelijat ja viikonloppujen lyhytkurssilaiset. Lisäksi tilaa vuokrataan ”ulkopuolisille” esimerkiksi matkailijoille. (Liljeqvist) Tilan tulee soveltua perhekäyttöön. Opistolta löytyy siirettäviä pinnasänkyjä tarvittaessa.

Kiinteää täysikokoista keittiötä ei tarvita, koska ruokala löytyy viereisestä päärakennuksesta, jossa voi hoitaa myös pyykinpesun. Oma pyykinpesukone huoneistossa vie turhaa tilaa ja on kallias investointi huoltoineen ylläpidettäväksi.

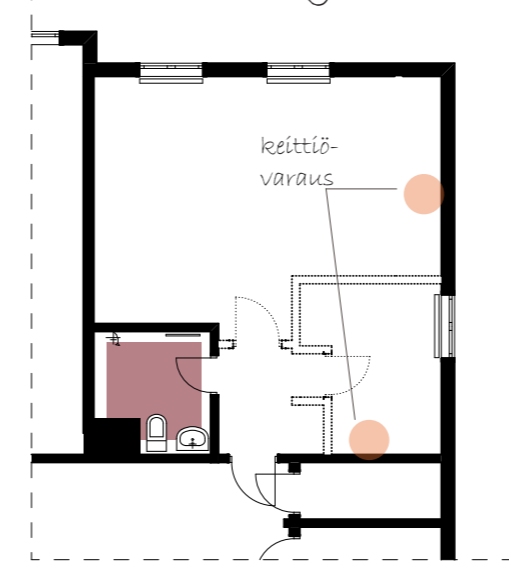
Arkiviikoilla huoneistossa asuvat opiskelijat hoitavat itse siivouksen sekä myös perjantaisin lähtiesään lähtösiivouksen viikonloppun lyhytkurssilaisia

varten. Viikonlopun jälkeen siivouksen tekee opiston siivoaja. Liinavaatteet ovat viime syksyyn asti tulleet opistolta, mutta nykyisin kaikki opiskelijat/kurssilaiset tuovat omat mukanaan. Satunnaiset matkailijat ja vierailevat opettajat saavat liinavaatteet opistolta. Mikäli viikko-opiskelijat haluavat jättää viikonlopun ajaksi tavaroitansa opistolle, niin opistolta löytyy tarvittaessa lukittavia säilytystiloja/kaappeja. (Liljeqvist)

Majoitustilan väliseinät eivät ole alkuperäisesti kuuluneet tilaan, vaan ne ovat jälkepäin tehtyjä kevyitä väliseiniä, jolloin niiden siirtäminen ja/tai purku on mahdollista. Purkamisen ei siis muuta alkuperäisiä hirsiseiniä.

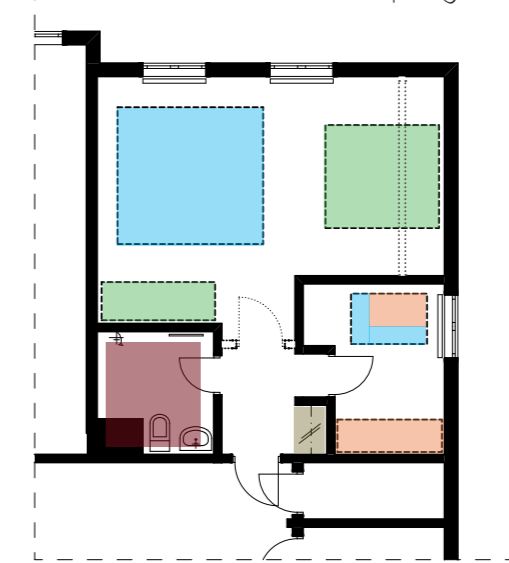
Kph/wc -tilan pidän alkuperäisessä paikassa, koska on järkevintä hyödyntää olemassa olevat viemäroinnit. Lisäksi todennäköisesti tilassa olevaan hormiin voisi olla mahdollista liittää ilmastointiputki, jolloin kostean ilman poisto mahdollistuu suoraan ylös ja ulos.

luonnos 1 - yksi tila

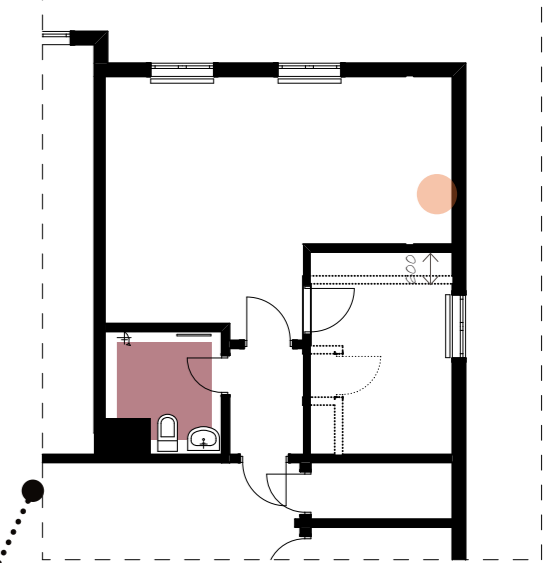
- + 1 iso tila helposti muuntuva
- + valon vapaa kulku
- kaikki toiminnot samassa, ei yksityisyyttä / työrauhaa

luonnos 2 - vanha pohja

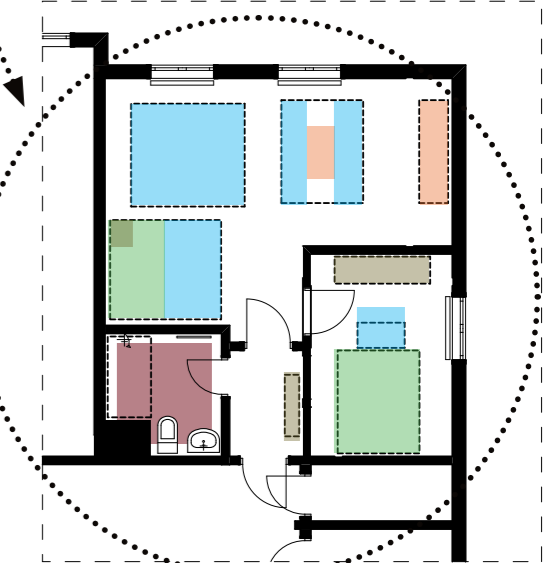
- + pienillä muutoksilla uusi tila
- + eteisessä riittävä tila vaatteille
- ruokailutila pieni
- ei erillistä makuuhuonetta
- eteisen väliseinän purku väljentää tilaa, mutta samalla käytävää äänet kantautuvat huoneistoon

luonnos 3 - erillinen mh

- + erillinen makuuhuone
- + valon hyötykäyttö oleskelutilaan
- + eteisen alkuperäinen väliseinä estää käytävää ääniä
- eteiseen mahtuu vain vaatenaulakko

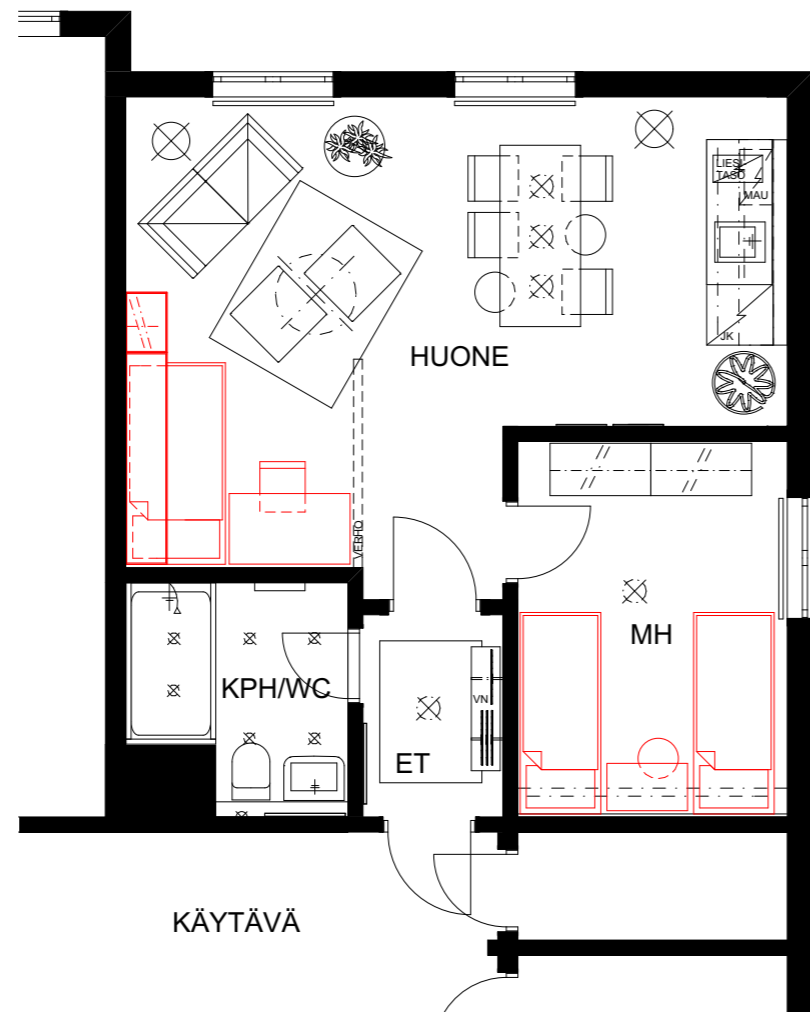
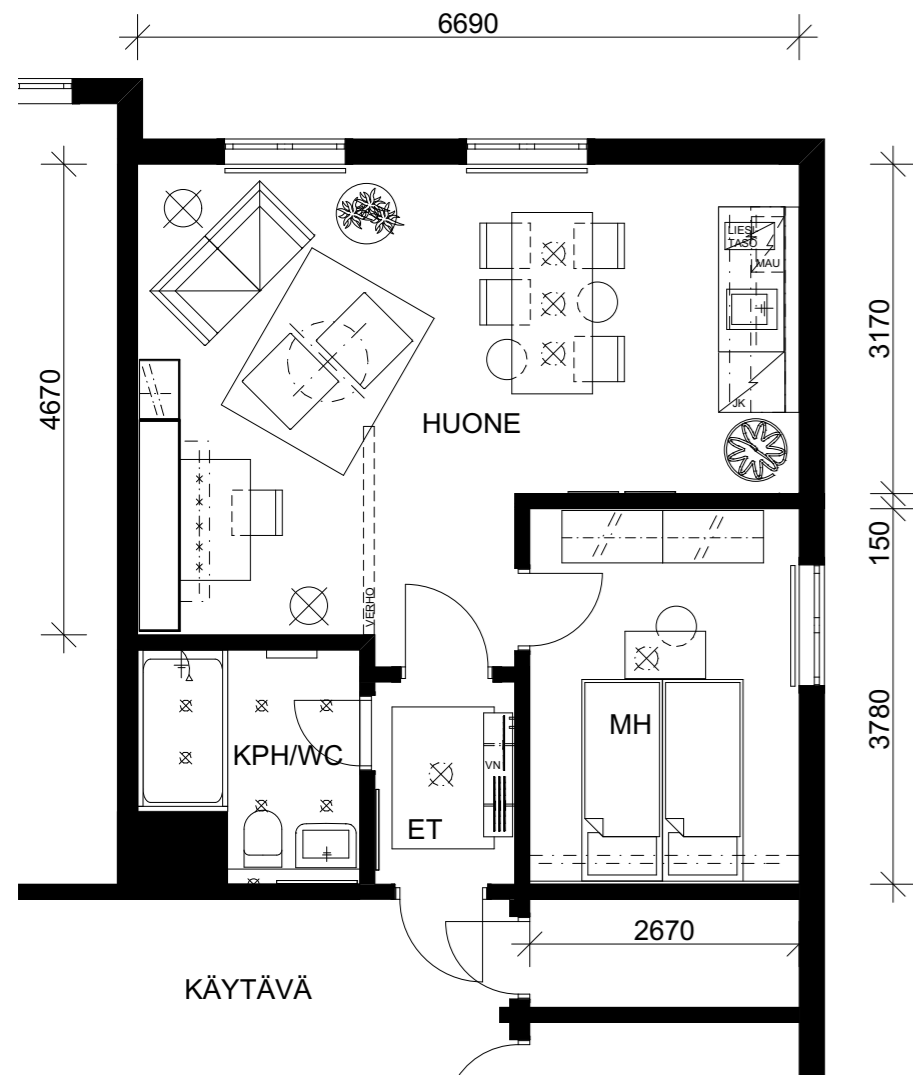
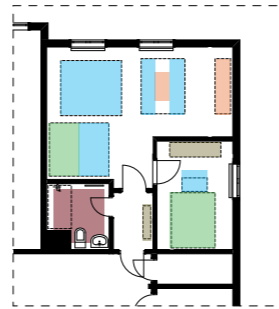
luonnos 3 - erillinen mh

■ yleinen / opiskelu	■ keittiö	■ säilytys
■ majoitus	■ kph/wc	

valittu luonnos 3 - erillinen mh

Valitussa pohjaratkaisussa **luonnos 3 - erillinen mh**, sänkyvariaatiot ovat muunneltavissa, jolloin käytettävyys lisääntyy. Makuuhuoneen sängyt voi tarvittaessa siirtää erilleen ja pieni työpöytä on siirrettävissä näiden väliin. Sängynpäätty seinässä on ”kalustelevy”, jossa on kiinteä kirjahylly, johon on alapuolelle upotettuna led-nauha himmentimellä. Valaistus toimii lukuvalona sekä työvalona, silloin kun pöytä on siirrettynä sängyjen väliin.

Makuuhuoneen komerot ovat irrallisia (eivät kiinteästi seinässä) ja mikäli niissä on esimerkiksi pyörät jalkojen sijasta, niin ne ovat myös helpommin siirrettävissä tarvittaessa.

Huonetilassa sänkyjä ja työtilaa voi käyttää myös yhtäaikaisesti, mutta mikäli sängyille ei ole tarvetta, voidaan ne nostaa/käntää osaksi kaapistoa, jolloin ne piiloutuvat pois tilasta. Kaapiston päädyssä on korkea vaatesäilytyskaappi. Sänky/työtilan voi tarvittaessa rajata ja suojata verholla.

Sohvakalusteen tulisi mielellään olla modulaarinen tai ainakin osien liikuteltavuus tulee olla vaihtontaa.

7.2 AIKAKAUDEN HENKI

*"1870-luvulla jokaisen hienon porvariskodin salongissa oli palmu. Se oli kodin tärkein viherkasvi."
(Yle.fi)*

Kuva: tourism.porvoo.fi

Kuva: www.dataflora.fi

Kuva: www.resko.fi

kuva: www.kouvola.fi/lite 4/9
Museovirasto / 1910 - Signe Brander

Kuva: www.porvoo.fi

kuva : Ritarihuoneen uusgotiikkatuolit
(Hagelstam 1995, 132)

kuva : uusrokoko huone, jonka esineet
ovat 1860-80-luvulta (Hagelstam 1995, 132)

1800-luvun loppupuoli biedermeieristä alkaen oli yliromanttisuuden aikaa. Ikikukkia lasikuvun alla ja lukuisia muita koriste-esineitä oli runsaasti, lisäksi sisustukseen kuuluivat myös erilaiset ”turhakkeet”, esimerkiksi kukkapylväät, albumi- ja taulutelineet sekä jalkapallit. (Nokela 1991, 265)

Uusgotiikka, uusrenessanssi, uusbarokki, uusrokoko ja Ludvig XVI:n tyyli (myöhempi uusklassismi) olivat uusintakierros historiallisista valtatyyleistä. Ne seurasivat toisiaan nopeasti ja limitysten. Vanhan kertaamiseen vaikutti vuosisadan alkupuolella herännyt kiinnostus omaan muinaisuuteen ja historiaan. (Nokela 1991, 244,245)

Kertaustyyleistä käytetään myös nimityksiä; historismi, elektismi ja makartyyli sekä joskus myös Paischeffin tyyli, jonka nimi tulee Helsingissä sijainneesta Paischeffin huonekaluliikkeestä. (Nokela 1991, 244)

Kuva: www.runeberg.net

Kuva: www.perimemestari.fi

KERTAUSTYYLIT

1800-luvun alkuvuosikymmeniltä vuosisadan vaihteeseen arkkitehtuuria ja sisustamista hallitsivat kertaustyyli.

Teollinen tuotanto tehostui ja koneellinen sarjatuotanto tuotti hengettömiä ja persoonattomia huonekaluja, joiden esikuvina olivat suuret historialliset tyylit. Näitä tyyliä, välillä melko vapaastikin yhdistelmällä, aikaansaatiin malliensa ponnottomia kopioita. (Nokela 1991, 244)

Vaurastunut keskiluokka, porvaristo ammensi sopivia ideoita sisustusoppaista ja ulkomaisista lehdistä. Muodikkainta oli sisustaa huoneet eri tyyliin. Uusrokoko tai uskustavilaistyyliä salonkiin, uusbarokkia tai uusrenessanssia ruokasaliin. Myös herrainhuone oli uusrenessanssia höystettynä turkkilaistyyliä ja rouvan budoaarissa vallitsi useimmiten uusrokoko. (Koskinen & Hagelstam 2010, 29, 34)

kuva : uusrenessanssikalusto
(Hagelstam, s. 132)

”Romantiikka ei ei takertunut rationalismin tavoin vain yhteen hetkeen, vaan katsoi, että nykyisyydessä ovat mukana myös menneisyys ja ja tulevaisuus” (Hagelstam 1995, 128).

kuva : Pietarissa valmistettu sohvariyhmä, joka on tyyliltään uusuusklassinen eli kustavilaisuutta kertaava (Hagelstam 1995, 142)

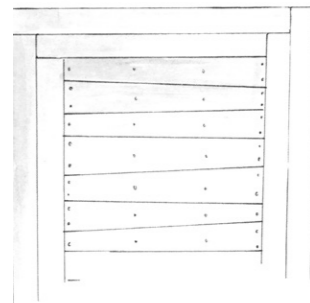

Kartanon pintamateriaalit vaativat uusimista. Osittain pintoja on jo siis purettu kosteusvaurioiden vuoksi ja muilta osin uusiminen pitää tehdä kartanon tunnelman palauttamiseksi. Pintamateriaaleja tutkin rakennusaikakauden lähtökohdista sekä samalla kartoitin nykytilannetta ja purkupaikoista esiin tulleita vanhempia materiaalikerrostumia.

7.3 PINNAT, MATERIAALIT

kuva : (Ringbom 2011, 499)

Ennen lattialankkuihin käytettiin koko tukki ja laudat saivat sen muodon, mikä puulla oli. 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa sahattiin lattialaudat usein mitoiltaan pienemmiksi. Mitä uudempi lattia, sitä kapeampia laudat ovat. (Ringbom 2011, 499)

1800-LUVUN JÄLKIPUOLISKO

N 468

M 484

M 470

K 487

kuva: (Pietarila 2004, 79)

LATTIAT UUSRENESSANSSI

N 460

K 462

M482

OOTRAUS

LINO-LEUMI

kuva: (Pietarila 2004, 99)

LATTIAT - kartanon rakennusaikana

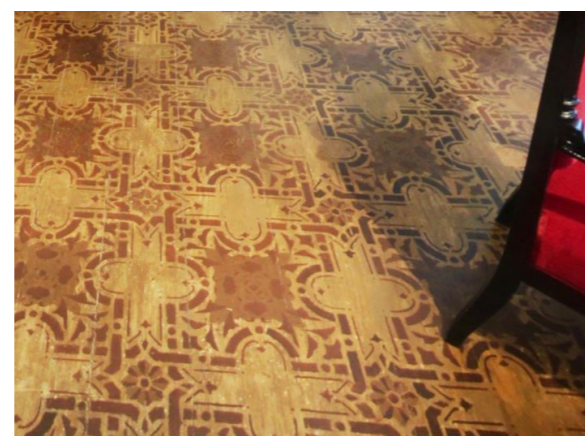
Perinteisesti lattioita on vain kuurattu, jotta ne pysyisivät puhtaina ja vasta 1800-luvun puolella lattioita on maalattu (Ringbom 2011, 233).

Vuosisadan loppupuolella parkettijäljittely valtasii alaa ja peittomaalattujen lattioiden värit muuttuivat empiren keltaisista murrettuihin ruskehtavan-vihertävän umbran värisiin. Seinänvieristä keskilattiaan nähden erotettiin n. 30 cm leveä tummempi vyöhyke, joka

rajattiin 1cm:n leveyisellä tummalla viivalla. Punaruskeiksi sävyt muuttuivat vuosisadan vaihteessa. (Heikkinen jne. 1989, 36)

Usein lattiapäällysteenä maalauksen sijasta käytettiin myös muodikasta koristepainettua linoleumia ns. dracula-mattoa (Heikkinen jne 1989, 18). Yhtenäinen mattopinta helpotti puhtaanapitoa.

Palanderin talon salin lattiaa

kuva : näyttökaappaus_sali
http://hml.v36os.com/wp-content/uploads/2012/pal2/pal.swf

2. kerroksen siivouskomeroiden lattiamateriaaleja

Kuva: www.tikkurila.fi

LATTIAT - nykytilanne kartanossa

Kartanon sisääntulossa ja portaikossa on maalattu lautalattia, joka värimallin perustella on hyvin lähellä Pietarilan värikartasta löytyvää K487 väriä, joka sisänsä voisi tilassa toimia jatkossakin, kun muu ympäristö, seinät ja katot riisutaan lastulevyistä ja muista henkeen kuulumattomista pinnoista, näistä suunnitelmat tehdään myöhemässä vaiheessa.

Rakennuksen ulkoseinät ovat aikojen kuluessa painuneet ja 2. kerroksen salin lattiaan on tehty n. 120 mm oikaisu. Pinnoiteena on muovimatto, jonka voisi uusia esim. linoleumimattolla ja mallina kuvioon voisi käyttää vanhaa siivouskomeron lattiasta löytynyttä kuosia.

Kuitenkin kaikki kartanon muovimatot tulisi poistaa ja mahdolliset lautalattiat paljastaa - näihin maalaus tai hyväkuntoiset jättää puunvärisiksi - pintaan käsittely, joka mahdollistaa maalamisen myöhemmin tarvittaessa.

2. kerroksen majoitustilan lattia

Kuvat: Minna Virtanen

Kuva: Museoviraston korjauskortti pinkopahvi (www.nba.fi, 10)

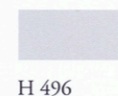
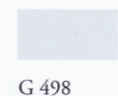
"Pinkopahvin asentaminen kattoon tuntuu vaikealta, mutta kahdelta ammattilaiselta kului 25 neliön huoneen pingottamiseen vajaa työpäivä" (Perinnemestari).

Kuvat: www.perinnemestari.fi

Uusrenessanssin sisävärejä, värikartta

KATOT / LIIMAMAALI

KORISTEMAALAUKSIA

Kuva: (Pietarila 2004, 99)

KATOT - kartanon rakennusaikana

Uusrenessanssin aikana kattojen ja seinäpintojen pinkopahvituksen käyttö lisääntyi, sillä sileät pinnat oli helppo maalata. Useimmiten maalaukseen käytettiin liimamaalia. Uusrenessanssi oli koristemaalauksen kulta-aikaa. Antiikista lainatut aiheet, erityisesti tyyliteltyt kasviaiheet olivat suosittuja. (Koskinen & Hagelstam 2010, 194)

Pinkopahvi oli siis yleinen kattojen ja seinien pintamateriaali 1800-luvun puolivälistä pitkälle 1900-luvulle, kunnes 1950-luvulla paperilla päällystetyistä puukuitulevyistä tuli suosittuja. Pinkopahvia käyttämällä aikaansaatiin rauhallinen ja yhtenäinen pinta. Pinkopahvi ei kuitenkaan siedä kosteutta ja siksi huonetila on pidettävä lämpimänä, jotta katto pysyy kauniina. (Ringbom 2011, 565)

Kuva: (Koskinen & Hagelstam 2010, 195)

KATOT - nykytilanne kartanossa

Katot ovat pääsääntöisesti puukuitulevyä tai lastulevyä ja 2. kerroksen majoitustilan puretussa katossa pilkottavat vanhat pinkopahvin jäänteet. Alkuperäisen kaltaisen pinkopahvituksen palautus leveine kattolistoineen luo kartanoon sen henkeen kuuluvan tunnelman.

Kuvat: Minna Virtanen

Kuva: www.kouvola.fi/liite 4/9
Museovirasto / 1910 - Signe Brander

Ja jos on onnea - salin alkuperäinen katto saattaa löytyä levytyksen alta...

SEINÄT & TAPETIT - kartanon rakennusaikana

Kertaustyylien aikana, empireen ja biedermeieriin verrattuna, pintojen väriskaala tummeni ja tapettikuviot pienenivät (Pietarila 2004, 96).

TAPETTITALO / malleja mm.

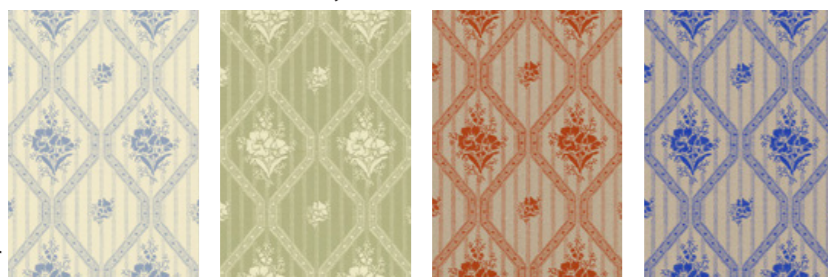
Lintu sininen (69148)

Kuvat: www.tapettitalo.fi

LIM & HANDTRYCK / malleja mm.

Blåklint
Östergötland
1870

Kuvat: www.limohandtryck.se

Biedermeier ajan sisävärejä, värikartta

KATOT / LIIMAMAALI

SEINÄT

KORISTEKUVIOT MM. TAPETEISSA

Kuva: (Pietarila 2004, 93)

Uusrenessanssin sisävärejä, värikartta

KATOT / LIIMAMAALI

SEINÄPINNAT

KORISTEVÄREJÄ

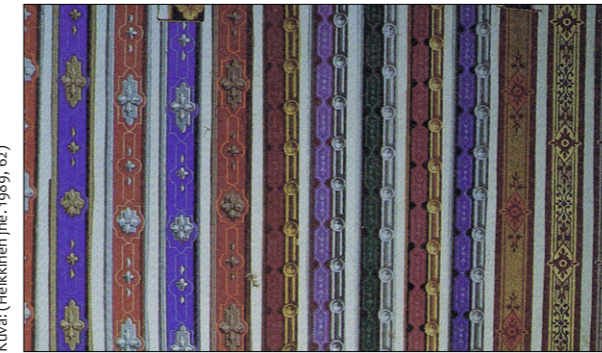
OVET, IKKUNAT

LATTIAT

Kuva: (Pietarila 2004, 93)

Kuva: (Heikkinen jne. 1989, 62)

Vanhoja reunanauhoja

Usein tapettien kanssa käytettiin myös katon yärajassa reunanauhaa, joka oli käytetyn tapetin kaltainen tai jopa täysin vastakkainen. Kuten yleensäkin 1800-luvun lopulla, myös reunanauhat olivat voimakasvärisiä ja niiden leveys oli tavallisesti 6-8 cm. Tällaista joskus nukattua-kin nauhaa käytettiin yhdessä esimerkiksi vaalean kuviollisen tapetin kanssa. (Heikkinen jne. 1989, 62)

Teollisen tuotannon nopeasti lisääntyessä tapettien hinnat laskivat ja varakkaimmat taloudet teettivät yksilöllisiä koristemaalauksia edustustiloihinsa. Viereisessä kuvassa restauroitu uusrenessanssi-interiööri Kaivopuiston huvilan numero 19 / Aminoffien huoneistossa. Runsaat koristemaalaukset antavat tilalle oman persoonallisen leiman (Koskinen & Hagelstam 2010, 194,197).

Kuva: (Koskinen & Hagelstam 2010, 196)

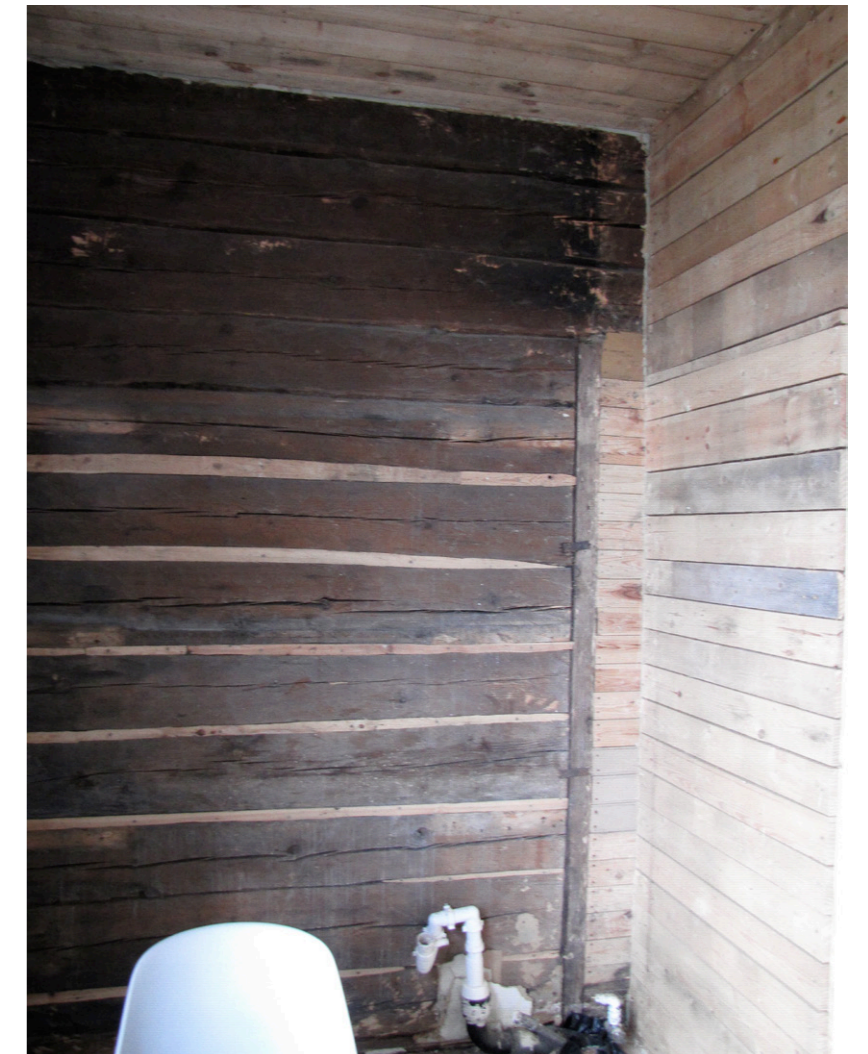
Kuvat : Minna Virtanen

SEINÄT - nykytilanne kartanossa

Seinäpinnat ovat suurimmaksi osaksi 1970-luvun remontin jäljiltä valkoiseksi maalattujen lastulevyjen peittämät. Osastaan seinien pinnoitteita on purettu. Aikaisemmassa inventoinnissa lastulevyseinään siististi tehty reikä paljastaa vanhoja kartanon tapettikerroksia. Ennen purkua tapahtuva dokumentointi on tärkeää. Seiniä uudelleen pinnoitettaessa on huomioitava esimerkiksi ulkoseinän hengittävyys sekä ilmatiiviyys.

Kuvat : Minna Virtanen

KPH JA WC-TILA

pesukomuutti hämeenlinnalaisesta Palanderin-talosta, joka esittelee 1800-luvun porvariselämää

Kuva: www.perhinnemestari.fi

uudistettu "pesukomuutti"
= suihkukaappi

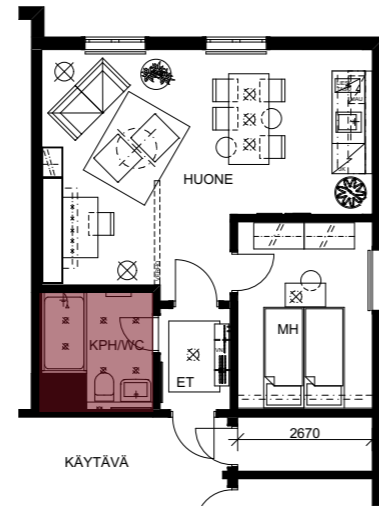
Kuva: www.co.all.biz.fi

1800-luvulla useimmiten peseydyttiin erillisessä ulkosaunassa. Hygieeniaan kiinnitettiin yhä enemmän huomiota ja yleinen makuuhuoneiden kaluste oli pesukomuutti, jossa säilytettiin peseytymistarvikkeita sekä yöastiaa (Hämeenlinnan kaupunki).

Alkuperäisesti Perheniemen kartanossa ei ollut suihkua eikä wc:tä. Majoitustilan suihku sijoitetaan nykyaikaiseen vesitiiviiseen suihkukaappiin. Näin minimoidaan kosteuden pääsy rakenteisiin. Lisäksi tilaan tulisi toteuttaa kosteusteknisesti oikein asennetut laattapinnat vesieristei-

neen sekä lattiaan lattialämmitys, joka kiihdyttää tilan nopeasti. Lisäksi huolehdittava riittävästä ilmanpoistosta esim. viereisen hormiston kautta.

Tilan pintamateriaalien lähtökohtia tutkin kertaustyylien kuvioaiheita viitteellisesti. Kartanon valkoisuuttaan hohtavat kaakeliuunit ovat olleet ainoat kaakeloituneet elementit ja "sitä" voisi tuoda avartavana pieneen wc-tilaan. Tilan katto on korkealla madallettunakin ja tummempi kattopinta toisi sitä alemmaksi.

Kuva: Minna Virtanen

IDEOINTIA...

KATTOON "uusrenessanssin kattomaalaukset"

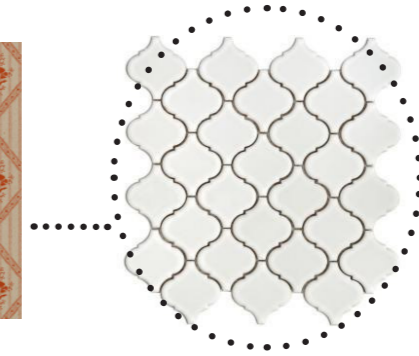
Kuvat: www.merjajeino.fi

tehosteseinään
tapetin
kuvioaihe
Blåklint 1870

Kuva: www.limohandtryck.se

Kuva: www.decorpad.com

ja itämainen
vaikute...

Kuva: www.laattapiste.fi

LATTIA

Kattomateriaali po.kosteutta tasaava, koska vesihöyry tiivistyy katon pintaan. Öljymaalin alustana suorareunainen ponttilauta (vrt. lattialauta) tai vaneri.

Kuva: Minna Virtanen

SEINÄ

Kuva: www.kaakelikeskus.net

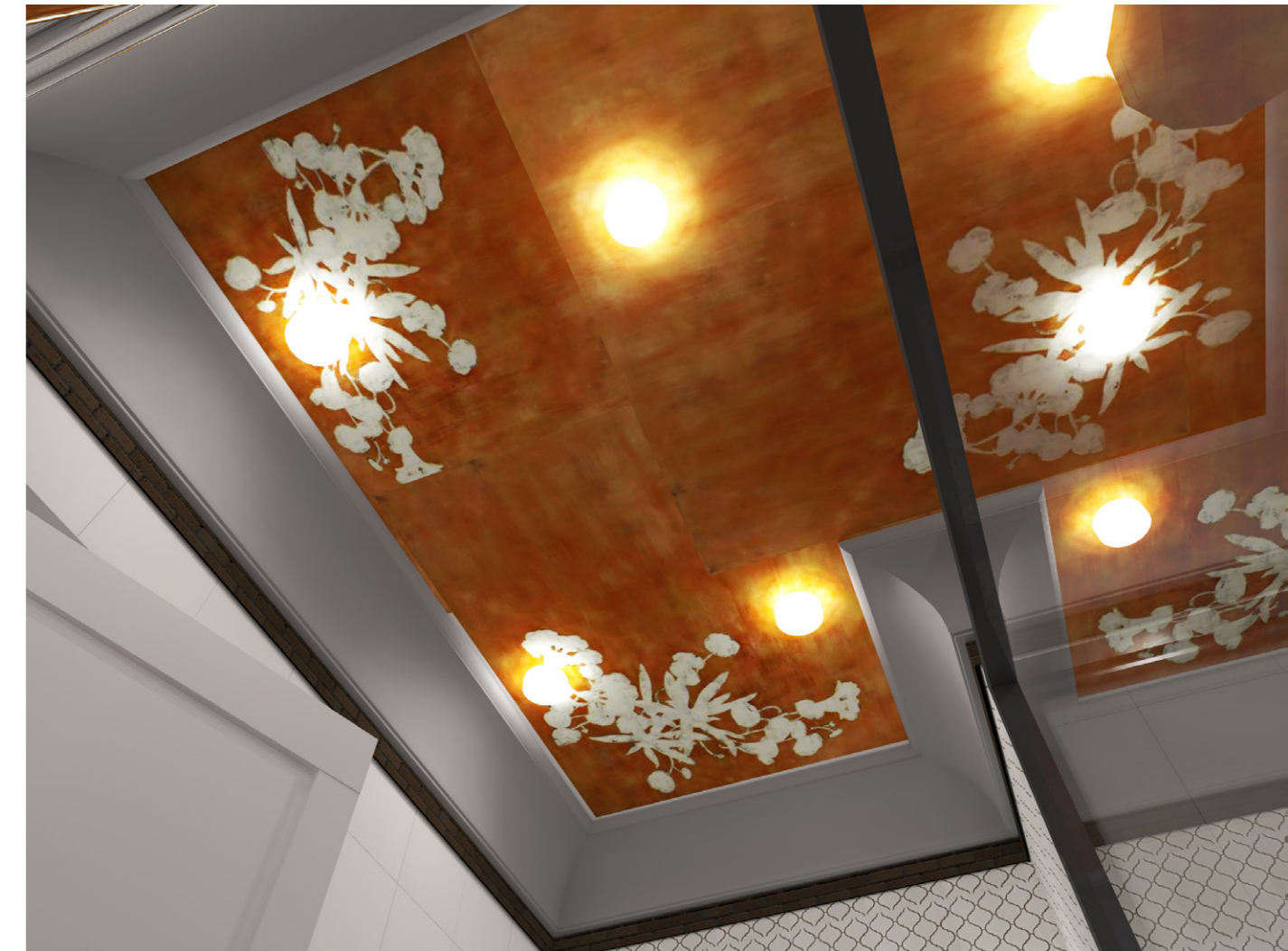

VISUALISOINTI KPH/WC

Visualisointia - katon koristekuviointia...

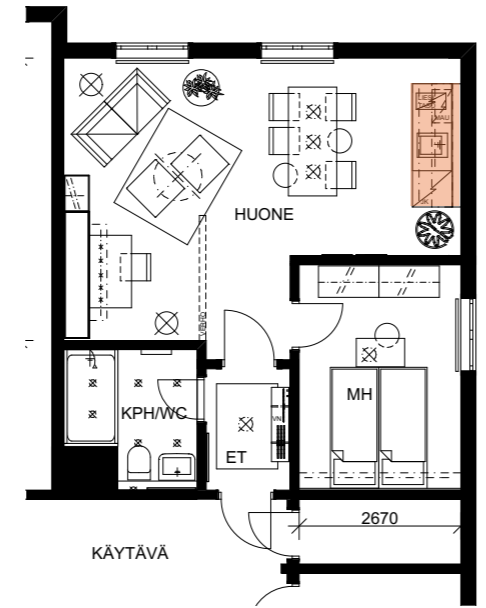
Perheniemen kartanon rakennusaikautena 1800-luvun lopulla vallitsi kertaustyylien aikakausi. Varsinaisesti pelkästään tuon ajan kalusteita en halunnut kartanoon sijoittaa, koska tarkoituksena ei ole lavastaa eikä tehdä museota. Siksi majoitustilaan halusin tuoda jotain viitteellisesti tuolta aikakaudelta eli yhdistää tuleviin kalusteisiin jotain kertaustyylien kalusteen muotoa, materiaalia, väriä tai toimintaperiaatta yksinkertaistettuna ja pelkistettynä.

Majoitustilaan tulevat keittiö, työ- ja makuutilojen sekä eteisen kalusteet. Lisäksi käytetään vanhoja kunnostettuja pinnatuoleja ja komeroita. Tuolit tulevat etupäässä ruokailuryhmään ja komerot makuuhuoneeseen.

7.4 KALUSTEET

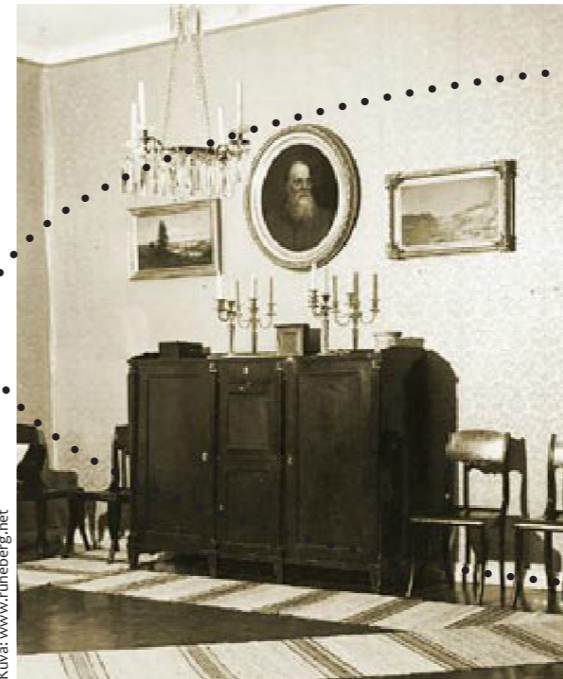
KEITTIÖKALUSTE

IDEOINTIA...

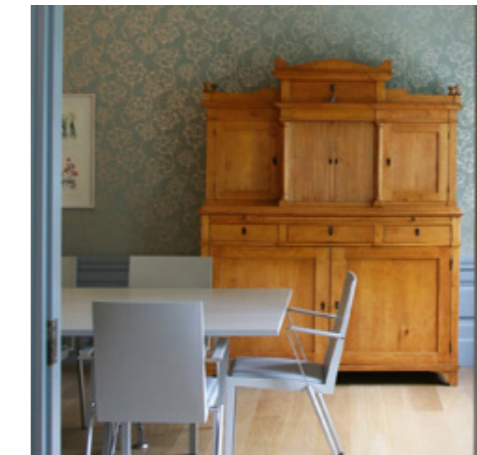
Pääsääntöisesti opiskelijat ruokailevat viereisen päärakennuksen ruokalassa ja majoitustilassa ei ole tarvetta täysimittaiselle kiintokeittiölle. Ajatuksena onkin yhdistää vanhaa ja uutta, keittiötä ja tarvike/kirjahyllyä. Kalusteen on tarkoitus olla irtokaluste, jolloin minioidaan seinään tulevat kiinnitykset. Lisäksi kalusteen takana seinäke, johon voidaan upottaa tai jonka kautta voi kuljettaa tarvittavaa tekniikkaa, viemärointejä jne.

Kuva: Minna Virtanen

Kuva: www.runeberg.net

Kuva: www.ankipr.fi

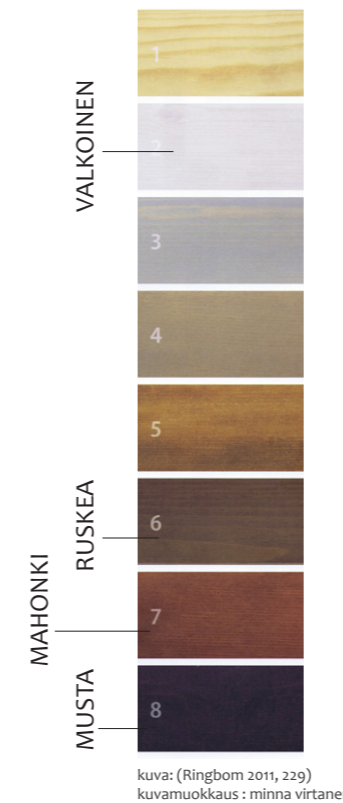
Kuva: www.talontalokasantikkifi

Uusrenessanssiin kuului ruokasalin raskas 2-osainen astiakaappi (Koskinen & Hagelstam 2006, 40).

KALUSTE TILASSA LUONNOS

kuva: (Ringbom 2011, 229)
kuvamuokkaus: minna virtanen

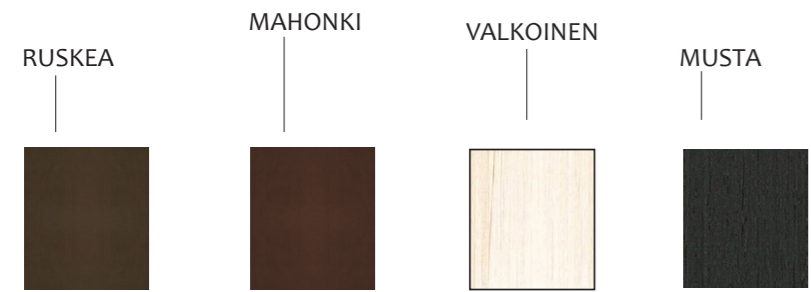
KALUSTEIDEN PINTAKÄSITTELY

1700-luvulta asti petsiä on käytetty huonekalujen pintakäsittelyssä, syyt jäävät näkyviin eikä pinta näytä maalatulta. Petsattuja pintoja voidaan vahata tai lakata.

Vaihtoehtoisesti pehmeä pellavaöljyvaha (värikartta vasemmalla) antaa myrkyttömän suojaavan pinnan puulle, joka voidaan myöhemmin tarvittaessa maalata pellavaöljymaalilla, jos pinnasta halutaan peittävä. Mattapintaisella pellavaöljymaalilla maalatut huonekalut voidaan hioa ja vahata kiiltämään kuten vanhat. (Ringbom 2011, 228, 248)

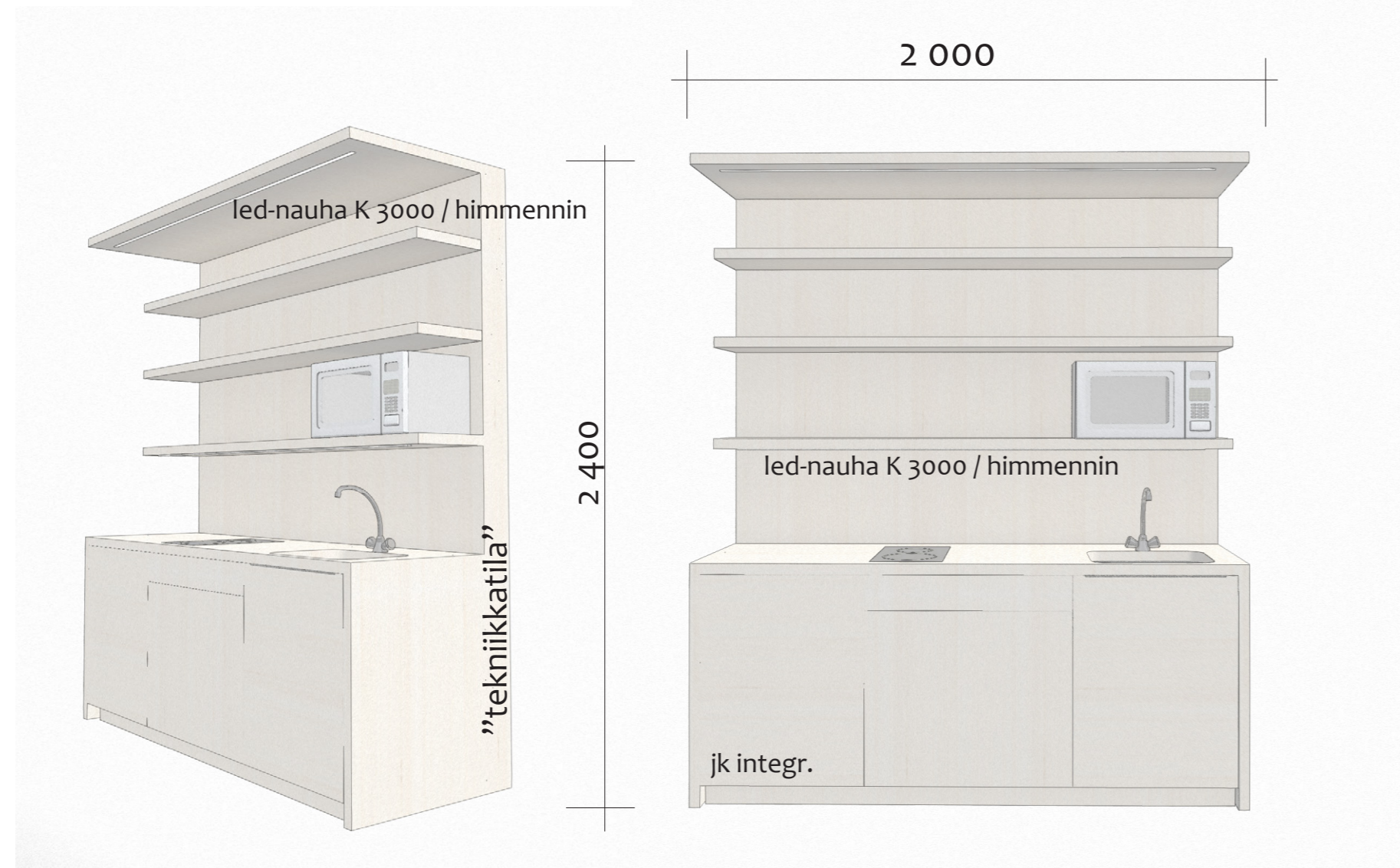
”Kertaustyylisen huonekalut tehtiin yleensä tummista puulajeista pähkinäpuusta, mahongista, meillä koivusta, joka petsattiin tummanruskeaksi tai mustaksi” (Nokela 1991, 334).

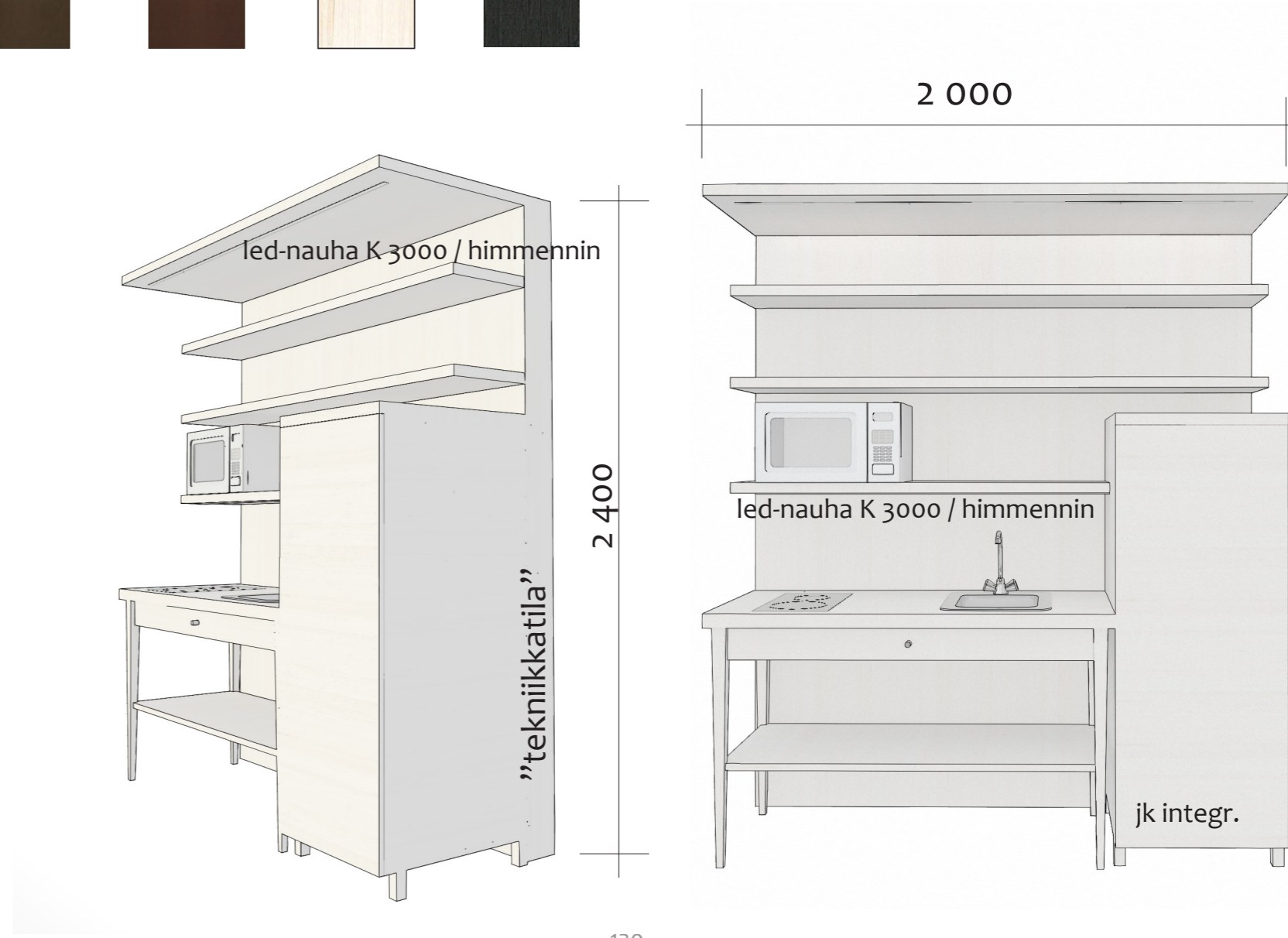
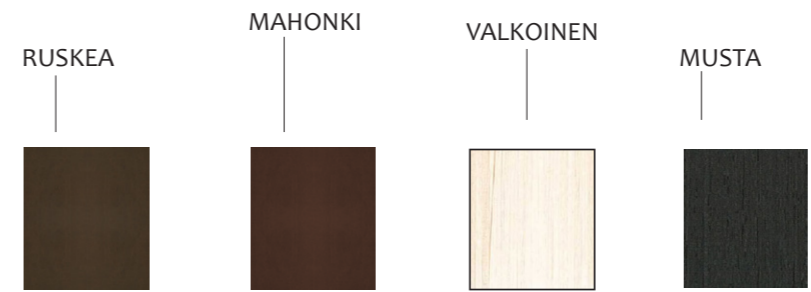

materiaali : koivu/ koivuviilu/petsattu/lakattu tai öljyvahattu

vaihtoehto 1 luonnos

vaihtoehto 2 luonnos

Keittiökaluste **vaihtoehtoluonnos 2** tummana ja vaalea sekä tumma versio kuvataustallisena. Kuvan voi toteuttaa esimerkiksi teippaamalla.

Seuraavissa visualisointikuvissa kokeilin keittiökaluksen tumman ja vaalean vaihtoehdon vaikutusta tilaan. Vaalea kaluste luo valoisamman vaikutelman ja tummempi vaihtoehto on voimakkaammin kontrastinen. Sinänsä molemmat vaihtoehdot mahdollisia, mutta suunnitelmaani valitsen tummanruskean.

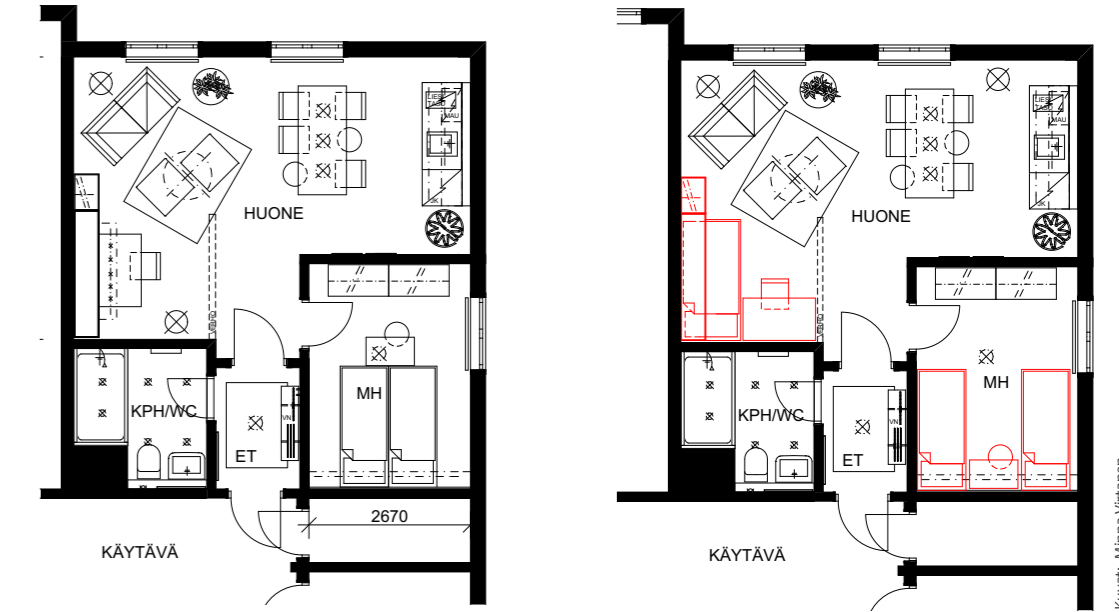
KEITTIÖKALUSTE TILASSA

Kuvat: Minna Virtanen

Majoitustilan olohuoneen sänkykaluste ei aina ole käytössä. Mikäli sängyn voi piilottaa, voi vapautuvaa tilaa hyötykäyttää paremmin työtilana. Ideoiden metsästystä aikaisemmista ratkaisuista...

SÄNKYKALUSTE / TYÖTILA

Antti Ahlströmin työpöytä
kuva: (Koskinen & Hagelstam 2006, 140)

Herrainhuone, jota kutsuttiin myös kirjastoksi tai tupakkahuoneeksi oli isännän valtakunta. Vastaavasti kartanoissa se oli työhuone, jossa suuri kirjoituspöytä oli oleellisin kaluste. (Koskinen & Hagelstam 2006, 31)

Harmooninen buduaari-interiööri
kuva: (Koskinen & Hagelstam 2006, 33)

Emännän tilat; makuukamarit, kyökki, piikojen kamari, lasten kamari ja rouvan kamari, hienommin buduaari. Tärkein huonekalu sielläkin oli kirjoituspöytä, taloudenpidon suunnittelua varten. (Koskinen & Hagelstam 2006, 31)

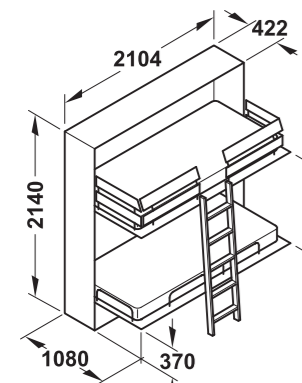

Kuva: hml.v360s.com

Makuuhuone saattoi olla myös rouvan oleskeluhuone ja illan tullessa palvelustyttö aukaisi ja valmisteli herrasväelle kokoontyyntävän vuoteen (Hämeenlinnan kaupunki).

IDEOINTIA...

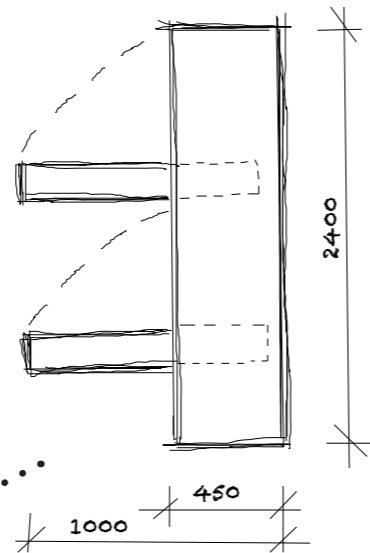

Kuva: www.haefele.de

makuukamarin
päästävedettäviä sänkyjä

Kuva: www.runeberg.net

Kuva: www.ikea.com

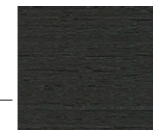

Kuva: www.tilasa.fi

MITOITUSTA...

materiaali : koivuviiilu/petsattu/lakattu tai öljyvahattu

MUSTA

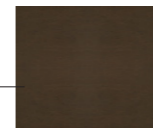
VALKOINEN

MAHONKI

RUSKEA

2400

VISUALISOINTIA...

Sänkykaluste toimii työtilan taustana silloin kun se ei ole käytössä. Tässä on käytetty värinä mustaa. Yläsänky, joka näkyy seuraavassa visualisoinikuvassa, vaatii laitat, jotka voivat olla esimerkiksi osastaan taipuisat. Tällöin ne kulkevat sängyn mukana kaapiston sisään. Kevyiden tikkaiden säilytys esim. korkean kaapin oven sisäpuolella.

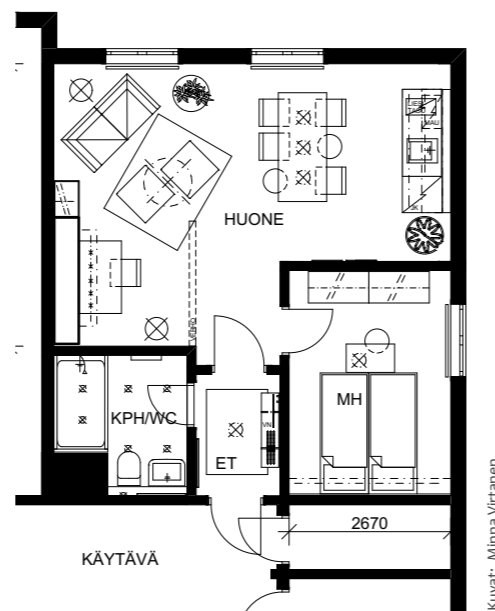

MUITA KALUSTEITA

”Kertaustyilien myötä alkoi verhoilijoiden kulta-aika. Jousistus lisäsi huonekalujen istuinmukavuutta, mutta samalla vaati suojakseen verhoilun, josta vähitellen kehittyi itsetarkoitus.”(Nokela 1991, 334)

Kuvat: Minna Virtanen

Kertaustyylien aikana herrasväen kotien sisustamisessa pidettiin tärkeänä mukavuutta. Jäykkien tuolien rinnalle kehiteltiin mukavia kalusteita, kuten leposohvia ja salongin keskus oli pehmeä sohvaryhmä. Runsaus oli kauneutta, yksinkertaiset ja vaaleat pinnat häiritseviä. (Koskinen & Hagelstam 2006, 31)

Uusrokokoo, joka oli suosituin ja pelkästään sisustustyyli, koettiin mukavana ja kodikkaana ja siksi se oli käyttökelpoisin kertaustyyleistä (Nokela 1991, 256).

Majoitustilaan halusin sohvaryhmän, joka viitteellisesti ammentaa aihetta rokokoosta, mukavuutta unohtamatta. Valitsin kukkakuosin päälliseen siksi, ettei käytössä tulevat tahrat ym, näkyisi niin helposti kuin yksivärisessä kankaassa. Vastaavasti matto yksivärisenä, mutta nukattuna, jota voi tarvittaessa ”paikkapestä”.

Tilaaan tulevat pöydät joko uusia tai uudelleen käsiteltyjä käytettyjä ”sarjapöytiä” valkoisina, jolloin ovat monikäyttöisiä ja tarjoavat esimerkiksi opiskelutyölle ”valoisan” alustan. Lisäksi valkoinen piristää ja on kontrastina muutoin tummille kalusteille.

”Turhake” ei ole vain koriste, vaan toimii myös säilytykseen, sillä se on naulakko, johon voi ripustaa vaikka repun.

Tekstiilien pitäisi ylipäättään olla yleisissä majoitustiloissa palosuojattuja, erityisesti verhot, jotka ovat syttymisherkkiä. Verhojen kangas mielellään Trevira CS- kangasta, jolloin palosuojasta ei tarvitse tehdä erikseen pesun jälkeen.

IDEOINTIA...

Hillitty uusrokokokalusto - helsinki rokoo vuodelta 1860
kuva: (Nokela 1991, 256)

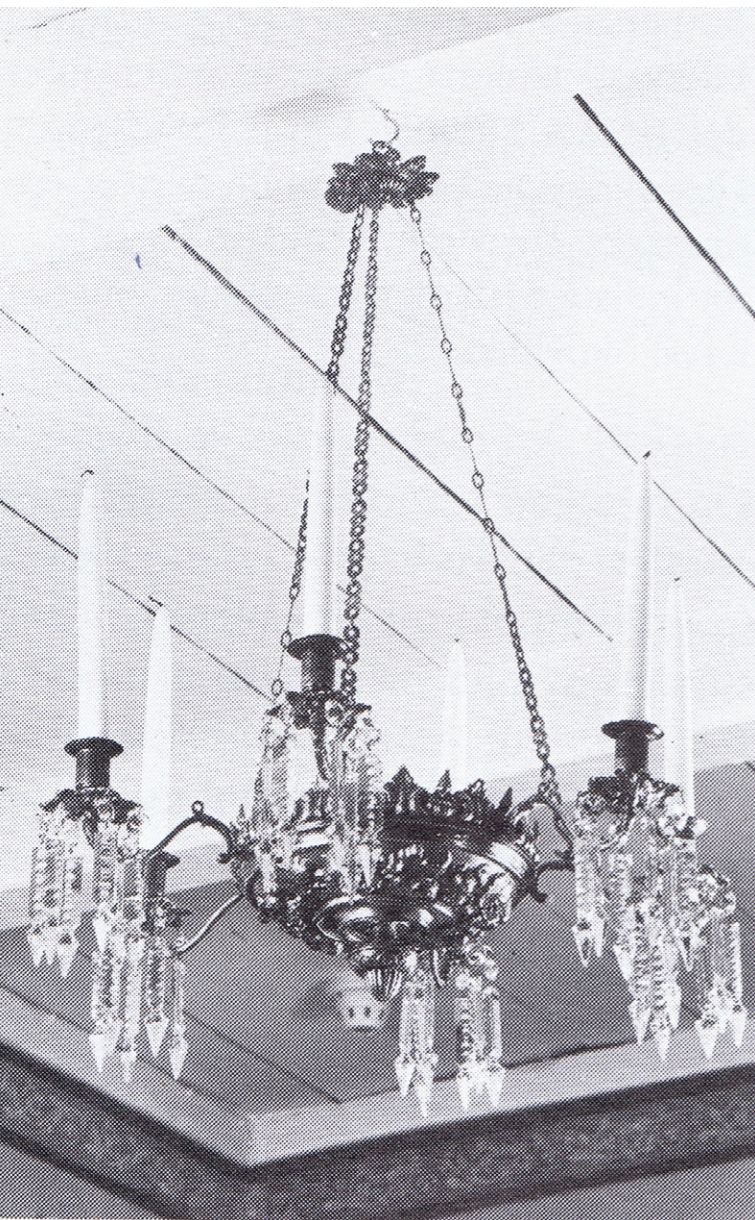
Uusrokokoo suosi isokuvioisia tekstiilejä.
Matot, päälliset, verhot, pöytäliinat
kukkivat (Nokela 1991, 256).

7.5 VALAISTUS

Uusrokookruunu
Kuva; (Nokela 1991, 258)

Nykyihmiselle sähkö on itsestään selvyys, mutta 1800-luvulla suomalaisissa kodeissa elettiin hämärässä. Talikynttilä valaisi kaupungeissa vielä 1860-luvulle asti, jolloin siirryttiin öljyvalaisimiin. Vastaavasti maaseudulla kalliita kynttilöitä käytettiin vain harvoin ja yleinen valonlähde olikin 1800-luvun loppuun asti päre. (Rakennusperinto.fi)

1870-1890 oli valuraudan kukoistusaikaa ja sitä käytettiin myös valaisimissa. Valurautainen, runsaskoristeinen öljypesä, valurautaiset ketjut sekä öljypesää ympäröivät kynttilähaarat särmikkäine kristallipuikkoineen olivat tyypillisiä tuon ajan valaisimille. (Nokela 1991, 264) Näiden ampelevalaisimien muoto kuitenkin yksinkertaistui ja kaunistui kun messinki, patinoitu pronssi ja lasi yleistyivät niiden valmistusmateriaaleina seuraavalla vuosikymmenellä. (Rakennusperinto.fi)

Suomessa ensimmäiset hehkulamput asennettiin Tampereelle Finlaysonin tehtaalle vuonna 1882. Tästä alkoi sähkövalaisimien matka kohti nykypäivää.

Turun ensimmäinen sähkövalaistus Ett Hem-museossa kuva: [www.rakennusperinto.fi/hoito ja korjaus](http://www.rakennusperinto.fi/hoito_ja_korjaus)

VALAISIMET - nykytilanne kartanossa

Nykyinen valaisinmallisto on ankea ja karu. Valaisimet vaativat päivitystä energiatehokkaampaan suuntaan sekä paremmin tunnelmaan sopivammiksi - mahdollisuuksien mukaan led-lampuilla ja himmentimellä, jolloin tunnelmia voi säädellä, lisäksi tarvitaan epäsuoraa valaistusta esimerkiksi irtovalaisimilla.

Kuvat: Minna Virtanen

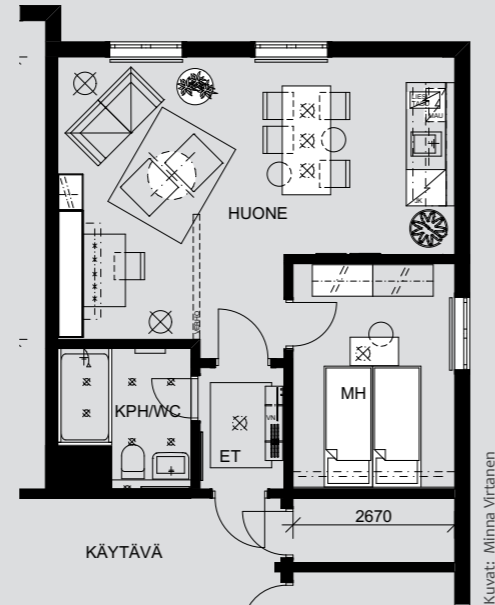

Kartanoon tulevien valaisimien on ensijaisesti oltava energiatehokkaita ja himmennyksellä voidaan säädellä valaistusta eri tilanteisiin ja tunnelmiin sopivaksi.

Kertaustyylien aikainen valaisimille tyypillinen amppeli-muoto oli lähtökohtana majoitustilaan valituille valaisimille. Kristallien hohtoa tulee viitteellisesti kph/wc-tilan kattoon pintavalasimina. Kaikkiin valaisimiin laadukkaat led-lamput, joiden värilämpötila on noin K2700-3000 ja värintoisto mielellään po. minimissään Ra 90.

Kalusteisiin sijoitettavat led-nauhat asennetaan näkymättömiin hyllyjen ala/etureunaan upotettuun alumiiniprofiiliin. Led-nauhassa tulee olla riittävä määrä ledejä, min. noin 120 kpl/metri, jolloin valonauha on yhtenäinen ja riittävän tehokas, lisäksi tarvitaan himmennin.

Lattiavalaisimet antavat epäsuoraa valoa ja iso kattoon asennettava opaalikupuinen plafondi toimii tilan yleisvalaisimena, jossa myös on himmennin

IDEOINTIA...

YLEISVALAISIN

INNOLUX JASMINA
halk. 80 cm / himmennettävä

Kuva: www.innojok.fi

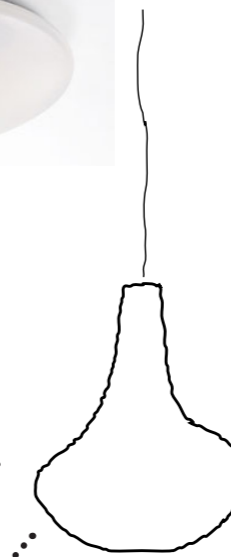

RUOKAILU-TILAAN

INNOLUX BELLE

Kuva: www.innojok.fi

Kuva: www.valaisinliike.fi

KALUSTEET
led-nauha K3000

Kuva: www.pakkotoisto.com

Kuva: www.teclux.fi

kristalli

amppelimuoto

MAKKARIIN JA ETEISEEN

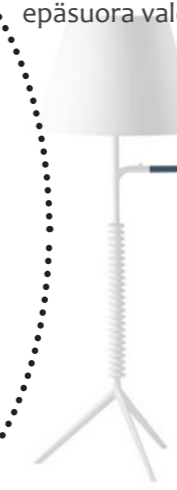
METALARTE BAILAORA T

Kuvat: www.metalarte.com

TYÖTILA / OH epäsuora valo

METALARTE BASTONE ME

Kuva: www.metalarte.com

Kuva: www.teclux.fi

KPH/WC KATTOON
IP 65 / led-polttimot
VANCOUVER ROUND
ASTRO

8

TILASUUNNITELMA

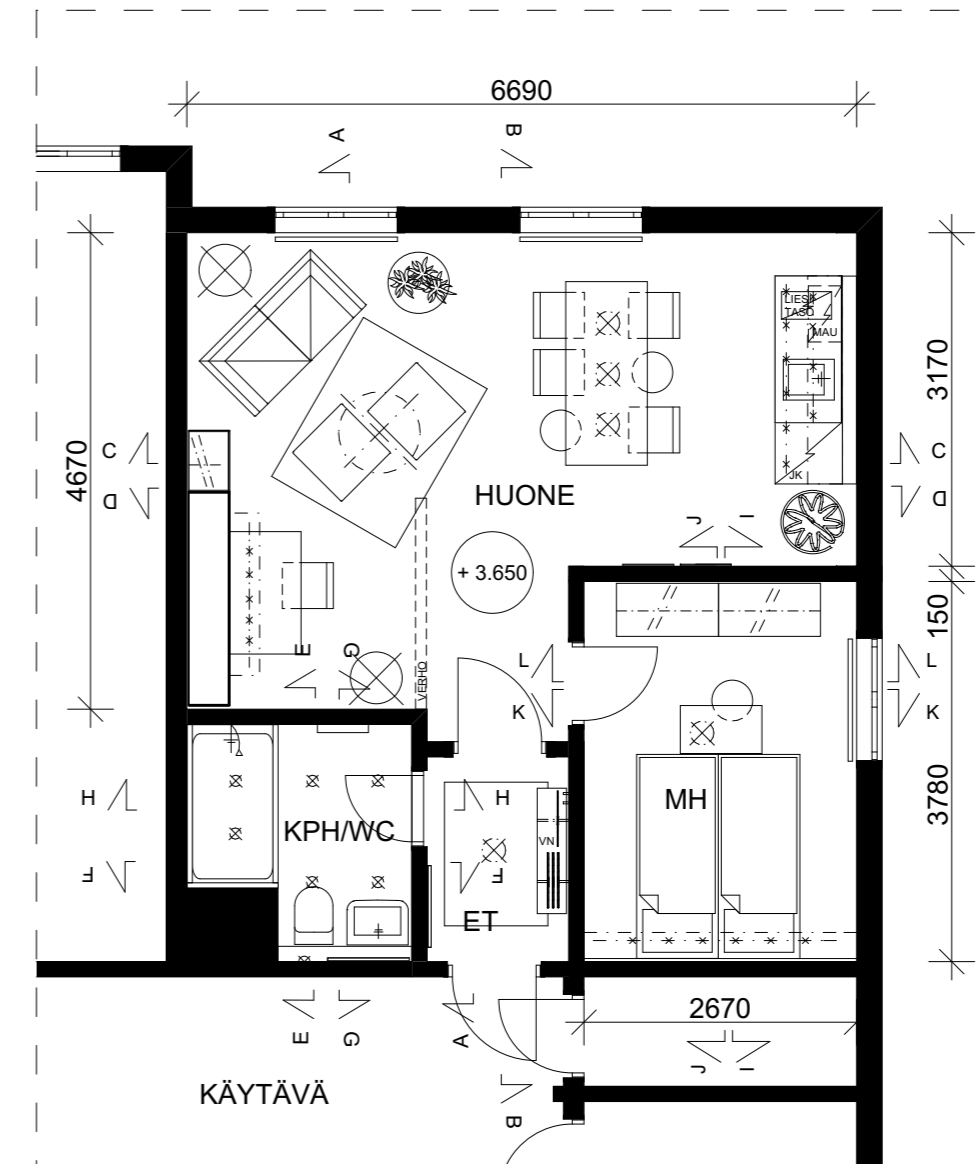
Tässä osiossa esittelen majoitustilan valmiit suunnitelmapiirustukset. Mittakaavallisen piirustussarjan sekä tarkennetut materiaali- ja kalusteluettelot toimitan kansioituna toimeksiantajalle.

Kartanosta ei ole päivitettyjä tilanumeroituja pohjapiirustuksia ja sekaannuksien välttämiseksi tulevaisuudessa, olen jättänyt tilanumeroinnit pois myös näistä majoitustilan piirustuksista.

8.1 VALMIS TILASUUNNITELMA

MAJOITUSTILA 2. KRS POHJAPIIRUSTUS

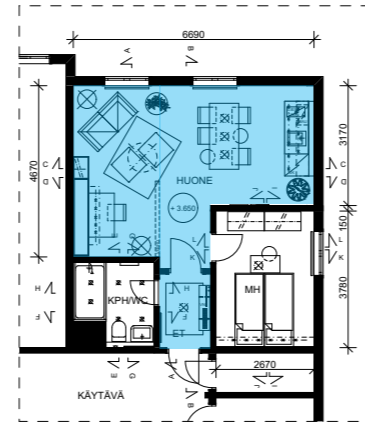
piirustukset ei mittakaavassa
mitat tarkistettava rakennuspaikalla

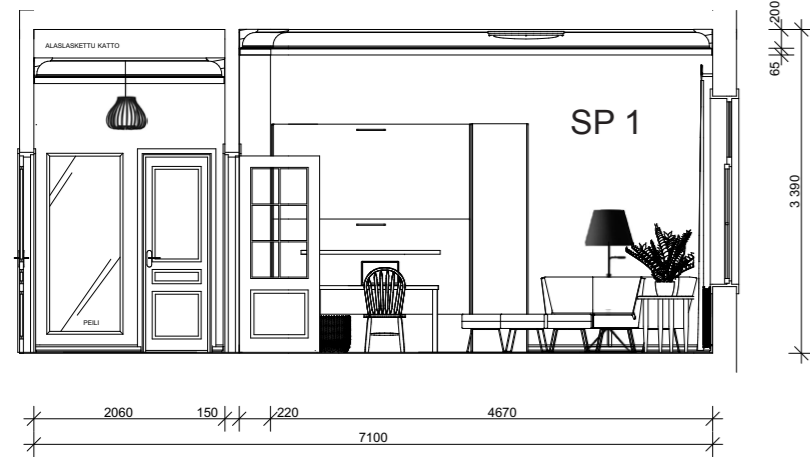

MAJOITUSTILA 2. KRS - HUONE JA ETEINEN LEIKKAUKSET A-A, B-B, C-C ja D-D

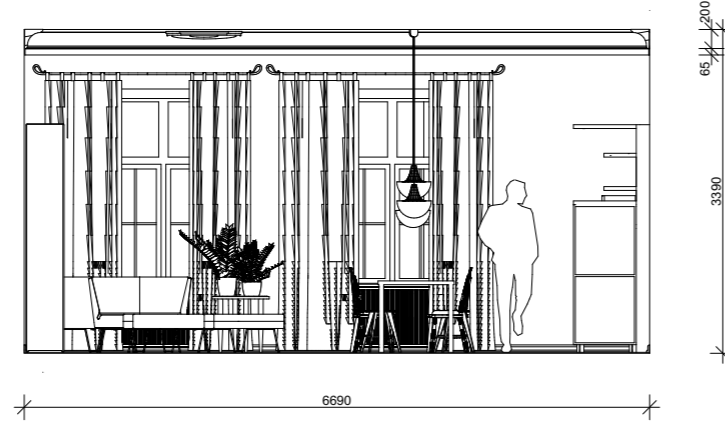
piirustukset ei mittakaavassa
mitat tarkistettava rakennuspaikalla

LEIKKAUS A-A

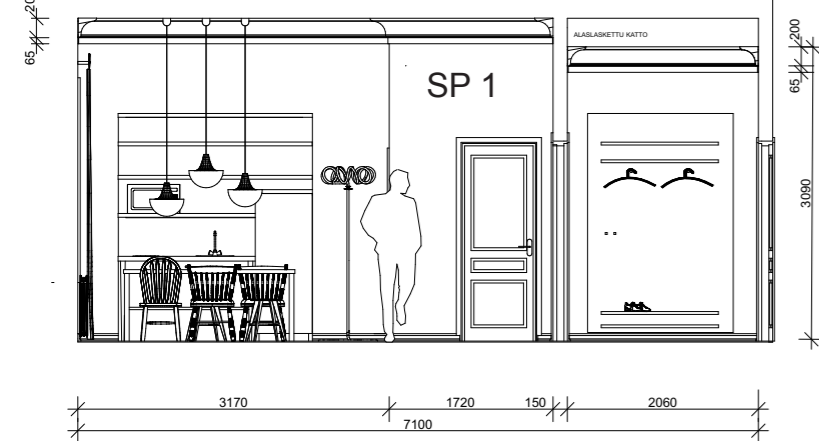
LEIKKAUS C-C

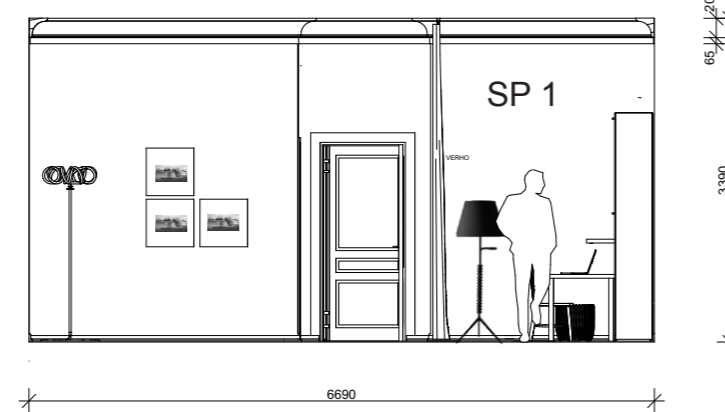
SP 1
TAPETTI Lintu sininen (69148)
vihreä

OVET JA LISTAT
valkoinen / sävy

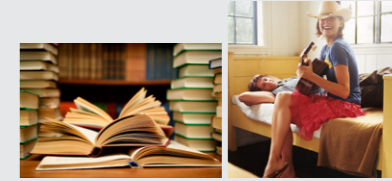
LEIKKAUS B-B

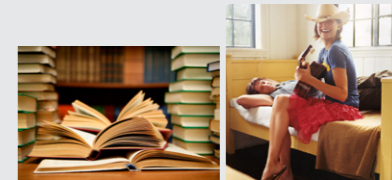
LEIKKAUS D-D

MAJOITUSTILA 2. KRS
HUONE JA ETEINEN
LEIKKAUS A-A

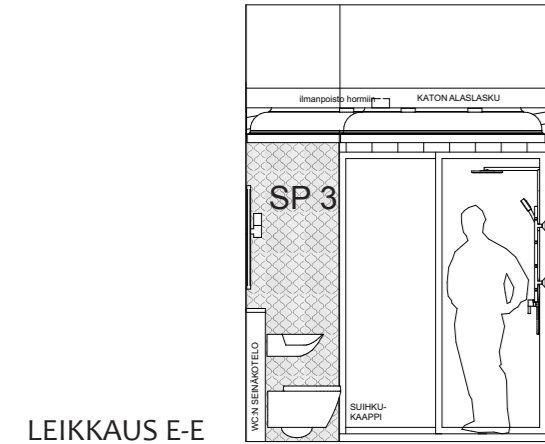
MAJOITUSTILA 2. KRS
HUONE JA ETEINEN
LEIKKAUS B-B

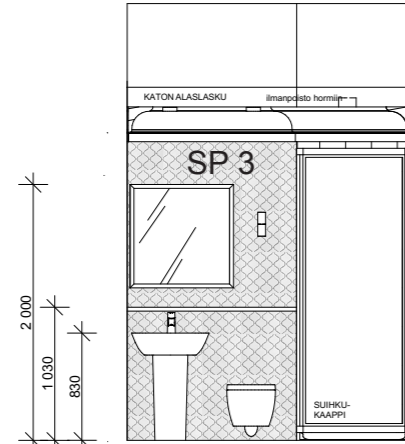
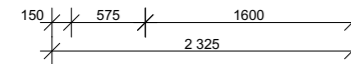

MAJOITUSTILA 2. KRS - KPH/WC
LEIKKAUKSET E-E, F-F, G-G ja H-H

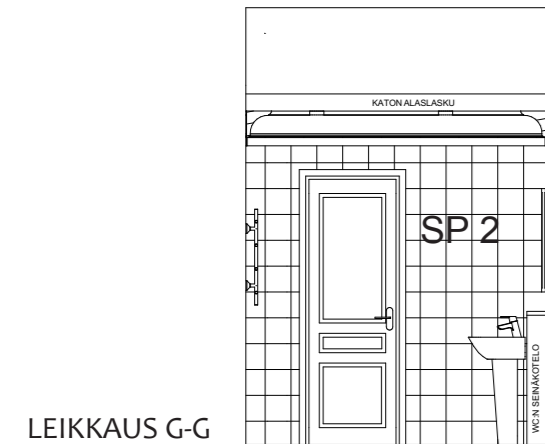
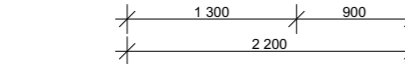
piirustukset ei mittakaavassa
mitat tarkistettava rakennuspaikalla

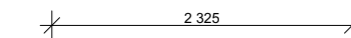
LEIKKAUS E-E

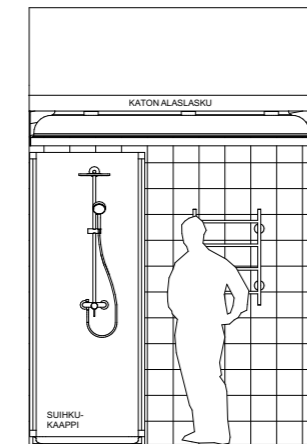
LEIKKAUS F-F

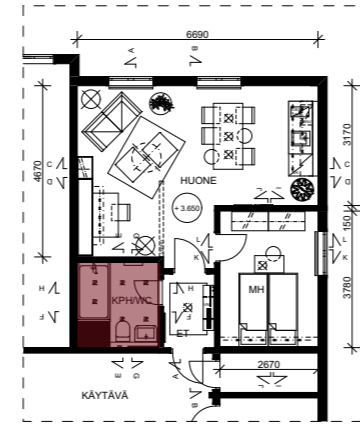
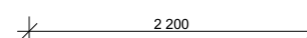
LEIKKAUS G-G

65
1 200

LEIKKAUS H-H

SP 2
SEINÄLAATTA / LAATTAPISTE TH
BASIC WHITE SW21 20X20 valkoi-
nen, kiiltävä
sauma valkoinen

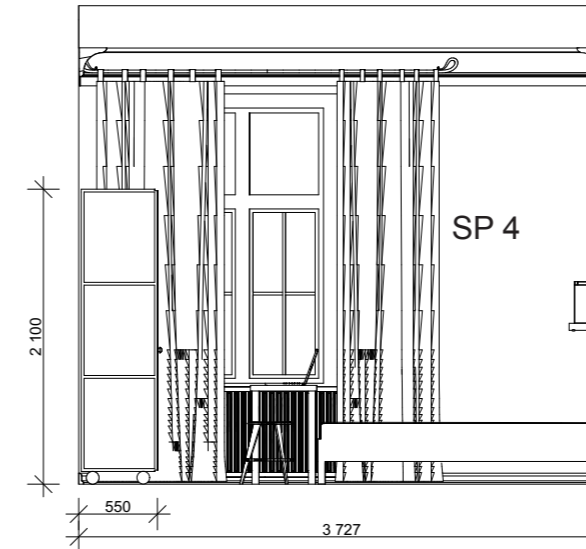
SP 3
SEINÄLAATTA
MOROCCO valkoinen
mosaiikki, kiiltävä
sauma ruskea

OVET JA LISTAT
valkoinen / sävy

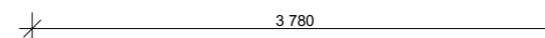
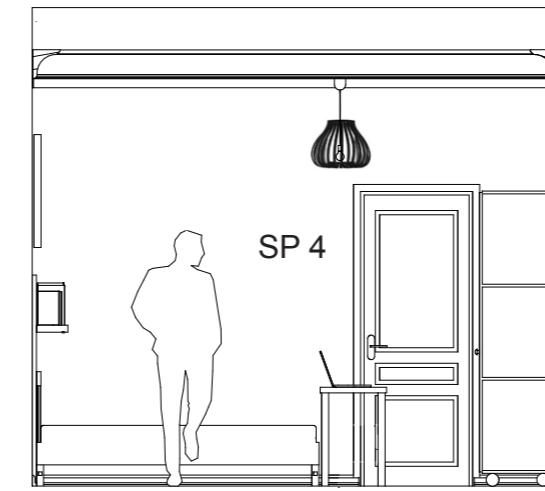
MAJOITUSTILA 2. KRS - MH
LEIKKAUKSET I-I, J-J, K-K JA L-L

piirustukset ei mittakaavassa
mitat tarkistettava rakennuspaikalla

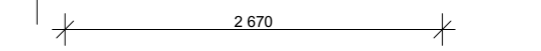
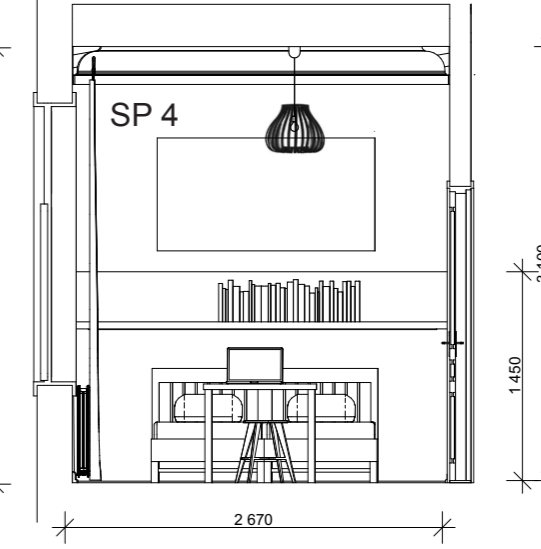
LEIKKAUS I-I

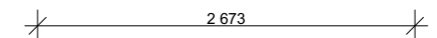
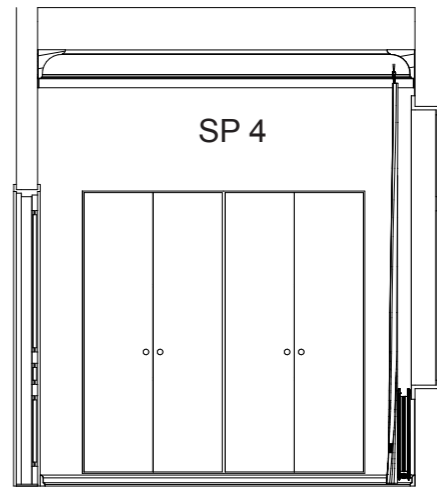
LEIKKAUS K-K

LEIKKAUS J-J

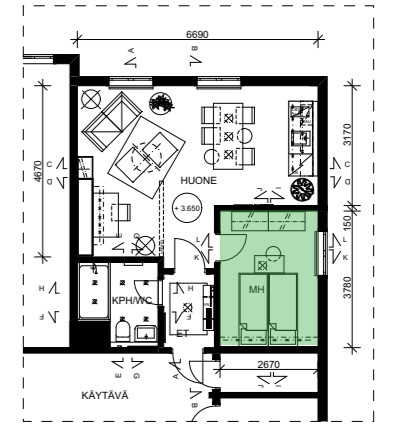

LEIKKAUS L-L

SP 4
TAPETTI Lintu sininen (69787)
vaalea punertavan beige

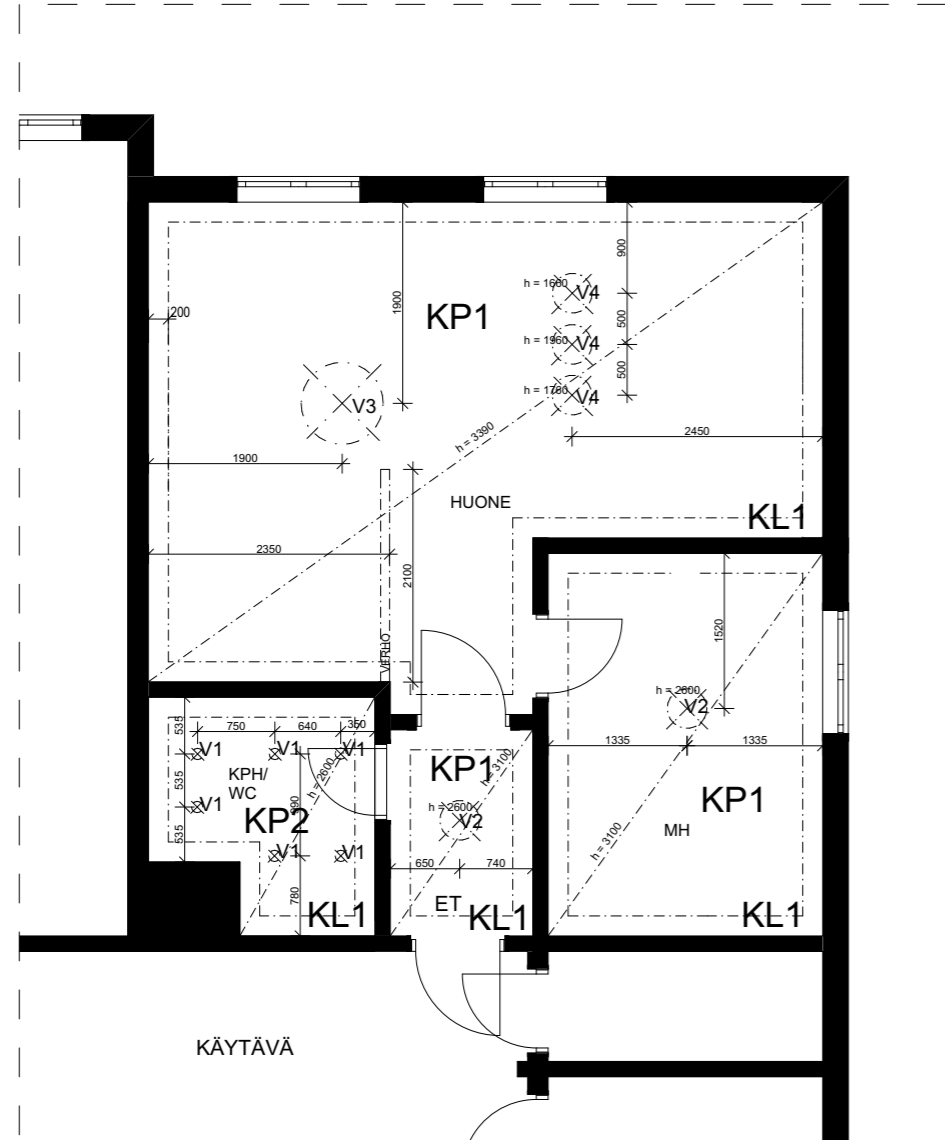
OVET JA LISTAT
valkoinen / sävy

MAJOITUSTILA 2. KRS ALAKATTOKAAVIO

piirustukset ei mittakaavassa
mitat tarkistettava rakennuspaikalla

V1
VALAISIN ASTRO VANCOUVER ROUND / IP 65 /
LED K3000 asennus pintaan / katto

V2
VALAISIN 2 kpl METALARTE BAILAORA / huom!
asennuskorkeus lattiasta valaisimen yläreunaan

V3
VALAISIN INNOLUX JASMINA halk. 80 cm / him-
mennettävä

V4
VALAISIN 3 kpl - INNOLUX BELLE 310512 / IP20
E27 / MAX 35W / huom! asennuskorkeus lattiasta
valaisimen yläreunaan

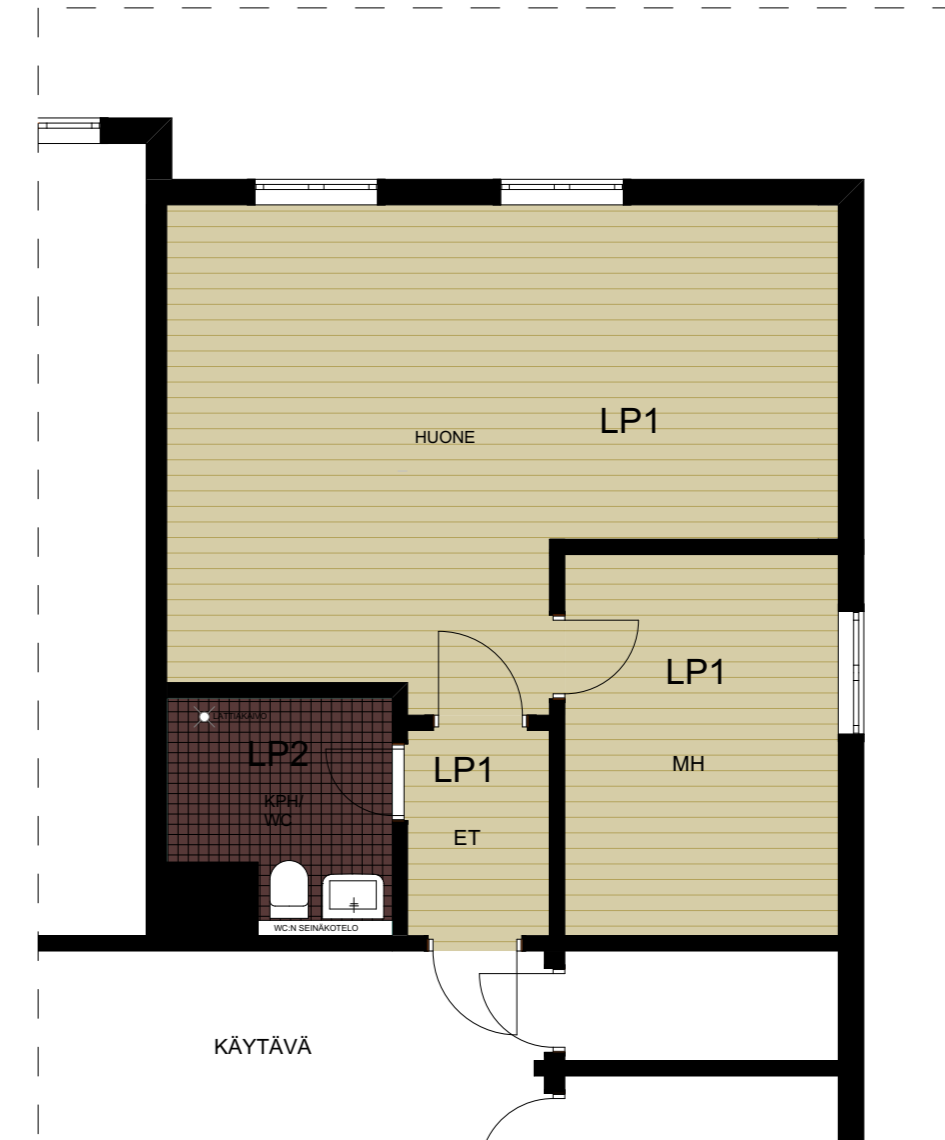
KP1
KATTOPINTA PINKOPAHVI + LIIMAMAALI - VÄRI

KP2
KATTOPINTA KYLPYHUONE - MATERIAALI - VÄRI
KATTO KUVIOMAALAUUS

KL1
KATTOLISTA TEHDÄÄN VANHAN MALLIN MU-
KAAN, MAALATAAN / KATON VÄRI

MAJOITUSTILA 2. KRS LATTIAKATTOKAAVIO

piirustukset ei mittakaavassa
mitat tarkistettava rakennuspaikalla

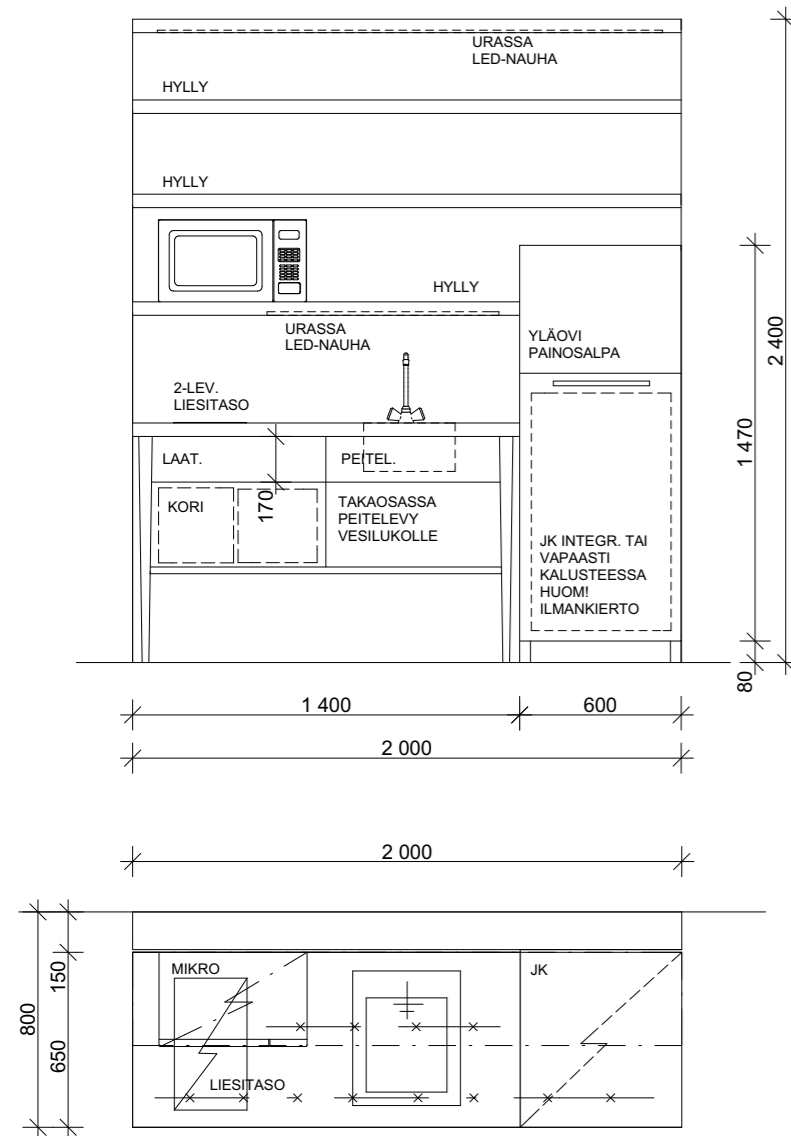
LP1
LATTIAPINTA - VANHA LAUTALATTIA HIOTAAN,
TARVITAESSA UUSITAAN,
KÄSITTELY

LP2
LATTIAPINTA - TH FULDA WENGE 10X10 LIIMA-
TÄPLÄARKKI, TUMMA RUSKEA, LAATTAPISTE
MUSTA SAUMA

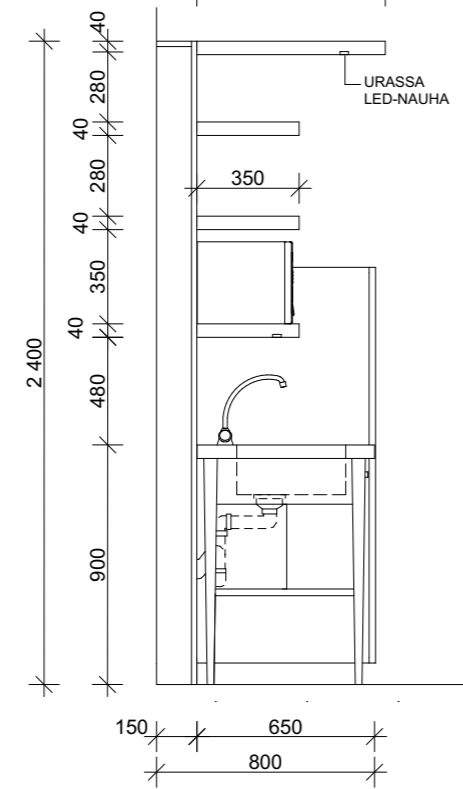
KALUSTEPIIRUSTUS
MAJOITUSTILA 2. KRS
KEITTIÖKALUSTE VAIHTOEHTO 2

ei mittakaavassa

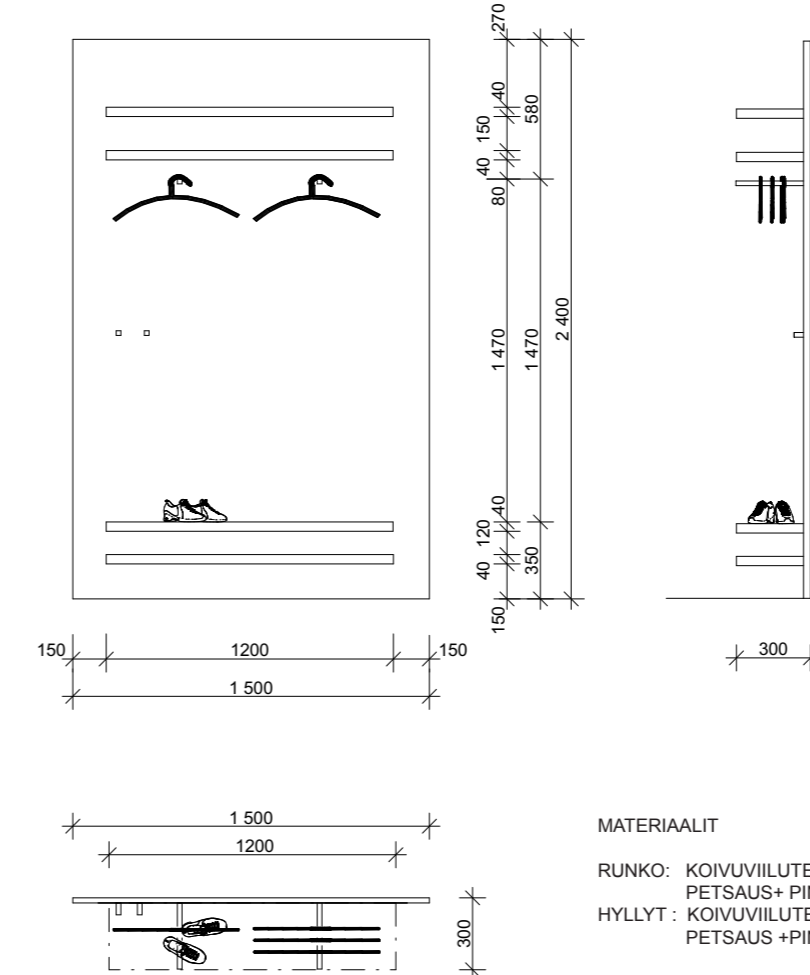
MATERIAALIT

RUNKO: KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS+ PINTAKÄSITTELY
HYLLYT : KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS +PINTAKÄSITTELY
ALLAS-
KALUSTE : KOIVU, PETAUS + PINTAKÄSITTELY

KALUSTEPIIRUSTUS
MAJOITUSTILA 2. KRS
ETEISKALUSTEKALUSTE

ei mittakaavassa

MATERIAALIT

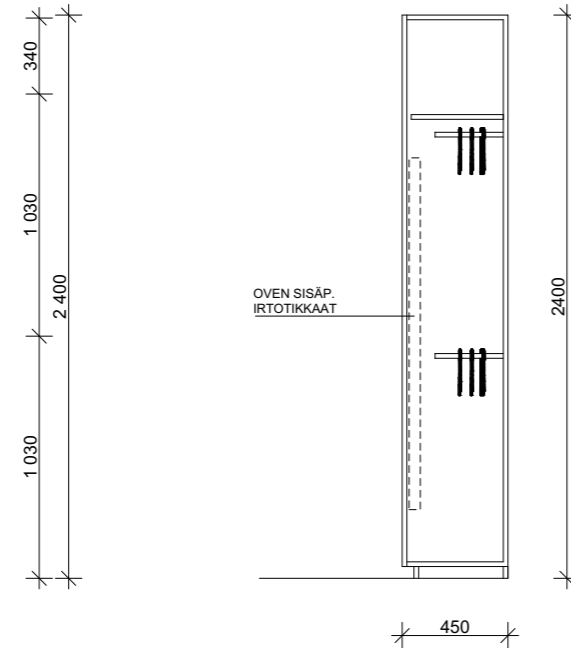
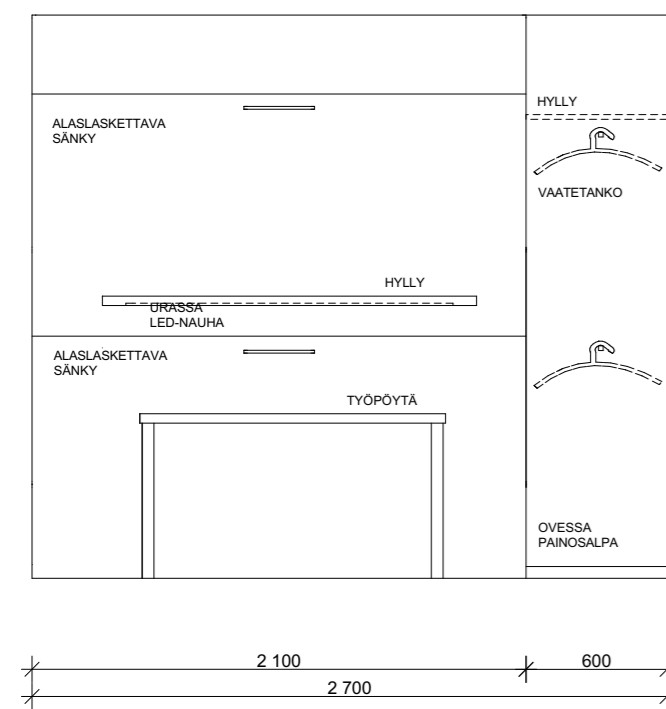
RUNKO: KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS+ PINTAKÄSITTELY
HYLLYT : KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS +PINTAKÄSITTELY

KALUSTEPIIRUSTUS
MAJOITUSTILA 2. KRS
SÄNKY/TYÖTILA KALUSTE

ei mittakaavassa

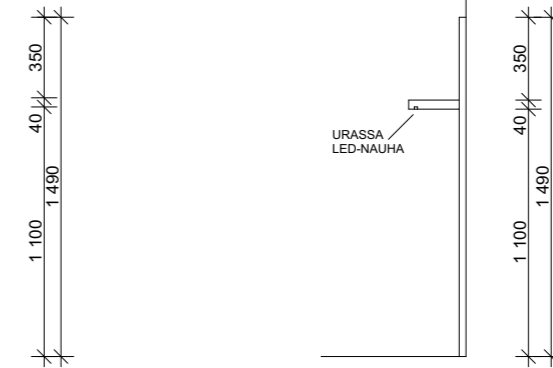
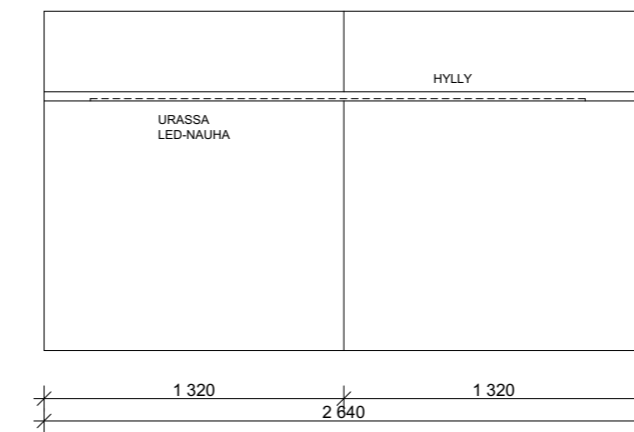
MATERIAALIT

RUNKO: KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS+ PINTAKÄSITTELY
HYLLYT: KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS +PINTAKÄSITTELY

KALUSTEPIIRUSTUS
MAJOITUSTILA 2. KRS
MAKUuhuONEEN KALUSTE

ei mittakaavassa

MATERIAALIT

RUNKO: KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS+ PINTAKÄSITTELY
HYLLYT: KOIVUVIILUTETTU 21 MM RIMALEVY,
PETAUS +PINTAKÄSITTELY

ALUSTAVAT VALAISIN-, KALUSTE- JA MATERIAALILUETTELOT

VALAISIMET

1.

Kuva: www.innojok.fi

2.

Kuva: www.innojok.fi

3.

Kuvat: www.metalarte.com

4.

Kuva: www.teclux.fi

5.

Kuvat: www.metalarte.com

1. INNOLUX JASMINE - **V3**
2. INNOLUX BELLE - **V4**
3. METALARTE BAILAORA T - **V2**
4. ASTRO VANCOUVER ROUND - **V1**
5. METALARTE BASTONE ME - **V5**
6. HÄFELE LED NAUHA / KALUSTEET - **V6**

6.

1.

2.

3.

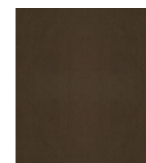

4.

1. KATTO - PINKOPAHVI - MAALAUUS - VÄRI - KP1
 1. SEINÄ - TAPETTITALO / LINTU SININEN - SP1
 2. SEINÄ - TAPETTITALO / LINTU SININEN - SP4
 3. LATTIA - VANHA LAUTALATTIA / KÄSITTELY - LP1
 4. RÄSYMATTO ETEINEN

RUSKEA

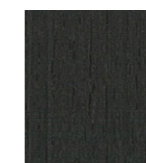
MAHONKI

VALKOINEN

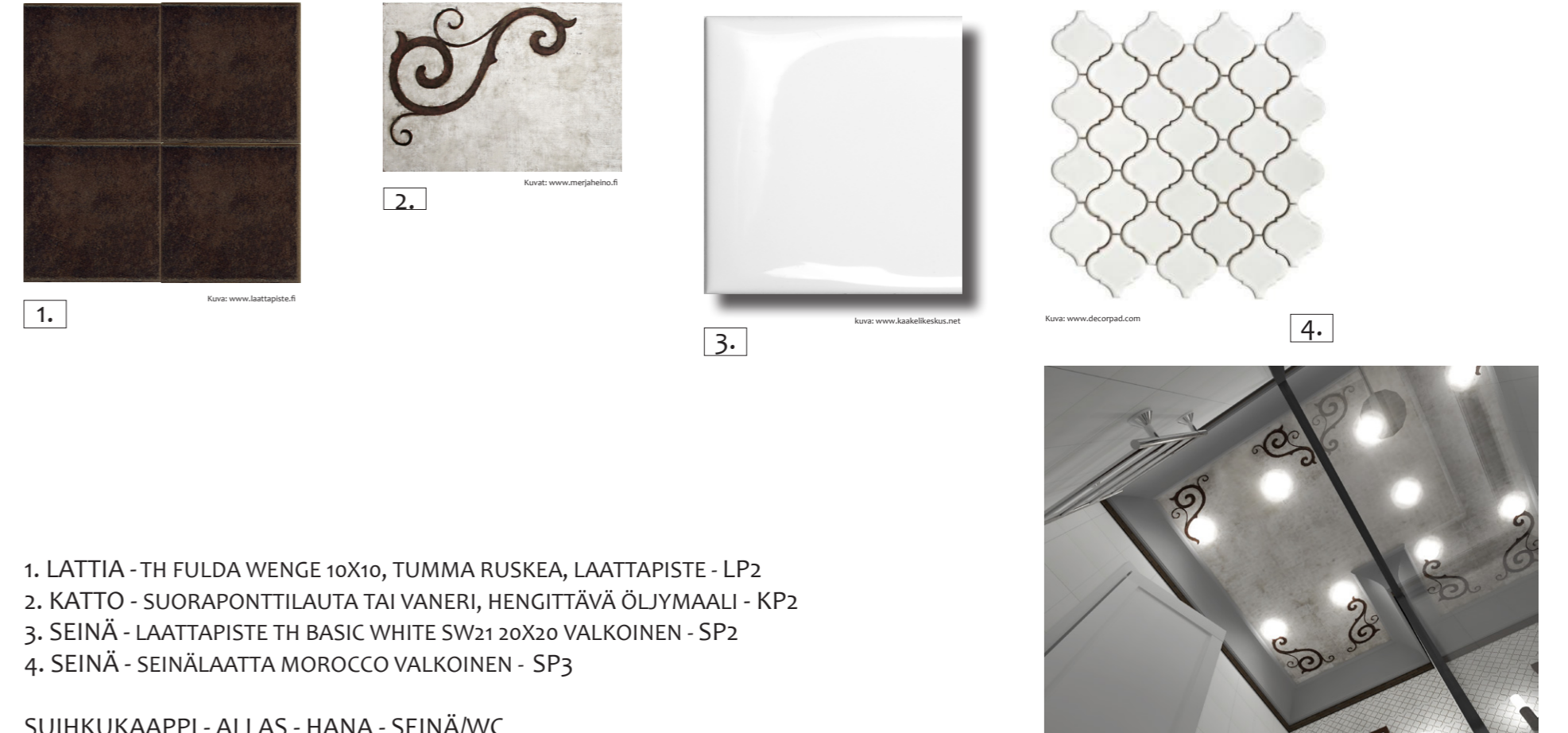

MUSTA

KALUSTEET KALUSTEPIIRRUSTEN MUKAISESTI / VÄRISÄVY TILAN MUKAAN VALITAAN ERIKSEEN

8.2 NÄKYMIÄ TILASSA - TERVETULOLOA

8.3 TILASUUNNITELMA KOKONAIS- UUDISTUKSEN OSANA

Alkuvaiheessa Perheniemen evankelisen opisto kartanon 2. kerroksen majoitus-tilaan tekemääni tilasuunnitelmaa voi monistaa kartanon muihinkin majoitustiloihin. Esimerkiksi vastaavassa kohdassa kartanon 1. kerroksessa on melkein identtinen tila, johon suunnitelma käy pienin muutoksin.

Jatkossa kartanon kunnostamisen etenemisen ja rahoituksen kannalta, myös muut tilat vaativat tarkempaa tila- ja materiaalisuunnittelua. Kartano vaatii kokonaisvaltaisen suunnittelun tullakseen eheäksi, toimivaksi kokonaisuudeksi.

Käytännössä koko kampusalueen rakennukset vaativat lähitulevaisuudessa eri tasoisia kunnostuksia rakennuksesta riippuen. Esimerkiksi Juustolalle olisi tärkeätä löytää ”uusi elämä”, sillä käyttämättömä sen rapistuminen vain lisääntyy.

Kantavana ajatuksena Perheniemen evankelisen opiston rakennusten tulevaisuudessa kunnostuksissa voisi soveltaa kartanon majoitustilan tilasuunnitelman periaatteita : kunnostus kunkin rakennuksen henkeen sopivalla tavalla, rakenteiden toimivuus huomioiden, käyttäjälähtöinen, selkeä ja kodikas. Tällöin kampusalue on kerroksellinen persoonallinen kokonaisuus, jossa kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Lisäksi toiminnallisesti ja visuaalisesti hyvin suunniteltu piha-alue tukisi ja yhdistäisi omalta osaltaan tätä kokonaisuutta.

Vanhojen kunnostettujen huonekalujen käyttäminen on ekologista ja tulevia Perheniemen evankelisen opiston lyhytkursseja suunniteltaessa ehdotuksena: voiko kurssiaiheena olla vaikka ”Pinnatuolin kunnostus ja maalaus”? Näin valmistuisi kokonaisia kalusteryhmiä kerralla. Lisäksi näihin majoitustiloihin tulevien kaluste-suunnitelmien yhtenä ajatuksena on ollut , että osat/levyt voisi tilata puuvalmiina tarvittavin porauksin, jolloin toinen kurssiaihe voisi olla ”Näin pintakäsittelen, kasaan ja asennan esimerkiksi eteiskalusteen”. Kustannussäästö olisi huomattava.

Kuva: www.room21.fi

9

ARVIOINTI

9.1 TILASUUNNITELMA

Mielestäni Perheniemen evankelisen opiston kartanon 2. kerroksen majoitustila muuttui tilasuunnitelmassani käytettävyydeltään vastaamaan paremmin tilalta vaadittuihin haasteisiin. Makuutilojen muunneltavuus työtilat huomioiden lisää tilan käyttömahdollisuuksia. Pintojen ja materiaalien palauttaminen kartanon hengen mukaisiksi muuttaa tilaa visuaalisesti parempaan ja selkeämpään suuntaan, kodikkuutta unohtamatta.

Toiminnallisesti mietin säilytystilojen riittävyttä, mutta toisaalta opiskelijat, kurssilaiset tai matkailijat käyttävät majoitustilaa lyhytaikaisesti ja ”hotellinomaisesti” eli käytännössä vähempikin riittää. Kiinteänä osana tilasuunnitteluuni liittyneet pelkistetyt kalusteet, tekivät tilasta yhtenäisen.

9.2 PROSESSI

Olen aina ollut kiinnostunut rakennuksista, niihin liittyvistä ihmisistä, ajan kerrostumisista ja näiden yhteyksistä. Kun kohdalleni tuli mahdollisuus tehdä opinnäytetyöni näinkin laaja-alaisesta aihe-alueesta kuin Perheniemen evankelisen opiston kartano ja sen rakennukset, olin heti ”myyty”. Käytännössä tuosta ajatuksen alkuvaiheesta alkaa olla kohta vuosipäivä tulossa.

Kartano ja sen rakennukset ovat vaatineet useita käyntikertoja Perheniemessä, valokuvaamista ja keskusteluja toimeksiantajan kanssa. Opiston arkistoon yritin tehdä ”täsmäkäyntejä” ajankäytöllisistä syistä ja sieltä löytyikin paljon kartanon vaiheista ja evankelisen opiston ajoilta kertovaa aineistoa, kuten C.A.Edelfeltin alkuperäiset kartanon piirustukset. Lisäksi elävöittävänä lisänä löytyi Veijo Ristolán kirjoittama nide ”Palasia Perheniemen historiasta”.

Taustatiedon hankkiminen oli iso ja aikaavievin osa opinnäytetyössäni. Internet-lähteiden lisäksi käytin kirjastopalveluja ahkerasti. Nelli-portaali ja Porsse-aineistotietokanta hyvä apuna. Omilla tunnuksilla etsin ja varasin kirjat, jotka sitten sain noutaa seuraavana päivänä Porvoon kirjastosta valmiiksi poimittuina, veloituksetta. Näin pääsin tutustumaan mm. Leena Nokelan kirjan kautta kartanon rakennusajankohdan tyylihistoriaan.

Haastavimmaksi opinnäytetyössäni koin aihe-alueeseen liittyvän tietomäärän. Tilasuunnittelun kohteen rajauduttua, työni eteni määrätietoisemmin.

Opinnäytetyöni tekemiseen olen käyttänyt opiskeluaikana ”haltuunotettuja” ohjelmia, joita olivat mm. Archicad, Artlantis, Photoshop ja Indesign.

Kokonaisuutena opinnäytetyöni oli mielestäni hyvin mielenkiintoinen ja opettavainen, vaikkakin työntäyteinen prosessi.

9.3 PALAUTE

Olen saanut Perheniemen evankeliselta opistolta paljon positiivista palautetta opinnäytetyöstäni, joka on koettu tärkeäksi avuksi ja työkaluksi pohdittaessa tulevia suuntauksia sekä toimenpiteitä liittyen kartanoon ja kartanoalueen rakennuksiin.

Perheniemen evankelisen opiston apulaisjohtajan Marita Liljeqvistin mukaan opinnäytetyössäni on opiston nykyinen toiminta ja rakennusten tila esitelty laajasti ja totuudenmukaisesti. Hänen mukaansa myös historiallisia taustoja on valotettu riittävästi sekä Perheniemen evankelisen opiston että Perheniemen kartanon osalta. Tulevaa on visioitu juuri opiston tarpeet ja paikan erityispiirteet huomioiden. Lisäksi majoitustilaan tehtyä tilasuunnitelmaa Liljeqvist piti varsin toteuttamiskelpoisena ja esitystä itsessään selkeänä, informatiivisena ja visuaalisesti kauniina sekä tasapainoisena kokonaisuutena. (Liljeqvist 2014)

KIITOS.

ERITYISESTI LÄHEISILLENI,
PERHEELLENI

LÄHTEET

KIRJALLISET LÄHTEET

Hagelstam, W. 1995. Suuri antiikkikirja. Porvoo: WSOY

Heikkinen, M., Heinämies, K., Jaatinen, J., Kaila, P. & Pietarila, P. 1989. Talo kautta aikojen - Kiinteän sisustuksen historia. Helsinki: Rakentajain Kustannus Oy

Lounatvuori, I. & Dölle, S. 2008. Signe Brander Suomen kartanoissa, på Finlands herrgårdar. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura & Museovirasto

Kaila, P. 1997. Talotohtori - Rakentajan pikkujättiläinen. Porvoo: WSOY

Kaila, P., Pietarila, P. & Tomminen, H. 1987. Talo kautta aikojen - Julkisivujen historia. Helsinki: Rakentajain kustannus Oy

Koskinen, R. & Hagelstam, K. 2006. Kartanoita ja porvariskoteja - Sisutuksia ja tapakulttuuria 1800-luvun Suomessa. Porvoo: WSOY

Koskinen, R. & Hagelstam, K. 2010. Kartanoista huvimajaan - restauroi ja kunnosta taitavasti. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Ringbom, A. 2011. Rakennusapteekin käsikirja - Byggnads Apotekets handbok. Tammisaari: Oy Rakennusapteekki - Byggnadsapoteket Ab

Kaila, P. 1997. Talotohtori - Rakentajan pikkujättiläinen. Porvoo: WSOY

LEHTILEIKKEET

Kouvolan Sanomat, Lehtileike, Skannattu Virtanen, M. 2014, Perheniemen evankelinen opisto, arkisto

Kouvolan Sanomat 1990, Lehtileike 7.3.1990, Skannattu Virtanen, M. 2014, Perheniemen evankelinen opisto, arkisto

MUUT PAINETUT LÄHTEET

Kurki, J. 1954. Poljetulta polulta. Sairalan evankelinen kansanopisto 1924-1954. Perheniemen evankelinen opisto, arkisto.

Opistotervehdys no 1 / 1970. Sairalan evankelisen kansanopiston julkaisu. Perheniemen evankelinen opisto, arkisto.

Perheniemen aika 1974. Sairalan evankelisen kansanopiston 50-vuotisjulkaisu. Perheniemen evankelinen opisto, arkisto.

Opistotervehdys 3/78, 1978. Sairalan evankelisen kansanopiston julkaisu. Perheniemen evankelinen opisto, arkisto.

Opistotervehdys 3/86, 1986. Perheniemen evankelisen opiston julkaisu. Korian kirjapaino 1986. Perheniemen evankelinen opisto, arkisto.

Ristola V. 1990. Palasia Perheniemen historiasta.

Sairalan evankelinen Kansanopisto 1974-1975, Sairalan evankelisen kansanopiston julkaisu. Perheniemen evankelinen opisto, arkisto.

ELEKTRONISET LÄHTEET

Blogger 2012. Blogiarkisto. Remonttitunnelmia - osa 1 [viitattu 05.04.2014] saatavissa: <http://perheniemenopisto.blogspot.fi/2012/08/remonttitunnelmia-osa-i.html>

Hämeenlinnan kaupunki, Historiallinen museo, Makuuhuone - info. [viitattu 05.04.2014] saatavissa: <http://hml.v36os.com/wp-content/uploads/2012/pal2/pal.swf>

Kansanopisto.fi, Kansanopisto - erilainen vaihtoehto! [viitattu 18.03.2014] saatavissa: http://www.kansanopisto.fi/Kansanopisto_erilainen_vaihtoehto__d2928.html

LPR-arkkitehdit Oy, Saaren kartano - Mietoinen. [viitattu 05.04.2014] saatavissa: <http://www.arklpr.fi/type-referenssi/saaren-kartano/>

Museovirasto 1993. Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt 1993 -luettelo [viitattu 27.03.2014] saatavissa: <http://www.nba.fi/rky1993/kohde526.htm>

Museovirasto 2014, Rakennusperintö. [viitattu 27.03.2014] saatavissa <http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/rakennusperinto/suojelu>

Museovirasto 2014, Korjauskortisto. Korjauskortti 1. [viitattu 05.04.2014] saatavissa: <http://www.nba.fi/File/2110/korjauskortti-1.pdf>

Nba.fi, Kuukauden esine 2004. http://www.nba.fi/fi/kansallismuseo/kokoelmat/kuukauden_esine_2004/kirkonkukko

Perheniemi.com, Perheniemen evankelinen opisto tänään [viitattu 05.04.2014] saatavissa: http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2122

Perheniemi.com, Juhlavuoden ohjelma [viitattu 18.03.2014] saatavissa: http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=4000

Perheniemi.com, Vuonna 2014 alkavat linjat [viitattu 05.04.2014] saatavissa: http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2247

Perheniemi.com, Yleistä tietoa opiskelusta ja peruutusehdot [viitattu 05.04.2014] saatavissa: http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2126

Perinnemestari, Pinkopahvi on edullinen ja kaunis kattomateriaali. [viitattu 05.04.2014] saatavissa: <http://www.perinnemestari.fi/index.php?id=218>

Purho, H. 2005, Rakennusinventoinnin ja dokumentoinnin kehittäminen ja niiden tuotteistaminen. Esimerkkinä Kymenlaakson kartanoalueiden rakennetun ympäristön inventointi. Diplomityö, Oulun yliopisto [viitattu 27.03.2014]

saatavissa: http://www.kouvola.fi/material/attachments/tekninenjaymparistotoimi/kaaavoitus/julkaisutjaraportit/65JsDtDCH/Rakennusinventoinninkehittaminen_kartanot_HannuPurho.pdf

Rakennusperinto.fi, Perinnerakennus - ongelmallinen valaistuskohde? [viitattu 05.04.2014] saatavissa: http://www.rakennusperinto.fi/Hoitto/Korjaus_artikkelit/fi_FI/Perinnerakennus/

Reilu kauppa ry, 2011. Reilun kaupan koulut [viitattu 05.04.2014] saatavissa: <http://www.reilukauppa.fi/tulemukaan/koulut/reilun-kaupan-koulut/>

Suomen Kansanopistoyhdistys ry, 2012. Monien mahdollisuuksien kansanopisto [viitattu 18.03.2014] saatavissa: <http://kansanopistot.fi/?sivu=esittely>

Uusi Suometar 1869. Historiallinen sanomalehtikirjasto [viitattu 05.04.2014] saatavissa: <http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti/secure/showPage.html?action=preCreatedPdf&id=427963&conversationId=10>

Virtanen, S. Kansanopistotoiminnan alkua Suomessa [viitattu 18.03.2014] saatavissa: http://www.kansanopistot.fi/yhdistys/medialle/tiedotteet/historia_kansanopistot_suomessa.pdf Tiivistelmä perustuu M. O. Karttusen teokseen Suomen kansanopisto 1889 – 1979 (Forssa 1979). (ISBN 951-99197-9-1)

Yle.fi, <http://yle.fi/vintti/yle.fi/priima/node/146.html>

SUULLISET LÄHTEET

Liljeqvist, M. Apulaisjohtaja. Perheniemen evankelinen opisto. 02.04.2014 ja 03.4.2014

MUUT LÄHTEET

Hovi, L. 2014, Tieni Perheniemeen, opiskelijakerotomus, Re: Tarinaa opinnäytetyöhöni [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Virtanen, M. Lähetetty 19.02.2014

Lankinen, A. vs. Koulutuspäällikkö, Perheniemen evankelinen opisto, Koulutukset 2014, pdf Re: Opinnäytetyö Perheniemestä [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Virtanen, M. Lähetetty 15.02.2014

Liljeqvist, M. 2014, sähköposti 27.03.2014 Re: Perheniemi opinnäytetyö /taittoluonnos [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Virtanen, M. Lähetetty 27.03.2014

Pätynen, S. 2014, Rakennustarkastaja litin kunta Re: Perheniemen kartano [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja Virtanen, M. Lähetetty 03.04.2014

KUVALÄHTEET

Hagelstam, W. 1995. Suuri antiikkikirja. Porvoo: WSOY

Heikkinen, M., Heinämies, K., Jaatinen, J., Kaila, P. & Pietarila, P. 1989. Talon kautta aikojen - Kiinteän sisustuksen historia. Helsinki: Rakentajain Kustannus Oy

<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti/secure/showPage>.

<http://heini-tila.blogspot.fi/2010/08/raaseporissa-in-raasepori.html>

<http://hml.v360s.com/wp-content/uploads/2012/pal2/pal.swf>

<http://kaisareetta-t.blogspot.fi/2013/11/sisakuvia.html>

<http://koivurinne55.blogspot.fi/2011/03/vanhajakkarat.html>

<http://kokolaillakodikkaasti.blogspot.fi/>

<http://kvadrat.dk/collection/filter/typ/upholstery/nme/466134/view/medium>

<http://perheniemenopisto.blogspot.fi/2012/08/remonttitunnelmia-osa-i.html>

<http://reska.fi/blogit/kivenheitto-torilta/palanderin-talossa/>

<http://shop.lundagard.fi/fi/article.php?i>

http://tourism.porvoo.fi/en/see_/museums

<http://valostavarjoon.blogspot.fi/2012/04/rasymatto.html>

<http://vihreanjoenrannalta.blogspot.fi/2013/05/keittion-kaunottaret.html>

<http://www.archibaseplanet.com/download/5d4bd8ed.html>

<http://www.ark-lpr.fi/type-r%eferenssi/saaren-kartano/>

<http://www.asko.fi/matot/omien-mittojen-mukaan-tilattavat-matot/223/kaisla-matoto-omien-mittojen-mukaan>

http://www.blastation.com/products/accessories-0521/visp/visp#.UyBnR_I_t8E

http://www.blastation.se/produkter/soffor/qvarto/qvarto#.UxR4Ufl_t8E

<http://www.co.all.biz/fi/lasi-suihkukaappi-g4959#showo>

http://www.dataflora.fi/dataflora_en/uutiset/Palmukasvit/

<http://www.decorpad.com/bookmark.htm;jsessionid=4160C637B30468F8BC6486CF4034D9DD.worker2?bookmarkId=9222>

http://www.deviantart.com/morelike-this/374363812/resources?view_mode=2

<http://www.digipaper.fi/kansanopistot/118672/>

<http://www.groupon.fi/deals/travel/ga-westerby-gard-1/35365460>

<http://www.groupon.fi/deals/travel/ga-westerby-gard-1/35365460oby-gard-1/35365460>

http://www.haefele.de/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/HDE-EasyLink_HDE-Site/de_DE/-/EUR/Haefele_ViewApplication-GetMultiPagePdf?CatalogID=DGH-M2012&AddPrintJavaScript=false&IDRange=1916-1916&SearchString=8.66-8.66&print=false

http://www.huippukaluste.fi/product_details.php?p=1529

<http://www.ikea.com/fi/fi/catalog/products/00253040/>

<http://www.innojok.fi/klassikko/valaisin.php?valaisin=589>

<http://www.innojok.fi/yteisvalaisin/jasmina.php>

http://www.kaakelikeskus.net/kuvapankki/kuvat/3/SCANDI_COTTON_WHITE_GLOS

<http://www.kelovee.fi/tuote/flip-around-jakkara-tarjotin-musta/8500939/>

<http://www.kirjavalitys.fi/kv/frontmenu/kaupat.jsp>

<http://www.koneensaatio.fi/fi/kartano/majoi-tus-ja-tyoskentelytilat/>

http://www.kouvola.fi/material/attachments/tekninenjaymparistotoimi/kaaavoitus/julkaisut-jaraportit/65JsDtDCH/Rakennusinventoinninkehittaminen_kartanot_HannuPurho.pdf

<http://www.laattapiste.fi/tuotteet/?product=11405797>

<http://www.limohandtryck.se/tapetmakeri/>

<http://www.masku.com/tuotteet/c3-ruokailuryhmat-ja-vitriinit/p619-contrast-tuolin-irroitettava-kangaspaallinen/>

<http://www.merjaheino.fi/tyoehuoneella-nyt/kasviaiheita/>

<http://www.metalarte.com/en/catalog/family/3/93/105>

<http://www.nba.fi/fi/File/2110/korjauskortti-1.pdf>

http://www.nba.fi/fi/kansallismuseo/kokoelmat/kuukauden_esine_2004/kirkonkukko

http://www.netfonet.net/images/news_large/2_@_9438_@_Perheniemi-kokouspaikka-na-esite2013.pdf

<http://www.pakkotoisto.com/kotitalous/95762-kodin-valaistus-2/>

<http://www.perheniemenopisto.blogspot.fi/>

<http://www.perheniemenopisto.blogspot.fi/>

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2192

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2232

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2240

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2241

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2265

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2551

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=3994

http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=4000

<http://www.perinnemestari.fi/?id=68&id2=187>

<http://www.perinnemestari.fi/index.php?id=218>

<http://www.perinnemestari.fi/index.php?id=67&id2=94>

http://www.porvoo.fi/fi/palvelut/ymparisto_ja_luonto/puistot_viheralueet_metsat/porvoon_kansallinen_kaupunkipuisto/stensbolen_suoje-lualueet

http://www.rakennusperinto.fi/Hoito/Korjaus_artikkelit/fi_FI/Perinnerakennuss/

<http://www.reilukauppa.fi/tulemukaan/koulut/reilun-kaupan-koulut/>

<http://www.room21.fi/fi/artiklar/wood-pinnatuoli-h17-musta.html>

<http://www.runeberg.net/runeberginkoti/main.swf>

<http://www.talkandroid.com/guides/best-android-apps-for-reading-books-and-syncing-between-devices-november-2013/>

http://www.talonpoikaisantiikki.fi/?Mallikuvia:-Galleria_3

<http://www.talosanomat.fi/esittelyssa-nuoren-perheen-kotiranta-muurametalot/>

<http://www.talosanomat.fi/esittelyssa-nuoren-perheen-kotiranta-muurametalot/>

<http://www.tapettitalo.fi/luettelot/kertaustyylit.php>

http://www.teclux.fi/symlinks/content/manufacturers/9/catalog/astro_catalogue_2013-14_part_2.pdf

http://www.tikkurila.fi/ammattilaiset/varit/varikartat/symphony_2436_-varikartta/k487.2408.xhtml

http://www.tilasa.fi/wp-content/uploads/2013/09/tilasa_CLEI_LIVING.pdf

<http://www.valaisinliike.fi/tuotteet/sisustusvalaisimet-design-valaisimet-valaisin-Markslojd-kristallivalaisimet/Markslojd-Lacko-3-kristallivalaisin-ANTIKKI-100635>

<http://www.womenshealthmag.com/sex-and-relationships/keep-your-relationship-exciting>

<http://www.ywam.fi/fi/wp-content/uploads/OP-koulu-on-hyppy-uuteen.jpg> 261013

<http://www2.nyt.fi/20120301-sisustuksessa-taas-mummonmoekki-on-aina-kodikas/>

https://www.google.fi/search?q=perheniemi&rlz=1C1KAFB_enF1517F1517&oq=perheniemi&aqs=chrome..69j57j69j60j69j59j69j60j3.6091j0j7&sourceid=chrome&espv=210&es_sm=93&ie=UTF-8

[Kaila, P. 1997. Talotohtori - Rakentajan pikkujättiläinen. Porvoo: WSOY](http://www.porvoo.fi/taideteollisuus/kaila_p_1997_talotohtori_rakentajan_pikkujattilainen.pdf)

[Koskinen, R. & Hagelstam, K. 2006. Kartanoita ja porvariskoteja - Sisutuksia ja tapakulttuuria 1800-luvun Suomessa. Porvoo: WSOY](http://www.porvoo.fi/taideteollisuus/koskinen_r_2006_kartanoita_ja_porvariskoteja_sisutuksia_ja_tapakulttuuria_1800-luvun_suomessa.pdf)

[Koskinen, R. & Hagelstam, K. 2010. Kartanoista huvimajaan - Restauroi ja kunnosta taitavasti. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava](http://www.porvoo.fi/taideteollisuus/koskinen_r_2010_kartanoista_huvimajaan_restauroi_ja_kunnosta_taitavasti.pdf)

[Lounatvuori, I. & Dölle, S. 2008. Signe Brander Suomen kartanoissa, på Finlands herrgårdar. Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura & Museo-virasto](http://www.porvoo.fi/taideteollisuus/lounatvuori_i_2008_signe_brander_suomen_kartanoissa_paa_finlands_herrgardar_helsinki_suomen_kirjallisuuden_seura_museo-virasto.pdf)

[lähde http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2159](http://www.perheniemi.com/get.php?page_id=2159)

[Nba.fi. Pinkopahvi, http://www.nba.fi/fi/File/2126/korjauskortti-18.pdf](http://www.nba.fi/fi/File/2126/korjauskortti-18.pdf)

[Pietarila, P. 2004. Rakennusten värit ja koristetyylit. Tikkurila Paints Oy](http://www.porvoo.fi/taideteollisuus/pietarila_p_2004_rakennusten_varit_ja_koristetyylit.pdf)

[Ringbom, A. 2011. Rakennusapteekin käsikirja - Byggnads Apotekets handbok. Tammisaari: Oy Rakennusapteekki - Byggnadsapoteket Ab](http://www.porvoo.fi/taideteollisuus/ringbom_a_2011_rakennusapteekin_kasikirja_byggnads_apotekets_handbok_tammisaari_oy_rakennusapteekki_byggnadsapoteket_ab.pdf)

[Ristola V. 1990. Palasia Perheniemen historiasta](http://www.porvoo.fi/taideteollisuus/ristola_v_1990_palasia_perheniemen_historiasta.pdf)

